

Beleid
Veiligheid & Gezondheid
Kinderopvang
Villa Lobelia
juni 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Missie & Visie	4
3. Implementeren, evalueren en actualiseren	6
4. Risico's met betrekking tot de fysieke veiligheid van de kinderen	9
Kleine risico's met betrekking tot de fysieke veiligheid	9
Grote risico's met betrekking tot de fysieke veiligheid	12
5. Risico's met betrekking tot de gezondheid van kinderen	27
Kleine risico's met betrekking tot de gezondheid van kinderen	27
Grote risico's met betrekking tot de gezondheid	32
6. Hoe leren we kinderen omgaan met kleine risico's?	39
7. Grensoverschrijdend gedrag	40
Door medewerkers	40
Tussen kinderen onderling	40
Kennisbevordering Meldcode	40
Aandacht functionaris	41
Open aanspreekcultuur	41
Wat te doen bij een vermoeden van kindermishandeling?	41
8. Achterwacht/ EHBO / Vier-ogen-principe	43
Achterwachting	43
EHBO	43
Vier-ogen-principe	44
Bijlage 1: Protocol 'Kindermishandeling en Grensoverschrijdend gedrag'	45
Bijlage 2: Algehele schoonmaaklijst RIVM	94
Bijlage 3: Formulieren Ongevallenregistratieformulier	99
Bijlage 4: Medicijntoedieningsformulier	100

1. Inleiding

De wet stelt dat elke kinderopvangorganisatie over een beleid veiligheid en gezondheid moet beschikken. Dit document maakt inzichtelijk hoe er bij Kinderopvang Villa Lobelia wordt zorggedragen voor een gezonde en veilige omgeving.

Waar gaat veilige kinderopvang over?

Veilige opvang gaat onder andere over een veilige inrichting en het onderhouden van deze inrichting. Veilige opvang gaat ook over het opstellen van werkinstructies en stappenplannen voor specifieke situaties. Welke stappen nemen we bijvoorbeeld als we met elkaar op uitstapje gaan?

Daarnaast moeten kinderen de ruimte krijgen om te exploreren, daar leren zij namelijk van. Dit kan alleen op een veilige manier plaatsvinden als er bepaalde regels gelden. De pedagogisch medewerker maakt daarom duidelijke afspraken met de kinderen.

Waar gaat gezonde kinderopvang over?

Gezonde kinderopvang gaat bijvoorbeeld over hygiënemaatregelen. Kinderen zijn erg kwetsbaar en hun immuunsysteem is nog volop in ontwikkeling. Daarnaast is het zo dat jonge kinderen met veel ziekteverwekkers in contact komen. Ze stoppen iets in hun mond, raken van alles aan en gebruiken voorwerpen gezamenlijk. Om hygiënische opvang te waarborgen is het belangrijk dat de pedagogisch medewerkers, ouders en kinderen zich aan bepaalde regels houden. Welke schoonmaakregels hanteren we? Welke regels gelden er m.b.t. een ziek kind? Net als voor de medewerkers, is het voor ouders ook belangrijk om op de hoogte te zijn van bepaalde regels en ook het waarom ervan.

Daarbij opgemerkt, bij Kinderopvang Villa Lobelia vinden we het belangrijk dat kinderen ook de kans krijgen om weerstand op te bouwen. Het is dan ook niet de bedoeling dat de omgeving té steriel is. Buiten mogen de kinderen vies worden door lekker vrij te spelen. Ook als het zogenaamd 'vies' weer is wordt er buiten gespeeld en mogen de kinderen (met gepaste kleding) het weer met al hun zintuigen ervaren.

Logboek beleid Veiligheid en Gezondheid			
Datum	Wie	Wat	
24-3-2025	Malou	Verdrinking uitgebreid	
8/7/2025	Patricia	Achterwacht en ehbo	
22/02/2026	Malou	Veilig slapen	
16/03/2026	Lisanne	Veilig slapen & gebruik potje	
23/06/2026	Lisanne	plaatsing en gebruik airconditioning	
Juni 2026	Patricia	Sociale kaart meldcode	
Juli 2026	Patricia	Ehbo lijst	

2. Missie & Visie

Pedagogische doelstelling

Kinderopvang Villa Lobelia biedt vanuit een huiselijke sfeer, kleinschalige opvang aan kinderen in de leeftijd van 3 maanden tot 4 jaar. De locatie is gevestigd in het pand 'De Esdoorn' aan de Esdoornlaan 2 en bestaat uit twee groepen: één verticale groep, hier worden maximaal 13 kinderen opgevangen van 0 tot 4 jaar en één horizontale groep waar maximaal 9 kinderen worden opgevangen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar. Kinderopvang Villa Lobelia heeft zichzelf tot doel gesteld om kinderen in samenwerking met ouders, in een liefdevolle, gezonde en huiselijke omgeving op te vangen en te laten ontwikkelen. Kinderopvang Villa Lobelia heeft hierbij een verzorgende, begeleidende en ontwikkelende taak. De begrippen huiselijk, gezond en liefdevol zijn drie belangrijke pijlers van de organisatie, deze typeren de organisatie en zijn verweven in de cultuur van de organisatie. Bij het aanbieden van dagopvang houdt Kinderopvang Villa Lobelia zich aan de huidige wet- en regelgeving.

Onze visie

We brengen het beleid Veiligheid en Gezondheid onder de aandacht bij ouders en medewerkers. Hierdoor proberen we de kinderen te beschermen tegen grote risico's. Daarnaast wordt het beleidsstuk met regelmaat geëvalueerd en aangepast. We vinden het belangrijk dat het document makkelijk leesbaar is en dat het aansluit en overeenkomt met de praktijk. Kinderen worden gewezen op de geldende veiligheids- en hygiëne- regels en aan de andere kant ook vrijgelaten om te exploreren en nieuwe ervaringen op te doen. Dit alles gebeurt vanuit een veilige basis; een veilige en gezonde speel-, en leefomgeving.

Het doel

Het hoofddoel van het beleid veiligheid en gezondheid is:

'Met waarborgen van een veilige en gezonde omgeving waar kinderen onbezorgd kunnen spelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen'.

Leeftijd speelt een rol

Bij Kinderopvang Villa Lobelia worden kinderen in de leeftijd van 3 maanden tot 4 jaar opgevangen. Baby's zijn nog helemaal afhankelijk van volwassenen en de veiligheid en gezondheid die de pedagogisch medewerkers bieden. De dreumesen (tot 2 jaar) zullen nog moeite hebben om zich aan de gestelde regels te houden. De pedagogisch medewerker zal de regels net zo lang herhalen zodat deze na verloop van tijd blijven hangen bij de kinderen. Het kind zal uiteraard de tijd krijgen om de gestelde regels eigen te maken. Voorbeelden van regels zijn: 'we klimmen niet op de tafel' of 'na het spelen ruimen we op' en 'met speelgoed wordt niet gegooid'. De peuters (vanaf 2 jaar) kunnen de regels al beter opnemen. Peuters kunnen ook al bepaalde dingen zelfstandig, zoals het aan en uittrekken van kleding of het toiletbezoek. Peuters zijn vaak vol op ontdekking. Het is belangrijk om hen daarbij aan de ene kant vrij te laten en aan de andere kant te begeleiden.

Leren van elkaar

De jongere kinderen van net 2 jaar kijken op tegen de oudste kinderen van bijna 4 jaar. Het jongere kind zal geneigd zijn om het gedrag van de oudere kinderen over te nemen. De oudere kinderen op de groep hebben, net als de pedagogisch medewerker een belangrijke voorleef-functie. Ook de pedagogisch medewerker heeft een belangrijke voorbeeldfunctie. Daarnaast vinden we het bij Kinderopvang Villa Lobelia belangrijk dat de groepsregels besproken worden in de groep. Waarom hanteren we bepaalde regels? Het is heel interessant en leerzaam om hier met kinderen over in gesprek te gaan. Door de regels openlijk te bespreken leren jonge kinderen kennismaken met 'oorzaak> gevolg'

3. Implementeren, evalueren en actualiseren

Grote risico's

Grote risico's zijn de risico's met grote gevolgen op de veiligheid en gezondheid van het kind. Bij Kinderopvang Villa Lobelia hebben we voor deze grote risico's duidelijke (werk)afspraken gemaakt met ouders, kinderen en pedagogisch medewerkers.

Kleine risico's

Kleine risico's zijn de risico's met kleine gevolgen of als de kans dat er iets ontstaat als gevolg van het risico klein is. Bij Kinderopvang Villa Lobelia hebben we voor deze kleine risico's duidelijke (werk)afspraken gemaakt met ouders, kinderen en pedagogisch medewerkers.

Werkwijze van Kinderopvang Villa Lobelia

Risico inventarisatielijsten

Bij Kinderopvang Villa Lobelia vinden wij het belangrijk dat ons beleid Veiligheid en Gezondheid up-to-date is én overeenkomt met de werkelijkheid. Om deze reden wordt iedereen die met het document werkt betrokken bij de vormgeving ervan. Om te beginnen vindt er jaarlijks een risico-inventarisatie plaats. Dit gebeurt met behulp van de risico inventarisatielijsten. Hierop staat een duidelijk overzicht van de kleine en grote risico's op de locatie. Na het invullen van de lijsten gaan we hierover met elkaar in gesprek en kan het beleidsstuk worden aangepast.

Ongevallen registratie

Om adequaat in te kunnen spelen op gebeurtenissen, vullen de medewerkers een ongevallenregistratie formulier in na een ongeval. Op dit formulier wordt exact genoteerd wat er is gebeurd, hoe het is gebeurd en wat voor iets er is. Binnen de vergaderingen worden deze formulieren gezamenlijk besproken en indien nodig zal een aanpassing (bijvoorbeeld van een werkinstructie) plaatsvinden in het beleid. Ook kan het zijn dat er een aanpassing in de ruimte plaatsvindt.

Het Beleid Veiligheid en Gezondheid als vast onderdeel van de teamvergadering

Tijdens de teamvergaderingen (elke 4 tot 6 weken) worden telkens bepaalde hoofdstukken besproken uit het beleid veiligheid en gezondheid. Ook wordt de inhoudsopgave met elkaar besproken zodat iedereen weet waar wat staat. Tijdens de opstartfase zal er een toets worden afgenomen en een presentatie worden gegeven over het beleid veiligheid en gezondheid. Door op verschillende manieren te oefenen met de stof, zal deze beter bij blijven en wordt de veiligheid en gezondheid van onze kinderen optimaal gewaarborgd.

Jaarlijkse evaluatie

Het document wordt telkens weer aangepast aan de werkelijkheid. Soms zijn het grote veranderingen, soms kleine. De houder volgt het nieuws en nieuwe aanpassingen rondom de wet- en regelgeving en blijft op die manier goed op de hoogte. Soms vraagt een situatie om een snelle aanpassing. Het stuk is organisch van aard; aan verandering onderhevig. Daarnaast vindt er elk jaar rond december een evaluevaluatie plaats. De risico-inventarisatie wordt dan opnieuw ingevuld en deze wordt tezamen met de ongevallenregistraties geëvalueerd, waarna het beleid (eventueel) wordt aangepast.

Informeren van betrokkenen

Nieuwe pedagogisch medewerkers, vrijwilligers, stagiaires en groepshulpen ontvangen het beleid veiligheid en gezondheid via de mail zodat zij zich tijdig kunnen inlezen. Om hun kennis te testen maken zij een toets. Als er aanpassingen zijn in het beleidsstuk worden deze zowel mondeling als via de mail naar de pedagogisch medewerkers gecommuniceerd. Ouders worden tijdens de intake gewezen op de huisregels. Daarnaast worden ouders via de nieuwsbrieven en via de ouderapp geïnformeerd over relevante onderdelen uit het beleid veiligheid en gezondheid. Het beleid staat tevens op de webpagina geplaatst en kan op die manier altijd geraadpleegd worden.

Plan van aanpak vanaf september 2024 tot 3 maanden na opening

1. De houder is nauw betrokken bij het opstellen van het beleid veiligheid en gezondheid. Door eerst individueel de risico-lijsten in te vullen en vervolgens met de pedagogisch coach te overleggen wat een belangrijk aandachtspunt is en of het een groot of klein risico is, is het eerste bewustzijn gecreëerd. Aan de hand van deze inventarisatie is het beleid veiligheid en gezondheid tot stand gekomen.
2. Nadat het beleid is goedgekeurd door de GGD-toezichthouder is er een bijeenkomst waarbij het beleid veiligheid en gezondheid ook aan de andere medewerkers gepresenteerd zal worden. Tijdens deze fase wordt nogmaals gesproken over de inhoud en de locatie specifieke onderwerpen.
3. Binnen drie maanden zal de houder opnieuw samen met de medewerkers de risico inventarisatielijsten doorlopen. Zijn er nieuwe risico's gesignaleerd waarop direct actie ondernomen moet worden?
4. Nadat de inventarisatielijsten zijn ingevuld zal er binnen drie maanden een evaluatie-vergadering plaatsvinden met de houder en de medewerkers. Tijdens de evaluatie-vergadering zullen de inventarisatielijsten alsook de werkafspraken vanuit dit beleidsstuk worden geëvalueerd. Tijdens deze bijeenkomst zullen in ieder geval de volgende onderwerpen expliciet aan bod komen:
  - Schoonmaak; Hoe verloopt de schoonmaak? Zijn er aandachtspunten?
  - Buiten spelen; Hoe begeleiden we kinderen op- en naar de buitenspeelplaats? Hoe verlopen de werkafspraken? Zijn er extra aandachtspunten?
  - Voedsel hygiëne; Werken we zoals we zeggen dat we werken? Biedt de keuken voldoende ruimte voor het gekozen voedingsbeleid?
  - Ongevallen of bijna ongevallen; Hebben er (bijna) ongevallen plaatsgevonden? Zo ja hoe hebben we gehandeld? Wat hebben we geleerd? Wat kan beter? Wat moet er worden aangepast (aan de locatie/ beleid)?
  - Protocol vermissing; Weten we allemaal wat we moeten doen als er een kind vermist wordt?
  - Groepsregels; Op welke wijze worden de groepsregels (t.a.v. kleine veiligheidsrisico's) gecommuniceerd naar de kinderen? Begrijpen de kinderen wat er van hen verwacht wordt?
  - Ook zullen we een evacuatie oefening inplannen, uitvoeren en evalueren. Wat ging er goed, wat kon beter? Wat hebben we geleerd?
  - Gebruik van toilet; Hoe gaat dit in de praktijk? Wat gaat goed? Wat kan beter?
  - Gebruik slaapkamers; Hoe gaat dit in de praktijk? Wat gaat goed? Wat kan beter?
  - Binnenklimaat; Is het binnenklimaat nog steeds toereikend? Gebruiken we de ventilatiemogelijkheden op de juiste manier?
6. Nieuw plan van aanpak: Moet het beleid veiligheid en gezondheid en/of de locatie op basis van de evaluatie- vergadering/ inventarisatielijsten en daaruit voortgekomen acties worden aangepast? Binnen deze fase wordt een nieuw plan van aanpak opgesteld. We hebben een notulen met actiepunten genoteerd en het beleid aangepast waar nodig.

Bij Villa Lobelia blijft de kwaliteitscyclus: Plan – Do- check- Act cirkel een belangrijke rol spelen. Deze cirkel zal telkens weer herhaald worden. Het beleid heeft zodoende een organisch karakter, is aan verandering onderhevig. We vinden het ontzettend belangrijk en interessant om doorlopend op structurele wijze te blijven kijken hoe we onze werkprocessen beter en veiliger kunnen maken voor onze medewerkers en kinderen.

4. Risico's met betrekking tot de fysieke veiligheid van de kinderen

Kleine risico's met betrekking tot de fysieke veiligheid

Ten aanzien van fysieke veiligheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als kleine risico's

- Vallen door struikelen

* Een kind of leidster kan vallen doordat de vloer bezaaid is met speelgoed en kan daarmee een ander kind bezeren.

- Afspraken met leidsters en kinderen

1. We ruimen iets op nadat we ermee gespeeld hebben.
2. We houden de vloer zoveel mogelijk vrij van speelgoed

- Vallen door uitglijden

* Kinderen kunnen lelijk vallen als zij uitglijden.

- Afspraken met leidsters en kinderen

1. Op de groep mag soms even gerend worden, de leidster bepaalt of dit gebeurd en hoelang.
2. Er worden bij voorkeur anti-slipsokken gedragen of blote voeten.
3. Dweilen gebeurt tijdens het voorleesmoment als alle kinderen in de slaapkamer zijn.
4. Als de vloer om de 1 of andere reden toch nat is (beker valt om) dan wordt de vloer zo snel mogelijk droog gemaakt.
5. We zorgen ervoor dat er zo min mogelijk textiel op de grond ligt. Dit kan een uitglijdend effect hebben.

- Verwonding tijdens het slaapmoment

* De kinderen slapen in een afgezonderde ruimte, hier zijn double-sleepers met hekjes aanwezig. Omdat de slaapkamer niet aangrenzend is, heeft de houder gekozen voor een babyfoon en een camera waarmee ze de kinderen kan horen en zien.

- Afspraken met de leidsters

1. De kinderen die tussen de middag tegelijk slapen gaan zoveel mogelijk tegelijk met de pm-er naar de slaapkamer nadat ze zijn uitgekleeft.
2. Kinderen slapen zonder elastiekjes en speldjes in het haar.
3. De leidster of stagiaire checkt de slapende kinderen regelmatig (elke 15 min.)
4. Kinderen mogen geen speelgoed meenemen naar bed en er wordt geen speelgoed in de buurt van de slapende kinderen geplaatst.
5. Kinderen worden ingedeeld aan de hand van het daarvoor bestemde beddenschema.
6. Kinderen slapen op eigen beddengoed in een eigen slaapzak.

- Verwonding door speelgoed

* Het speelgoed wordt regelmatig gecontroleerd of het nog werkt en niet stuk is. Als het stuk is wordt het meteen buiten de groep geplaatst en kijken we of het nog te repareren is.

- Afspraken met de leidsters

1. We controleren het speelgoed maandelijks op gebreken.
2. Bij het constateren van gebreken zetten we het speelgoed apart en wordt het vervangen of gerepareerd.

- Buiten- speelmateriaal

- Afspraken met de leidsters

1. Het buiten- speelmateriaal wordt regelmatig gecheckt op mankementen
2. De omheining van de zandbak en het hek en de schutting rondom de buitenspeelplaats worden maandelijks gecheckt op mankementen.
3. Kapot speelgoed en speelgoed met scherpe randen wordt apart gezet of weggegooid.
4. Leg kinderen uit dat de schutting en het hek geen klimrek is.
5. Begeleid kinderen die nog wat onstabiel lopen met het stappen uit de zandbak.
6. Controleer de tuin voordat de kinderen gaan spelen (ook op uitwerpselen, brandnetels)

- Buitenspelen

*Buitenspelen brengt risico's met zich mee. Om het buitenspelen zo veilig mogelijk te laten verlopen zijn afspraken van toepassing. Bij Kinderopvang Villa Lobelia vinden we het belangrijk om kinderen zo min mogelijk te belemmeren in hun exploratie-mogelijkheden. De belangrijkste regel is dat kinderen de buitenspeelplaats **niet** mogen verlaten. De leidsters waken erover dat kinderen hiertoe niet in de gelegenheid komen.

- Afspraken met de leidsters:

1. In de meeste gevallen zullen de kinderen van de peutergroep via de grote slaapkamer naar buiten gaan. Mocht er een kindje slapen in de grote slaapkamer dan gaan de kinderen via de verticale groep naar buiten.
2. Houdt te allen tijde toezicht op de kinderen, weet waar elk kind is en wat de kinderen aan het doen zijn.
3. Laat kinderen nooit zonder toezicht op de buitenspeelplaats.
4. Laat de deur naar de buitenspeelplaats altijd op een kier en neemt de telefoon mee naar buiten.
5. Begeleid de peuters vanaf de deur naar de buitenspeelplaats.
6. controleer of kattenverjager apparaat werkt op het grasveld en laat de rubberen band liggen
7. In de zandbak de rubberen band laten liggen en het net terugplaatsen nadat de kinderen hebben gespeeld in de zandbak

- Verwonding tijdens bezoek toilet

De peuters hebben een eigen wc en er is een opstapje mocht de wc te hoog zijn en om hun handen zonder ongemak te kunnen wassen. Als jonge kinderen net zindelijk zijn, worden zij begeleid bij het naar de wc gaan. Kinderen die al wat langer zindelijk zijn, zijn competent genoeg om zelf naar de wc te gaan, hierdoor groeit hun zelfvertrouwen.

- Afspraken met de leidster

1. Kinderen melden het bij de leidster als zij naar het toilet gaan.
2. De leidster legt de kinderen uit hoe ze gebruik moeten maken van het opstapje om hun handen te wassen.
3. De leidster houdt een oogje in het zeil.
4. De leidster veegt de billen schoon als het kind dit zelf nog niet kan.
5. De leidster ziet erop toe dat het kind zijn handen wast na een toiletbezoek (en doet dit zelf ook).

- Begeleiding tijdens gebruik potje

*Kinderen kunnen zelfstandig gebruik maken van de potjes. Als jonge kinderen net zijn gestart met de zindelijkheidstraining, worden zij begeleid bij het naar het potje gaan.

- Afspraken met de leidster

1. Kinderen melden bij de leidster als zij naar het potje gaan.
2. De leidster houdt een oogje in het zeil.
3. De leidster veegt de billen schoon als het kind dit zelf nog niet kan.
4. De leidster ziet erop toe dat het kind zijn handen wast na het gebruik van het potje (en doet dit zelf ook).
5. De leidster leegt het potje in het toilet
5. De leidster spoelt het potje om in het fonteintje in de wc. Dit gebeurt met water en allesreiniger.

- Verwonding door meubel

*Kinderen kunnen zich bezeren aan meubels als deze niet veilig zijn. Om het risico te verkleinen hebben we een aantal afspraken en voorzorgsmaatregelen genomen.

- Afspraken met de leidster

1. Kinderen zitten in een tuigje aan de hoge tafel en wippen niet op hun stoel aan de lage tafels.
2. Kinderen mogen niet rennen op de groep
3. Kinderen dragen antislip-sokken/ sloffen of blote voeten
4. Meubels worden dagelijks gecontroleerd op splinters en stukken onderdelen/ gevaarlijke uitwerpselen.
5. Een meubel dat stuk en/of een gevaar oplevert wordt onmiddellijk van de groep verwijderd.

- Uitstapje

*Soms maken de kinderen onder begeleiding een klein uitstapje naar buiten. Er wordt bijvoorbeeld en veldje of speeltuin bezocht of een kleine boodschap. We zijn momenteel nog niet in het bezit van een bolderkar. De uitstapjes die we zullen maken zijn enkel met de peuters vanaf 2 ½ jaar die al een stukje (max. 5- 10 min.) kunnen lopen. Indien we een klein groepje hebben vragen we de ouders ook hun eigen kinderwagen mee te nemen.

Voorbereiding

- Is de uitstapjes- evacuatie compleet?
  - De eindbestemming is veilig.
  - Alle leidsters zijn op de hoogte van de route. Oversteken gebeurt bij voorkeur bij het zebrapad.
  - De groepstelefoon / Ipad gaat mee met daarin alle nummers van ouders.
  - Voordat we vertrekken wordt de telefoon /ipad gecheckt, is er voldoende batterij?
  - Check: Hebben alle ouders van de kinderen die meegaan toestemming gegeven voor uitstapjes (zie bijzonderhedenlijst) intakeformulier toestemmingsformulieren?
- N.B. Een ongediplomeerde leidster loopt nooit zonder begeleiding van een gediplomeerd iemand.

In de uitstapjes-tas gaat mee:

- werkinstructie 'vermissing kind' /
- groepstelefoon/ Ipad met opgeladen batterij
- EHBO-tasje

- toiletpapier, plastic zakje voor luiers, vochtige doekjes, tissues en luiers.
- eventueel pinpas voor het uitstapje
- reservekleding
- zonnebrand (indien nodig)

Vlak voor vertrek

- Plasronde en handen wassen
- Verzamelen bij de entree met jas en schoenen.
- Bij een groot uitstapje krijgen de kinderen naamplaatjes met naam en mobiel nummer van de groepstelefoon. / & Patricia 0642940294
- Leidster legt aan de kinderen uit wat er gaat gebeuren en de daarbij behorende regels.

Vertrekken

- Kinderen worden geteld
- Kinderen worden bevestigd 'aan' de Walkodile.

Lopend

- Kinderen lopen 'aan' de Walkodile.
- 1 leidster voor en 1 medewerker achter.
- De weg wordt gezamenlijk overgestoken bij voorkeur bij het zebrapad.
- De voorste leidster geeft aan wanneer er wordt overgestoken.
- Er wordt niet gerend, kinderen worden hierop gewezen.
- Nieuwe/jonge kinderen of kinderen die moeite hebben met het opvolgen van de regels lopen aan de hand.

Op de plek van bestemming

- Ga op de plek van bestemming op een plek staan waar je makkelijk vindbaar bent.
- Tel de kinderen regelmatig.
- Zorg ervoor dat de eet – en drinkmomenten op tijd plaatsvinden. Als er geen voeding is meegenomen, ga je op tijd weer terug naar de opvang.
- Als een kind moet plassen gebeurt dit altijd gezamenlijk, onder begeleiding.
- Laat kinderen alleen dingen plukken / oprapen waarvan je zeker weet dat het niet giftig is.
- Raakt een kind kwijt dan treedt het beleid 'vermissing' in werking

Grote risico's met betrekking tot de fysieke veiligheid

Ten aanzien van fysieke veiligheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's.

Grote risico's

- Vallen van hoogte

Bij Kinderopvang Villa Lobelia zien we vallen van hoogte (vanaf 1 meter) als groot risico. Er kan namelijk letsel ontstaan. Binnen de locatie hebben wij gevaarlijke klimmogelijkheden voor kinderen zoveel als mogelijk beperkt.

Afspraken met de kinderen

1. We klimmen niet op meubels of andere attributen die daar niet voor bedoeld zijn

Afspraken met de pm-ers

1. Zet de kinderen aan de hoge tafel vast in een tuigje.
2. We zien erop toe dat de kinderen niet op de meubels klimmen

3. We grijpen in door het kind van het meubel af te halen als het toch gebeurt.

Ondanks onze voorzorgsmaatregelen kan het voorkomen dat een kind vanaf hoogte valt en zich bezeerd. In dat geval hanteren we de volgende stappen:

- Vraag hulp, zorg dat iemand op de andere kinderen let
- Controleer of het kind of haar/zijn hoofd is gevallen
- Controleer of het kind pijn heeft aan de andere ledematen en alle ledematen nog kan gebruiken
- Kan het kind lopen?

Wat te doen als het kind op zijn/ haar hoofd is gevallen?

Wat stel je vast bij hoofdletsel?

- Hoofdpijn
- Misselijkheid
- Evenwichtsproblemen of duizeligheid
- Dubbel of slecht zicht
- Verward zijn, ongewoon gedrag of niet helder reageren
- Extra gevoeligheid voor licht of geluiden

Soms:

- buil of wond op het hoofd
- bewustzijnsstoornis, bewusteloosheid of stuiptrekkingen
- bloed of vocht uit neus, mond of oor
- blauwe verkleuring rond de ogen

Wat doe je bij hoofdletsel?

Bij een harde klap:

- Roep om hulp, zorg dat iemand anders op de andere kinderen let

Bel of laat 112 bellen in de volgende gevallen:

- Als het kind bewusteloos is of minder aanspreekbaar
- Na een ernstig ongeval
- Hevige hoofdpijn of benauwdheid

Ademt het kind niet of is het buiten bewustzijn?

- Roep hulp, zorg dat iemand op de andere kinderen let
- Bel of laat 112 bellen. Zet op luidspreker.
- Start reanimatie
- Zorg bij een ernstig ongeval dat het kind blijft liggen of zich in ieder geval niet beweegt.
- Wacht op de hulpdiensten.
- Draai het kind alleen op de zij als hij of zij moet braken.
- Heeft het kind een helm op? Doe de helm niet af, klap alleen het vizier omhoog.
- Dek wonden af als dit kan.
- Laat het kind niet alleen

Bij een minder harde klap:

- Koel een eventuele bult met een coldpack.

- Neem contact op met de huisarts of spoedpost als je twijfelt of iemand misschien een hersenschudding heeft.

Let op: Soms ontstaan de klachten die horen bij een hersenschudding pas in de eerste dagen of weken na het ongeval. Bel ook dan direct de huisarts of de spoedpost. Doe dit ook als het kind meteen na het ongeval al door een arts is onderzocht.

Geef daarom altijd nauwkeurig door aan ouders wat er is gebeurd op de opvang en wat het advies is.

- Verstikking/ verslikking

* Een kind kan stikken in eten of materialen als plastic zakken of (te) klein speelgoed.

- Afspraken met leidsters en kinderen

1. Geef kinderen gepast eten in kleine stukjes.
2. Stimuleer kinderen om rustig te eten.
3. Wijs kinderen erop als ze niet rustig eten
4. Verwijder risicovol speelgoed (zoals speelgoed met scherpe uiteinden).
5. Verwijder plastic zakken van de groep en zorg ervoor dat kinderen hier niet bij kunnen.
6. Er wordt goed gekeken naar de leeftijd van de kinderen. Sommige kinderen van 2 jaar stoppen speelgoed in hun mond. De oudere kinderen spelen alleen met het kleine speelgoed als de kleintjes slapen of niet aanwezig zijn. Als de grote en kleine kinderen samen spelen dan wordt er gespeeld met het materiaal voor de kleintjes. Hierop geldt een uitzondering als het spel continu begeleid is.
7. Controleer de ruimte dagelijks op kleine voorwerpen.
8. Spenen worden gecontroleerd op scheurtjes en ouders worden hierop aangesproken.
9. Het is **niet toegestaan om zelf speelgoed** met kleine onderdelen mee te laten nemen op de groep.
10. Het is **niet toegestaan om kinderen met sieraden** naar de opvang te brengen. Mochten ouders hier (vanwege een bepaalde geloofsovertuiging) moeite mee hebben, dan verzoeken we de ouder om expliciet akkoord te geven (voor het dragen van de sieraden) op het intakeformulier.

Ondanks de goede voorzorgsmaatregelen kan het toch gebeuren dat een kind zich verslikt/ stikt. Wat zijn de afspraken met de medewerkers?

Is het lichte verstikking of ernstige verstikking?

Bij lichte verslikking:

Het kind kan nog geluid maken (spreken, huilen, hoesten of ademen)

Wat te doen bij lichte verstikking?

- Vraag om hulp, zorg dat er iemand op de andere kinderen let.
- Blijf letten op het kind.
- Moedig het kind aan om te blijven hoesten.
- Doe verder niets.
- Controleer of de belemmering van de luchtweg is opgeheven of juist ernstiger wordt.

Bij ernstige verslikking:

- Het kind is mogelijk in paniek
- Het kind is bij kennis, maar kan niet antwoorden/huilen.
- Het kind kan niet spreken, hoesten of ademen.
- Soms is er een piepende ademhaling hoorbaar of doet het kind tevergeefs pogingen om te hoesten.
- Het kind heeft of krijgt een blauwe huidskleur.

Wat te doen bij ernstige verslikking?

- Kan het kind staan? Heimlichtgreep kinderen vanaf 1 jaar
- Kan het kind niet staan? Heimlichtgreep baby's jonger dan 1 jaar

Heimlichtgreep kinderen vanaf 1 jaar:

- Roep direct om hulp, zorg dat iemand op de andere kinderen let.
- Geef dan eerst 5 rugslagen tussen de schouderbladen en 5 buikstoten voordat je 1-1-2 belt.
- Laat iemand 1-1-2 bellen wanneer hoesten/ stoten geen effect heeft en zet op luidspreker.
- Sla maximaal 5 keer tussen de schouderbladen.
- Verwijder zichtbare voorwerpen voorin de mond.
- Doe geen poging een voorwerp te verwijderen als het niet (goed) zichtbaar is.
- Geef 5 rugslagen tussen de schouderbladen en wissel zo nodig af met 5 buikstoten.
- Bij een kleiner kind is dit het makkelijkst wanneer je op je knieën gaat zitten en het kind voor je laat staan.
- Leg het kind bij bewustzijnsverlies voorzichtig in rugligging op de grond. Controleer dan of hulp onderweg is.
- Start de reanimatie.
- Volg de aanwijzingen op vanuit de alarmcentrale
- Laat het kind niet alleen in afwachting van de ambulance.

Heimlichtgreep baby jonger dan 1 jaar:

- Roep direct om hulp, zorg dat iemand op de andere kinderen let.
- Leg de baby met zijn buik op je arm met het hoofd naar beneden
- Ondersteun de kaken (zorg dat je de mond niet afsluit)
- Geef direct 5 slagen tussen de schouderbladen
- Laat iemand 112 bellen wanneer de eerste stoten geen effect hebben en zet op luidspreker
- Leg een hand op het achterhoofd van de baby
- Draai de baby om zodat hij met de rug op je andere arm ligt
- Plaats 2 vingers in het midden van de borstkas geef 5 borststoten
- Check in de mond of je iets ziet zitten (je mag dit er alleen maar uithalen als het met een schepbeweging langs de wang kan! Ga niets uit de keel plukken)
- Herhaal de 5 slagen op de rug en de 5 borststoten
- Leg het kind bij bewustzijnsverlies voorzichtig in rugligging op de grond. Controleer of hulp onderweg is.
- Start de reanimatie
- Volg de aanwijzingen vanuit de alarmcentrale op
- Laat het kind niet alleen in afwachting van de ambulance.

- Vergiftiging

*Om te voorkomen dat een kind een vergiftiging oploopt door het eten of drinken van giftige stoffen zijn er in het pand maatregelen getroffen.

- Afspraken met leidsters:

1. Giftige spullen staan hoog opgeborgen.
2. Na gebruik van giftige spullen wordt het meteen opgeruimd.

3. Andere giftige stoffen en materialen (zoals medicijnen) van pedagogisch medewerkers zijn niet aanwezig op de groep.
  4. Op kantoor worden de tassen in kluisjes opgeborgen. De jassen worden tevens op kantoor opgehangen. Het is dan ook verboden voor kinderen om daar te komen
- Bij een vergiftiging is snel handelen van groot belang. Bel bij (het vermoeden van) een vergiftiging direct 112.

- Ernstige verwonding

Als een kind zich op de opvang ernstig verwond is dat erg vervelend. Daarom proberen we de kans dat een kind zich verwond op de opvang zo klein mogelijk te maken. Hierna bespreken we de meest voorkomende wonden: brandwonden en snijwonden. We beschikken over een complete verbandtrommel waarmee we eerste hulp kunnen verlenen. Deze hangt in de keuken. Bij ernstige verwonding is het noodzakelijk dat er een huisarts wordt geraadpleegd/ ingelicht of 112 wordt gebeld. Hieronder lichten we de afwegingen bij het nemen van keuzes nader toe.

- Verbranding door warmwaterkraan

- * Bij het sanitair waar de kinderen hun handen wassen is geen warmwaterkraan aanwezig.
- * De warmwaterkraan in de keuken van de leidsters is zo afgesteld dat deze niet te warm wordt (om eventueel verbrandingsgevaar te voorkomen).

- Afspraken met leidsters:

1. De kinderen komen zo min mogelijk in de buurt van de keuken.
2. We leggen kinderen uit over het gevaar van warm/heet water.

- Verbranding door thee

- * Verbranding door thee is een veel voorkomende oorzaak van brandwonden bij kinderen.

- Afspraken met leidsters:

1. Hete thee / koffie /soep blijft in de keuken staan, buiten het bereik van kinderen.
2. Alleen wanneer het lauw is (met een scheut koud water) mag het op de groep gedronken worden.
3. Thee/soep voor kinderen wordt altijd lauw/warm opgediend.

- Verbranding in de keuken of aan keukenblok

- * Er gelden duidelijke afspraken m.b.t het betreden van de keuken door kinderen.

- Afspraken met de leidsters:

1. Kinderen mogen niet zonder toezicht in de keuken.
2. De waterkoker staat hoog en buiten het zicht van de kinderen, we laten het snoer nooit slingeren waar het kind bij kan.
3. Steel van de pan wijst altijd naar achteren.
4. Indien kinderen helpen met afruimen mogen zij de keuken alleen betreden als er toezicht is en de kookplaat uit staat.
5. Leidsters leggen uit waarom het in de keuken gevaarlijk kan zijn.

- Verbranding door vuur:

- * Op de locatie is een rookmelder en brandblusser aanwezig. In ons ontruimingsplan gaan

we verder in op de wijze van ontruiming en de looproutes.

- Afspraken met leidsters:

1. 2x per jaar wordt er een ontruimingsoefening uitgevoerd (1keer aangekondigd, 1 keer onaangekondigd) met de kinderen, hier wordt een verslag van gemaakt welke staat opgeslagen op de pc. Het verslag wordt vervolgens gedeeld met de medewerkers.
2. Op de groep zijn geen aanstekers /lucifers/kaarsjes aanwezig.
3. Er wordt alleen elektrisch gekookt.

Werkafspraken met medewerkers als verbranding ondanks de maatregelen toch plaatsvindt:

Wat stel je vast bij een brandwond?

Je stelt eerst vast welke graad verbranding het kind heeft opgelopen:

Eerstegraads verbranding: Een oppervlakkige verbranding: rode, licht gezwollen, droge en pijnlijke huid. De huid is niet stuk.

Tweedegraads verbranding: Een ondiepe verbranding: rode, pijnlijke, soms glanzende huid met blaren.

Derdegraads verbranding: Diepe of volledige verbranding: een droge, wit perkamentachtige huid of juist een zwarte kleur. Het doet nauwelijks pijn.

Wat doe je bij een brandwond?

- Vraag hulp en zorg dat iemand anders bij de rest van de kinderen is
- Verwijder alle kleding die in de weg zit voor het koelen. Let op! Als de huid loslaat doe je dit niet!
- Koel de brandwond direct – bij voorkeur met lauw, zacht stromend kraanwater. Kies de temperatuur die prettig voelt voor het kind door het te vragen aan het kind.
- Koel de wond tien tot twintig minuten. Richt de waterstraal boven de brandwond. Koel alleen de brandwond en voorkom onderkoeling.
- Dek de brandwond af met een schone doek.

Wanneer schakel je hulp in?

Bel of laat 112 bellen bij ernstige of uitgebreide brandwonden:

- Benauwdheid of ietsel door inademen
- Er zijn veel blaren (grote tweedegraads brandwond)
- Iemand heeft ziekteverschijnselen, zoals koude rillingen, koorts, misselijkheid, braken, hoofdpijn of hartkloppingen.

Wat te doen bij ernstige verbranding?

- Roep om hulp en zorg dat er iemand op de andere kinderen let.
- Bel of laat 112 bellen
- Volg de aanwijzingen vanuit de alarmcentrale op

-Verwonding in de keuken of aan keukenblok

* Er gelden duidelijke afspraken m.b.t het betreden van de keuken door kinderen.

- Afspraken met de leidsters:

1. Kinderen mogen niet zonder toezicht in de keuken.

5. Indien kinderen helpen met afruimen mogen zij de keuken alleen betreden als er toezicht is en de kookplaat uit staat.
6. Scherp keukenmateriaal ligt hoog en achterin de lade.
7. Kastjes worden altijd meteen gesloten.
8. Leidsters leggen uit waarom het in de keuken gevaarlijk kan zijn.

Werkafspraken met medewerkers als een kind zich ondanks de maatregelen toch heeft gesneden in de keuken

Wat stel je vast bij een snijwond?

Een pijnlijke, duidelijk begrensde open wond
Soms: veel bloedverlies

Wat doe je bij een grote snijwond?

Als de wond heftig bloedt:

- Roep hulp, zorg dat iemand op de andere kinderen let.
- Bel of laat 112 bellen.
- Dek de wond af met een (schone) doek
- Oefen druk uit op de wond

Gaat het om een kleine wond?

- Spoel de wond schoon met (kraan)water.
- Maak de huid rondom de snee schoon met huidontsmettingsmiddel.
- Gebruik dit ontsmettingsmiddel alleen in de wond wanneer er geen schoon water aanwezig is om mee te spoelen.
- Gebruik hechtstrips om bloedverlies te verminderen of te stoppen.
- Dek de wond in zijn geheel af met steriel verbandmateriaal.

Bel in deze gevallen de huisarts of spoedpost:

- Bij een grotere snijwond waarbij de randen van de huid niet goed op elkaar aansluiten.

- Verdrinking

* Bij Kinderopvang Villa Lobelia zetten we met warm weer wel eens een zwembadje op in de buitenruimte.

- Afspraken met de leidsters:

1. Indien er een zwembadje is op de buitenspeelplaats is hier te alle tijden een pedagogisch medewerker bij aanwezig.
2. Er wordt gelet op de kinderen en afgesproken wie verantwoordelijk is.
3. Er wordt een klein laagje water ingedaan zodat het risico op verdrinken wordt geminimaliseerd.
4. Er wordt geen eten en drinken meegenomen in het zwembadje.
5. Kinderen die nog niet zindelijk zijn dragen een zwemluier.
6. Na afloop wordt het badje weer opgeborgen zodat het badje schoon blijft.
7. We laten kinderen nooit naakt in een badje zitten/ rondlopen.

N.B. Naast onze opvang is een sloot gelegen. Kinderen van Villa Lobelia hebben niet direct toegang tot de sloot. Tijdens uitstapjes blijven we uit de buurt van de sloot.

N.B. In de zomer zijn we veel buiten en is het mogelijk voor ouders om hun kind via de buitenruimte op te halen. De pm-ers letten erop dat het hek weer gesloten wordt nadat het kind is opgehaald.

N.B. Ouders zijn na het ophalen van hun kind zelf verantwoordelijk voor het waarborgen van de veiligheid met betrekking tot de sloot en mogelijk verdrinkingsgevaar.

Werkafspraken met medewerkers als een kind ondanks de genomen maatregelen toch verdrinkt:

Als het kind nog in het water ligt:

- Roep om hulp, zorg dat iemand anders op de andere kinderen let
- Bel of laat 112 bellen.
- Haal het kind uit het water

Als het kind uit het water is:

Als het kind niet ademt en/of bewusteloos is:

- Bel of laat 112 bellen.
- Zorg dat één persoon op de kinderen let.
- Geen ademhaling? Start reanimatie
- Zet de telefoon op speaker en volg de instructies op
- Volg de instructies van de meldkamercentralist.
- Ga door met reanimeren en volg de instructies van de centralist.

Als het kind ademt en bij bewustzijn is:

- Bel of laat 112 bellen bij hevige benauwdheid na het inademen van water.
- Gebruik een deken als bescherming tegen kou of regen.

Let op: Heeft het kind geen klachten? Dan moet het kind toch naar de huisarts, ook al lijkt er niets aan de hand te zijn. Iedereen die mogelijk water heeft 'ingeademd', moet door een arts onderzocht worden. Als er water in de longen terecht is gekomen, kunnen namelijk binnen 48 uur gevaarlijke complicaties optreden. Wordt het kind in de eerste 48 na het ongeval alsnog hevig benauwd? Bel direct 112. Geef dus altijd meteen door aan ouders wat er heeft plaatsgevonden op de opvang.

- Wiegendood

Helaas komt het in Nederland voor dat een baby tijdens een opvangdag overlijdt aan wiegendood. Het risico hierop is met name voor baby's tussen de 3 en 9 maanden relatief hoger. Aandacht voor preventie en voorzorgsmaatregelen kunnen het risico beperken. De richtlijnen voor wiegendood gelden voor kinderen tussen de 0 en 1 jaar. Een baby op de buik te slapen leggen, verhoogt het risico op wiegendood wel vier tot vijfmaal.

Wiegendood is het onverwacht tijdens de slaap overlijden van een kindje van nul tot twee jaar. Voorafgaand aan het overlijden van het kind, waren er vooraf geen duidelijke

ziekteverschijnselen. Wiegendood heeft in de regel meerdere oorzaken tegelijkertijd. We maken hierbij onderscheid tussen de uitwendige en inwendige factoren.

Uitwendige - en doorgaans vermijdbare factoren zijn:

- Slapen in buikligging
- Luchtweginfectie
- Passief roken
- Warmtestuwing
- Rebreathing
- Uitwendige adem belemmering
- Vermoeienis
- Sederende medicatie
- Veranderingen in de routine

Inwendige factoren zijn:

- Licht geboortegewicht
- Verkoudheid

Helaas komt het in Nederland af en toe voor dat een baby tijdens kinderopvang overlijdt aan wiegendood. Het risico hierop is met name voor baby's tussen de 3 en 9 maanden bij de opvang relatief hoger dan in de thuissituatie. Aandacht voor preventie en voorzorgsmaatregelen kunnen het risico tot het uiterste beperken. De richtlijnen voor wiegendood gelden voor kinderen tussen de 0 en 1 jaar. Op de volgende pagina's staan de uitgebreide werkwijzen beschreven waardoor wij het risico op wiegendood zo klein mogelijk maken.

Protocol Veilig Slapen

Werkafspraken pedagogisch medewerker

Algemeen

- We zorgen in de slaapkamer voor een gezond binnenmilieu. Voor de handelingswijze verwijzen we hoofdstuk 'binnenmilieu' en 'hitteprotocol'
- Als er een defect is aan een bedje, wordt dit direct gemeld bij de houder. Het bedje wordt dan niet gebruikt.
- Gordijnen en koorden hangen buiten bereik van kinderen.
- Er worden passende hoeslakens gebruikt en om het matras gevouwen.
- Matrassen zijn stevig en vlak en passen goed in de bedjes.
- Er wordt gebruikgemaakt van passende slaapzakken.
- Kinderen slapen nooit met een bedekt hoofd, bijvoorbeeld met een mutsje.
- In bed ligt geen kruik, kussen, slabber, spenenkoorden, sieraden, zachte beschermers, zeiltjes, tuigjes
- en/of voorwerpen van (zacht) plastic.
- Kinderen tot 1 jaar worden niet met knuffels in bed gelegd. Zij mogen alleen met een klein knuffeldoekje
- in bed worden gelegd.
- Kinderen vanaf 1 jaar mogen wel een knuffeltje meenemen naar bed, mits het gevulde deel van de knuffel niet groter is dan het hoofdje van het kind.
- Elastiekjes en speldjes worden voor het slapen uitgedaan, behalve kraaltjes die vastzitten in het haar en niet door kinderen losgemaakt kunnen worden.

- Blijf consequent een fopspeen geven aan baby's of kinderen die dat gewend zijn. Een verandering in routine verhoogt het risico. Een verandering wordt eerst thuis, geleidelijk doorgevoerd.
- Baby's tot 1 jaar volgen hun slaapritme van thuis.
- Baby's worden niet ingebakerd.
- We gebruiken geen inbakerslaapzakken.
- We gebruiken geen stabilisatierolletjes, zijligkussentjes of -wigjes.

Instoppen

- Bij de volgende uitzonderingen mag een baby in een slaapzak strak worden ingestopt met een dun katoenen laken:
  - Indien een baby omdraait van rug naar buik en nog niet zelfstandig kan terugrollen.
  - Baby's die erg veel huilen en/of onrustig zijn en daardoor slecht slapen.
  - We gebruiken een dun katoenen laken dat groot genoeg is om stevig ingestopt te worden.
  - Het bedje wordt laag opgemaakt, de voetjes liggen bij het voeteneind.

Buikslapen

- We leggen de baby tot 1 jaar leggen we te alle tijden op hun rug te slapen.
- Buikslapen mag ook niet voor één enkele keer en ook niet als er een matras is met ventilerende toplaa.
- Het zonder medische redenen op de buik slapen, voorkomen we door met ouders vooraf aan de opvang afspraken te maken over de slaaphouding.
- Indien een baby op de buik rolt, draaien we de baby terug op de rug. Dit blijven we doen totdat de baby zelfstandig terug op de rug kan rollen.
- We informeren ouders en vragen actief om informatie van ouders, indien de baby pogingen doet tot draaien naar de buik.
- Indien een baby op de buik rolt en nog niet zelfstandig kan terugrollen, nemen wij extra maatregelen door de baby strak in te stoppen met een laken (zie punten hierboven).

Voorkomen van warmtestuwing

- Baby's worden in een passende slaapzak te slapen gelegd (gebruik nooit een dekbed of deken).
- Laat de slaapkamer en het beddengoed regelmatig luchten.
- We controleren de temperatuur van de baby in het bedje, door de bovenzijde van de vingers in het nekje van de baby te leggen. Het nekje moet lauw aanvoelen. Koude handjes zijn normaal.

Toezicht tijdens het slapen

- Slapende baby's tot 1 jaar worden om de 15 minuten gecontroleerd op ademhaling. Het controleren gebeurt fysiek.
- Bij kinderen vanaf 1 jaar, die goed slapen en niet ziek zijn, hanteren we een ruimere controle-interval; om de 30 min.
- We gebruiken een babyfoon, aanvullend op het fysieke toezicht.
- Om ervoor te zorgen dat de fysieke controle plaatsvindt op de afgesproken momenten wordt er gebruik gemaakt van een timer.
- De controle vindt plaats op het waarnemen van een fysieke ademhaling.
- Elke keer als we een kind naar bed brengen, controleren we meteen de andere kinderen in de slaapkamer.

In de volgende bijzondere situaties worden kinderen elke 10 min. gecontroleerd:

Situatie	Frequentie
Baby kan nog niet omrollen	10 min
Baby kan bijna omrollen	10 min
Baby kan omrollen van rug naar buik maar niet terug	10 min
De eerste twee weken dat de baby op de opvang is	10 min
Baby/kind is verkouden	10 min
Baby/ kind heeft vaccinaties gehad	10 min
Baby/ kind heeft koorts (en wordt zo snel mogelijk opgehaald)	10 min
Baby is nieuw (eerste twee weken)	10 min

- **N.B.** Baby's die nieuw zijn en kinderen met bovenstaande bijzondere situaties kunnen op de groep slapen (in een bedje, wieg of evacuatiebedje) in het zicht van de pedagogisch professional. Ouders moeten hier schriftelijk toestemming voor geven.

Afwijken van de normale routine

- Een box, wipper, kinderwagenbak of hangwieg is geen veilige slaappleats. Kinderen slapen in een gecertificeerd bedje. Ook de afwijkende methode; inbakeren, is bij Villa Lobelia niet toegestaan.
- Kinderen die in slaap zijn gevallen in de wipper of box worden overgelegd naar een bedje of gecertificeerd wiegje.
- N.B. Als er vanuit een behandelend arts een medische verklaring is afgegeven op buikslapen/ inbakeren kan er worden afgeweken van de normale routine, mits de ouder deze verklaring kan overhandigen aan de houder.

Handelswijze als het risico zich toch voor doet:

Bij gebrek aan ademhaling:

1. Blijf kalm.
2. Prikkel de baby (zonder krachtig te schudden, ondersteun het hoofdje!).
3. Roep de hulp in van collega's.
4. Bel direct 112.
5. Zorg dat de baby op de rug op een harde ondergrond ligt
6. Pas bij niet reageren op prikkelen mond-op-mondbeademing toe en daarna hartmassage.

Afhankelijk van de leeftijd van het kind “werk” je op de volgende wijze:

Kind 0-1 jaar (reanimatie volgens de Twee-duimen-omcirkel-techniek, TDOT):

7. Adem in en plaats de eigen lippen sluitend om de mond en neus van de baby. Mocht het kind hier te groot voor zijn, beadem dan alleen via de neus, terwijl de mond van de baby gesloten blijft of beadem alleen via de mond terwijl de neus van de baby gesloten blijft;
8. Beadem 5 keer;
9. Omvat met beiden handen de borstkas, waarbij de vingers gesloten blijven;
10. Plaats één duim op het borstbeen en plaats de andere duim hier bovenop, waarbij de toppen van de duimen naar boven wijzen;
11. Druk de borstkas circa 4 centimeter in met een tempo van 100-120 compressies per minuut;

12. Wissel de borstcompressies af met beademing: om de 15 compressies, 2 keer beademen.

Kind ouder dan 1 jaar:

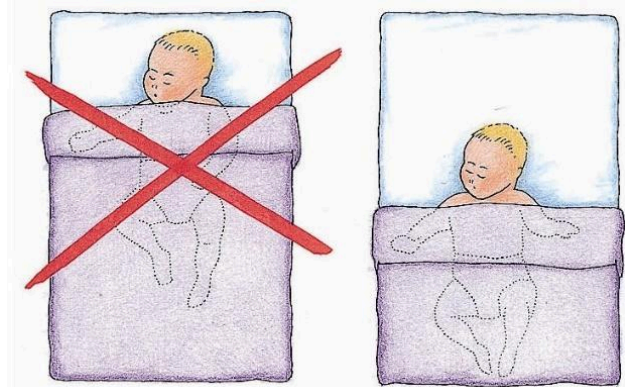
13. Adem in en knijp het zachte gedeelte van de neus dicht;
14. Plaats de eigen lippen sluitend om de mond van het kind;
15. Blaas gedurende 1 seconde rustig in de mond van het kind;
16. Plaats de hiel van één hand in het midden van de borstkas;
17. Druk de borstkas met gestrekte arm circa 5 centimeter in met een tempo van 100-120 compressies per minuut. Als het niet lukt om voldoende druk uit te oefenen met één hand, zet dan de hiel van de andere hand boven op de eerste hand en vouw de vingers van beiden handen in elkaar;
18. Wissel de borstcompressies af met beademing: om de 15 compressies, 2 keer beademen.
19. Roep overige volwassenen om hulp, minimaal 1 volwassene houdt toezicht op de overige kinderen.
20. De houder wordt gewaarschuwd en hij of zij neemt contact op met de ouders en met de medische instanties.
21. Het is van belang om van begin af aan feiten te noteren, zoals het tijdstip, de omstandigheden en de betrokkenen.

- Gebruik van een lakentjes of dekentje

Het gebruik van een lakentje kan de kans op wiegendood vergroten. Echter kan het ook geborgenheid bieden aan de baby. Om deze reden kan er gekozen worden om gebruik te maken van een katoenen lakentje.

Werkafpraak medewerker

- Leg de baby met zijn voetjes vrij dicht bij het voeteneinde en het beddengoed reikt tot zijn schouders. Zo kan de baby nooit helemaal onder het beddengoed komen en blijft het hoofdje vrij.
- Vouw beddengoed dat te groot is onder de matras. Een laken dubbelvouwen is meestal te warm voor een baby.

- Hitteprotocol

Bij temperaturen boven de 25 graden treedt het Hitteprotocol in werking. Dit kan zowel binnen als buiten voorkomen. Als de temperatuur in het lichaam hoger wordt dan de warmte die het lichaam kan verwerken kan er 'hittestress' ontstaan. Het gevolg kan zijn dat het kind flauwvalt, vaak gepaard gaand met hoofdpijn/misselijkheid/diarree/krampen. Het kan zelfs dodelijk zijn als er niet wordt ingegrepen. Om dit te voorkomen treffen we de volgende maatregelen.

- Afspraken met de leidsters

1. Op de dagen dat het buiten warmer is dan binnen, wordt de duur van het buitenspelen verkort.
2. Als het buiten koeler is dan binnen, gaan we extra lang naar buiten.
3. Binnen worden alle lampen e.a. apparatuur uitgezet die warmte afgeven.
4. We zetten aan het begin van de dag de airconditioning op alle groepen en slaapkamer aan

en houden ramen en deuren zoveel mogelijk gesloten. Controleer of de airconditioning op de juiste temperatuur staat ingesteld.

5. We gebruiken slaapkamer 1 (de grote slaapkamer), hier beschikken we over voldoende bedjes en aircondotining.

6. Buiten de geplande momenten om bieden we extra water aan.

7. Tijdens de zomermaanden zorgen we dat er schaduwplekken zijn buiten, zodat kinderen niet te lang in de felle zon spelen.

8. Als de zon op het hoogste punt staat (tussen 12 en 15) gaan we niet naar buiten.

9. Op de momenten dat het minder warm is wordt er extra gelucht (zoals in de vroege morgen en in de avond/nacht).

10. De buitenruimte houden we koel door te bevochtigen.

11. De zonneweringen worden naar beneden gedaan.

- Verbranding door de zon

Ouders worden bij warm weer ruim van te voren geattendeerd op het thuis insmeren van de kinderen en het meebrengen van reservekleding en zwemkleding (ivm activiteiten met water tijdens het buiten spelen).

Werkafspraken met de leidsters:

- We sturen ouders vooraf een reminder als mooi weer wordt verwacht.
- Bij binnenkomst vragen we de ouder of het kind is ingesmeerd.
- We smeren de kinderen die nog niet zijn ingesmeerd een half uur voordat we naar buiten gaan in met zonnebrandcrème
- We herhalen dit gedurende de dag elke keer voordat we naar buiten gaan.

Werkafspraken met medewerkers als een kind ondanks de genomen maatregelen toch verbrand door de zon:

Bij verbranding:

- Koel de rode huid met koude natte doeken
- Zorg dat het kind meteen uit de zon gaat
- Geef het kind extra te drinken
- Smeer geen crèmes meer op de rode huid, dit verergert de klachten.

Bel of laat de huisarts of spoedpost bellen bij de volgende verschijnselen:

- Een groot deel van de huid is gezwollen.
- Er zijn veel blaren.
- Iemand heeft ziekteverschijnselen, zoals koude rillingen, koorts, misselijkheid, braken, hoofdpijn of hartkloppingen.

- Oververhitting door de zon

Bij hevige inspanning kan het gebeuren dat het lichaam de overvloedige warmte via straling en zweten niet goed kwijt kan. Een kind met oververhitting heeft hoofdpijn en is misselijk. Het kind kan er erg verhit en rood uitzien, maar kan ook bleek zien met transpireren. Bij ernstige oververhitting kan iemand uiteindelijk zelfs een hitteberoerte krijgen. Het is daarom noodzakelijk om te weten hoe je een oververhit slachtoffer te hulp kan staan.

Werkafspraken met medewerkers als een kind ondanks de genomen maatregelen toch oververhit raakt:

Bij oververhitting:

- Breng het kind bij oververhitting in een koele omgeving of zorg voor schaduw.
- Je kunt samen ook een deken boven het kind met oververhitting houden en zo voor schaduw zorgen.

Let op!

Leg een deken nooit direct op het kind bij oververhitting. De warmte kan dan niet ontsnappen.

Bij een hitteberoerte?

Bij een hitteberoerte heeft het slachtoffer met oververhitting een hete, droge huid, maar zweet hij niet meer. Het slachtoffer kan zich verward gedragen, suffer worden en uiteindelijk het bewustzijn verliezen. Bel 112 bij oververhitting wanneer het kind:

- Zich anders gedraagt dan normaal.
- Suffer wordt of bewusteloos raakt.
- Start bij het slachtoffer met een hitteberoerte door oververhitting onmiddellijk met koelen:
- Gebruik een ventilator en houd de huid nat.
- Spons de huid af met koud water.
- Wikkel het kind in een nat laken/handdoeken die in water gedrenkt zijn.
- Plaats ijszakken op het lichaam, vooral in oksels en liezen. Geef nooit eten of drinken bij sufheid of bewusteloosheid.

- Uitdroging

Werkafspraken met medewerkers als een kind ondanks de genomen maatregelen toch uitgedroogd raakt:

Bij uitdroging:

Uitdroging bij een kind herken je aan de volgende symptomen;

- Dorst en een droge mond
- Hoofdpijn
- Een ziek gevoel
- Niet of weinig plassen (donkere urine)
- Buikpijn (soms)
- Koorts

Bij milde uitdroging:

- Laat het slachtoffer voldoende drinken. Als het mogelijk is, limonade.
- Bel de huisarts of spoedpost als de klachten niet minder worden.

Zo herken je ernstige uitdroging:

- Alle kenmerken van milde uitdroging
- Verwardheid
- Bewustzijnsverlies

- Buikpijn met misselijkheid en braken (soms)
- Verandering van de huidskleur, zoals bleek of grijs zien (soms)

Wat doe je bij **ernstige uitdroging**?

Bel of laat 112 bellen bij verschijnselen van ernstige uitdroging.

- Buiten spelen in de kou

- Afspraken met de leidsters

1. Ook als het koud is gaan we naar buiten.
2. Bij zeer extreem weer dragen alle kinderen een skibroek of skipak vanuit huis, ouders worden hierop gewezen.
3. De duur van het buitenspelen wordt bij extreem lage temperaturen beperkt.
4. Bij vrieskou wordt de speelplaats geïnspecteerd op gladheden voordat er naar buiten wordt gegaan.
5. Zorg ervoor dat de kinderen alle buitenkleding aan hebben die zij mee hebben. (muts, handschoenen, thermo-ondergoed, sjaal). Deel dit met ouders zodat zij voorbereid zijn.
6. Motiveer de kinderen om lekker te bewegen om zo onderkoeling tegen te gaan.

Werkafspraken met medewerkers als een kind ondanks de genomen maatregelen toch onderkoeld raakt:

Zo herken je onderkoeling:

- Koude, bleke en droge huid
- Mogelijk blauwe lippen, oren, vingers en tenen
- De ademhaling gaat van erg snel naar langzaam en oppervlakkig
- Soms oncontroleerbaar rillen
- Vermoeidheid en suffigheid

Wat doe je bij onderkoeling?

- Breng het slachtoffer naar een warmere omgeving.
- Verwijder (knip) eventueel natte kleding.
- Wikkel het slachtoffer in een deken.
- Zorg dat die deken ook over het hoofd gaat.
- Pak armen en benen zo nodig afzonderlijk in.

Wat doe je bij ernstige onderkoeling:

- Bel of laat 112 bellen als het slachtoffer suf is of wordt.
- Geef het slachtoffer niets te eten en drinken als deze suf is of wordt.

- Ernstige ongevallen

Wat te doen bij calamiteiten en ernstige ongelukken?

1. **Let op gevaar.** Zorg dat het veilig is voor de medewerker, overige kinderen en het slachtoffer.
2. **Ga na wat er is gebeurd** en vraag wat het slachtoffer mankeert. Als je alleen bent, roep om assistentie.
3. Zorg ervoor dat het slachtoffer **gerust is gesteld**. Blijf in de directe nabijheid van het kind. Blijf rustig en zorgzaam. Voorkom paniek.

4. Zorg voor deskundige hulp. Bel de ambulancedienst via het nummer 1-1-2 of de eigen huisarts.

Als je deskundige hulp waarschuwt via het centrale alarmnummer 1-1-2, moet je het volgende aan de meldkamer doorgeven:

- Jouw naam
- Plaats waar de hulp moet komen
- Beschrijf het ongeval; wat is er gebeurd?
- Meld dat het om een kind gaat en vermeld de leeftijd
- Beschrijf de toestand van het kind, is er sprake van beademing of reanimatie?
- Laat het gewonde kind nooit alleen.
- Ga niet met een kind dat iets ernstigs heeft zelfstandig op pad! U kunt zich dan namelijk niet concentreren op het verkeer. De toestand van het kind kan ook verslechteren tijdens de rit.

5. Registreer het ongeval: Vul een ongevallenregistratieformulier in.

6. Evalueer het ongeval en bespreek wat er de volgende keer beter kan of welke aanpassingen er moeten gebeuren om het ongeval in de toekomst te voorkomen.

- Vermissing tijdens de opvang of tijdens een uitstapje

N.B. Onderstaand protocol zit altijd in de evacuatie- uitstapjes tas

Voordeur

*Tussen de groepsruimte en de voordeur bevindt zich een hal en een hekje. Het traphekje is altijd dicht en de voordeur is dicht. Kinderen mogen niet voorbij het traphekje en niet aan de voordeur komen.

- Afspraken met de leidsters:

1. Weet altijd hoeveel kinderen er op de groep aanwezig zijn. Je telt de kinderen aan het begin van de dag als iedereen compleet is (dit kan je terugvinden in Bitcare).
2. De kans dat een kind wegloopt of door een onbekende wordt meegenomen is het grootst tijdens de haal- en breng-tijden: dus let op dat de entree deur en het traphekje altijd goed dicht zijn en attendeer ouders hierop.

3. Leer kinderen dat zij niet zonder aankondiging zelfstandig naar het toilet mogen maar dit altijd eerst moeten melden bij de leidster.

Wat doe je bij vermissing?

- Afspraken met de leidsters:

1. Meld bij je naaste collega dat je een kind mist. Draag de zorg van de andere kinderen over aan je collega. Als de pm-er alleen staat worden onmiddellijk alle externe achterwachten ingelicht. Als er een interne achterwacht aanwezig is zal zij direct beschikbaar zijn als achterwacht.
2. Blijf kalm en denk helder na. Waar en wanneer heb je het kind voor het laatst gezien? Wat was het kind aan het doen? Wat heeft het kind aan?
3. Bekijk alle groepsruimtes. Roep ondertussen het kind. Misschien is het kind in slaap gevallen.
4. Check dan de andere ruimtes. Waar zijn de andere ruimtes? (tijdens uitstapje) Waar was het kind enthousiast over? (tijdens uitstapje) Heeft het kind een bepaalde voorkeur of favoriete plek? Verstopt het kind zich wel eens ergens?
5. Schakel collega's en de achterwacht in om te helpen zoeken. Vraag ook eventueel de ouders die op dat moment aanwezig zijn om te helpen.
6. Een andere collega brenkt de directie van de kinderopvang op de hoogte.
7. Als het kind niet in het gebouw te vinden is, ga je naar buiten om te zoeken. Neem een foto van het kind en telefoon mee, zodat je bereikbaar bent, mocht een collega het kind vinden.
8. Zoek buiten op de plekken waar het kind gevaar zou kunnen oplopen (water, drukke wegen, parkeerplaatsen etc.)
9. Vraag aan voorbijgangers of zij een kind hebben gezien.
10. Na 15 minuten bel je de politie: 0900 – 8844.
11. Noteer de naam van de politieagent die je gesproken hebt.
12. Houd contact met de locatie en werk samen met de politie.
13. De directie zal contact opnemen met de ouder(s) wanneer het kind na 15 minuten zoeken nog niet gevonden is.
14. Als het kind gevonden is, informeer je de politie en vervolgens alle andere betrokkenen.
15. Ga na wat de reden voor de vermissing was, zodat herhaling voorkomen kan worden.

5. Risico's met betrekking tot de gezondheid van kinderen

Kleine risico's met betrekking tot de gezondheid van kinderen

Ten aanzien van gezondheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als kleine risico's

-Handhygiëne van de leidsters

* Door aandacht te besteden aan een goede handhygiëne wordt de overdracht van ziektekiemen beperkt. Het is belangrijk dat werknemers en kinderen zorgdragen voor een goede handhygiëne. Handen worden in principe altijd gewassen met water en vloeibare zeep.

- Afspraken met de leidsters:

Leidsters wassen hun handen met vloeibare zeep op de volgende momenten:

1. Voor het aanraken en bereiden van voedsel.
2. Voor wondverzorging.
3. Voor het aanbrengen van zalf of crème.
4. Na zichtbare verontreiniging van de handen.
5. Na spelen in de zandbak.
6. Na toiletbezoek of afvegen van billen (bij het fonteintje in de toiletruimte).
7. Na het verschonen van een kind (bij de wastafel naast de commode).
8. Na contact met lichaamsvochten zoals traanvocht, speeksel, snot, braaksel, urine, ontlasting, bloed (bij het fonteintje naast de commode of toiletruimte).
9. Na het dragen van handschoenen.
10. Na schoonmaakwerkzaamheden.
11. Na contact met vuile was of afval.
12. Na aanraking van dieren.
13. Na hoesten, niezen in de hand, neussnuiten.
14. Na binnenkomst (zodra de dienst begint).

N.B. Er worden wegwerphandschoenen gedragen als er een kans bestaat dat je in aanraking komt met bloed of eventueel besmet lichaamsvocht. Daarna worden de handen alsnog gewassen. Sommige leidsters vinden het fijn om handschoenen te dragen bij een poepluier, ook dan worden de handen na het uittrekken van de handschoenen gewassen.

- Handhygiëne van de kinderen

Leidsters zijn ook verantwoordelijk voor de handhygiëne van kinderen. Kinderen wassen hun handen op bepaalde (vaste) tijden en momenten.

- Afspraken met de kinderen

* Pedagogisch medewerkers zien erop toe dat kinderen hun handen met (vloeibare) zeep wassen, bij het kinderfonteinje, op de volgende momenten:

1. Voor het eten
2. Na het eten (met de washand)
3. Na het buitenspelen
4. Na aanraking met dieren.
5. Na een toiletbezoek.

Wij wassen onze handen aan de hand van de volgende stappen:

1. Draai de kraan open.
2. Maak de handen nat en voorzie ze van vloeibare zeep.
3. Verdeel de zeep over de gehele handen.
4. Was de handen door over elkaar te wrijven.
5. Spoel af onder stromend water
6. Droog de handen af, ook tussen de vingers en de polsen met een schone handdoek (of papieren tissue).

- Persoonlijke hygiëne pedagogisch medewerkers

- Afspraken met de leidsters

1. Zorg voor schone kleding
2. Draag lang haar vast (in een staart of opgestoken).
3. Houd nagels kort en schoon.
4. Er wordt niet binnen en buiten gerookt. Roken kan alleen als er een interne achterwacht aanwezig is tijdens de pauze. Dit gebeurt niet voor de locatie maar om de hoek van de straat.
5. Er wordt niet gegeten, gehoest of geniest boven producten die niet verpakt zijn.
6. We dragen zo min mogelijk sieraden.
7. Wondjes worden afgedekt met een waterafstotende pleister.

- Schoonmaak van de groepsruimte

- Afspraken met de leidsters

1. De groepsruimte wordt elke dag schoongemaakt.
2. Dit gebeurt aan de hand van de aftekenlijsten. Deze zijn gebaseerd op de algehele schoonmaaklijst van het RIVM (bijlage 3).
3. Dit gebeurt als er geen kinderen in de groepsruimte aanwezig zijn.

- Schoonmaak van speelgoed

Voor het schoonmaken van speelgoed worden de schoonmaakrichtlijnen vanuit het RIVM opgevolgd (zie bijlage 2).

- Afspraken met de leidsters

1. Speelgoed dat in de mond is geweest wordt onmiddellijk gereinigd
2. Knuffelbeesten worden maandelijks machinaal gereinigd en speelgoed dat niet in de mond is geweest wordt maandelijks gereinigd (met water en allesreiniger).

- Bedden

*De kinderen die tussen de middag slapen doen dat in de daarvoor bestemde bedjes en persoonlijk beddengoed (en eventueel een slaapzak).

- Afspraken met de leidsters

1. Het persoonlijke beddengoed (hoeslakens, dekens en slaapzakken) worden wekelijks op vrijdag gewassen.
2. De matrassbeschermers worden maandelijks gereinigd.
3. Als een kind het bed eerder vies maakt door dat het kind bijvoorbeeld is doorgelekt of heeft overgegeven dan wordt het bed meteen verschoond inclusief matrassbeschermer.

- Textiel

- Afspraken met de leidsters

1. Bij zichtbare verontreiniging en minimaal elk dagdeel wordt een schone handdoek, theedoek en vaatdoek gebruikt.
2. Textiel wordt op minimaal 40°C gewassen

- Voedsel en drinken

*We hebben onze werkwijze en afspraken gebaseerd op de 'hygiëncode voor kleine instellingen'. Bij Kinderopvang Villa Lobelia eten we elke dag een gezonde warme maaltijd tussen de middag.

- Zelf bereiden van voeding

- Afspraken met de leidsters

1. Was je handen voordat je begint met het bereiden van voedsel
2. Zorg ervoor dat het keukenblok schoon is voordat je begint.
3. Houd de plek waar voedsel wordt bereid altijd gescheiden van de plek waar kinderen worden verschoond.
4. Controleer altijd de houdbaarheidsdata voordat je begint
5. Haal de producten zo kort mogelijk van tevoren uit de koeling.

- Bewaren van voeding

- Afspraken met de leidsters

1. Schrijf de datum waarop iets geopend is op de verpakking.
2. Gekoelde producten worden bij 4 tot maximaal 7°C bewaard. Diepgevroren producten worden bij minimaal -15 tot -18°C bewaard.
3. Houd de temperatuur dagelijks bij met een thermometer welke bovenin de koelkast en vriezer is geplaatst.
4. Maak de koelkast 1 x per week schoon (op maandag).
5. Ontdooi 1 keer per 6 maanden de vriezer.
6. Scheid rauwe producten en bereide producten van elkaar.
7. Zet producten met de kortste houdbaarheidsdatum vooraan.
8. Sluit verpakkingen goed en dek eten in de koelkast goed af met huishoudfolie (of zet over in Tupperware bak).
9. Controleer het voedsel in de koelkast dagelijks op houdbaarheid.
10. Ook eieren worden gekoeld bewaard.
11. Zolang de verpakking dicht is, geldt de houdbaarheidsdatum.
12. Na het openen van een product gelden de vermelde bewaartijden (richtlijnen op de verpakking).

- Afruimen en afwassen

- Afspraken met de leidsters

1. Zet het eten dat koel bewaard moet worden in de koelkast.
2. Zet alle materialen aan 1 zijde van het aanrecht.
3. Verwijder etensresten van de borden, voorspoelen met warm water.
4. Houd de schone en vuile vaat gescheiden.
5. Droog af met een schone theedoek.
6. Laat de schone vaat uitlekken in de vaatwasser, droog het af en ruim het daarna op.
7. Maak de afwasborstel schoon.

- Verhitten

* We verhitten bij Kinderopvang Villa Lobelia met behulp van de kookplaat.

- Afspraken met de leidsters:

1. Bij het verhitten van voeding zorgen we ervoor dat de maaltijd een minimale temperatuur van 75 graden heeft bereikt. Zo weten we zeker dat alle micro-organismen zijn gedood.
2. We controleren de temperatuur met een daarvoor bestemde thermometer.
3. Bij het opdienen moet de maaltijd minimaal 60 graden zijn.
4. Maaltijden worden nooit twee keer opgewarmd.

- Afkoelen en bewaren van de warme maaltijd

- Afspraken met de leidsters:

1. Laat de warme maaltijd na bereiding heel even afkoelen voordat het wordt opgediend.
2. Laat een bereide maaltijd nooit langer dan 2 uur buiten de koelkast staan.
3. Snel afkoelen kan door de bak met voeding in een andere bak met koud water te plaatsen.
4. Wat over is van de warme maaltijd wordt weggegooid.

- Ontdooien

- Afspraken met de leidsters:

1. We gebruiken de koelkast om te ontdooien.
2. Ontdooide producten vriezen we niet meer in.
3. Ontdooide producten bewaren we in de koelkast nooit langer dan 2 dagen

- Fles en borstvoeding

*Baby's krijgen flesvoeding. Binnen de kinderopvang worden er diverse soorten poeder babyvoeding aangeboden. Daarnaast mogen ouders zelf poeder babyvoeding of borstvoeding meegeven. Er gelden strikte afspraken over het aanleveren, bereiden en het bewaren van zuigelingenvoeding.

- Zuigelingenvoeding poedervorm

- Afspraken met de leidsters:

1. Bij kinderopvang Villa Lobelia wordt geen vooraf aangelengde zuigelingenvoeding aangeboden aan de kinderen.
2. Indien gewenst kan de ouder de zuigelingenvoeding in poedervorm in afgepaste gelabelde hoeveelheid per voeding aanleveren. Hierbij dient in ieder geval de naam van het kind en de datum te worden genoteerd.
3. Flesvoeding wordt klaargemaakt op een plek die strikt gescheiden is van de

verschoonplek. Uit een kraan die gebruikt wordt voor het handen wassen en het verschoonen van kinderen wordt **géén** water getapt worden voor zuigelingenvoeding.

4. Flesvoeding staat tijdens het voeden niet langer dan één uur buiten de koeling.

5. Resten flesvoeding worden weggegooid.

6. Poedervormige zuigelingenvoeding wordt na openen niet langer dan 1 maand gebruikt.

- Borstvoeding

Ouders kunnen borstvoeding meenemen. Ouders zijn verantwoordelijk voor het juist behandelen van de borstvoeding alvorens het op de kinderopvang aankomt. Om ziekteverwekkers voor aankomst op de kinderopvang te voorkomen, worden de volgende regels gesteld aan het aanleveren van borstvoeding voor de ouders

- Afspraken met de leidsters

1. Afgekolfde moedermelk wordt door ouders gekoeld vervoerd, door gebruik van koeltas of koelbox.

2. Afgekolfde moedermelk wordt binnen 48 uur gebruikt

3. Afgekolfde moedermelk wordt met naam van kind en datum van afkolven aangeleverd.

4. Indien de moedermelk ingevroren is, datum van invriezen en de datum waarop de moedermelk uit de vriezer is gehaald.

5. Moedermelk wordt direct in de koelkast geplaatst en onder 4°C bewaard.

6. Meegebrachte moedermelk wordt op de dag van aanleveren opgemaakt.

7. Overgebleven moedermelk wordt weggegooid. Moedermelk wordt nooit nogmaals opgewarmd.

8. Ingevroren moedermelk wordt maximaal 3 maanden bewaard in de vriezer.

9. Moedermelk wordt in de koelkast ontdooid.

10. Ontdooide moedermelk wordt (als de melk een nacht bewaard wordt) van een datum en tijdstip van ontdooien voorzien.

11. Eenmaal ontdooide moedermelk wordt binnen 24 uur verstrekt.

12. Eenmaal ontdooide moedermelk wordt niet meer ingevroren.

13. Verwarm moedermelk bij voorkeur in een magnetron of verwarm met behulp van een flessenwarmer of pannetje met heet water.

- Gebruik flessen

Naast dat er strikte regels gelden voor de voeding, worden er ook strikte regels omtrent de flessen nageleefd, zodat er geen ziekteverwekkers kunnen worden overgedragen via de fles.

- Afspraken met de leidsters:

1. Gebruik eenvoudig te reinigen flessen.

2. Elk kind heeft een eigen fles

3. Flessen en spenen worden na iedere voeding eerst omgespoeld met koud water.

4. Flessen van kinderen t/m 6 maanden worden gereinigd in een vaatwasmachine (niet het kortste programma). Bij snel/ direct gebruik of afwezigheid van een vaatwasmachine na het omspoelen gereinigd met afwasmiddel en heet water en een speciale afwasborstel (na het afwassen de flesjes naspoelen).

6. Schone flessen en spenen worden zo snel mogelijk in de kast opgeborgen met iedere fles eigen dop, of anders tot die tijd in ieder geval omgekeerd bewaard op een schone, droge doek of een flessenrek.

7. Alle flessen worden 1 keer per week uitgekookt met behulp van de ronde magnetron sterilisator.

Grote risico's met betrekking tot de gezondheid

Ten aanzien van de gezondheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's.

Zieke kinderen

Kinderen met koorts vanaf 38,5 kunnen niet bij Kinderopvang Villa Lobelia verblijven.

Dit is om 4 redenen:

- De aandacht en zorg die een ziek kind nodig heeft kan tijdens een drukke opvang-dag niet voldoende worden geboden op het kinderdagverblijf.
- Een ziek kind herstelt het best in zijn eigen huiselijke omgeving met de mensen op wie hij/zij het meest gesteld is.
- De aandacht en zorg die een ziek kind nodig heeft gaat ten koste van de rest van de groep.
- Een ziek kind vormt een besmettingsgevaar voor andere kinderen/ medewerkers.

Afspraken met de leidsters:

1. Als een kind ziek wordt op de opvang, zal er door de pedagogisch medewerker altijd naar de ouder gebeld worden om te informeren.
2. Als een kind ziek wordt op de opvang en het heeft 38,5 graden koorts (of hoger), zal er door de pedagogisch medewerker altijd naar de ouder gebeld worden met het verzoek het kind op te komen halen.
3. Als er twijfel bestaat over de vraag of het kind op de opvang mag blijven of dat het thuis beter af is, worden de belangen van het kind en de belangen van de groep meegenomen.

Kinderopvang Villa Lobelia wilt ouders erop attent maken dat zowel ouders als kinderopvang de verantwoordelijkheid hebben om infectieziekten op de locatie te beperken. Wij vragen dan ook nadrukkelijk om medewerking van ouders. Dit betekent dat ouders het kind ophalen bij ziekte (vanaf 38,5) en het kind niet naar de opvang brengen als het ziek is. Daarnaast is het advies voor ouders om de kinderen nadat deze 24 uur koortsvrij zijn weer naar de opvang te brengen.

Bij bepaalde infectieziekten wordt de 'Kiddi' app geraadpleegd. De app is geïnstalleerd op de tablet en de groepstelefoon. De informatie is gebaseerd op de richtlijn voor kindercentra. De adviezen hierin volgen wij op. Als er sprake is van een virus-uitbraak kan Kinderopvang Villa Lobelia een melding doen bij de GGD. Het kan ook voorkomen dat kinderen tijdelijk worden geweigerd als de gezondheid van de groep in gevaar komt.

- Afspraken met de leidsters:

1. Geef zieke kinderen eigen speelgoed.
2. Reinig het speelgoed waarmee een ziek kind gespeeld heeft.
3. Bel de ouders van een ziek kind op om het kind op te halen.
4. Als ouders niet opnemen bel je het 'noodnummer' dat ouders hebben opgegeven.

5. Leg ouders, bij geen begrip/onwetendheid de bovenstaande 4 redenen uit van ons ziektebeleid.

N.B. Kinderen met hoofdluis moeten worden opgehaald en behandeld. Nadat zij behandeld zijn de eerste keer zijn zij weer welkom. Uiteraard moet de behandeling dan nog herhaald worden.

- Omgang met bloed

*In bloed kunnen virussen en ziektes aanwezig zijn, die bij aanraking overdraagbaar zijn. Om deze reden is het noodzakelijk hygiënisch te werk te gaan met bloed. Mocht er bij een ongeluk bloed vrijkomen, dan wordt er als volgt met bloed omgegaan.

- Afspraken met de leidsters:

1. Draag wegwerp handschoenen bij het aanraken of opruimen van bloed.
2. Gooi deze direct weg na gebruik en was de handen met water en zeep.
3. Was textiel met bloed op 60°C lang programma.
4. Indien er bloed gemorst is, dep het bloed weg met papier, water en allesreiniger.
5. Droog daarna het oppervlak en desinfecteer met desinfecterend middel. Laat drogen aan de lucht.

- Wondverzorging

*Het kan voorkomen dat een kind een wond heeft dat tijdens zijn/haar verblijf bij ons verzorgd moet worden of ontstaan is. Het is belangrijk om hygiënisch te werk te gaan. Niet alleen om overdracht van bacteriën te voorkomen, maar vooral om de wond zo snel mogelijk te laten genezen. Mocht er sprake zijn van wondverzorging, dan worden de volgende werkafspraken gevolgd.

- Afspraken met de leidsters:

1. Dep pus/wondvocht voordat het gaat lekken met bijvoorbeeld een wattenstaafje.
2. Dek wondjes af met een waterafstotende pleister.
3. Materialen en oppervlakken die verontreinigd zijn met pus of wondvocht reinig je direct met een reinigingsmiddel en daarna dient het oppervlak gedesinfecteerd te worden.
4. Desinfecteer alleen als er éérs is schoongemaakt. Desinfecterende middelen werken onvoldoende als iets nog vuil is.
5. Was je handen voor wondverzorging, na wondverzorging en na aanraking van pus of wondvocht.

- Vaccineren en kinderopvang

* Het vaccineren van kinderen wordt door onze overheid niet verplicht gesteld. Bij Kinderopvang Villa Lobelia worden niet- gevaccineerde kinderen niet geweigerd. Dit vergroot echter wel het besmettingsgevaar. Ondanks dat ouders de kinderopvang niet hoeven mee te delen als zij besloten hebben hun kind niet te vaccineren, vragen wij ouders wel om transparant te zijn hierover. Wij vinden het netjes om bekend te maken aan ouders of er kinderen zijn die niet zijn ingeënt/ niet deelnemen aan het Rijksvaccinatieprogramma. Op die manier kunnen we de vaccinatiegraad nauwlettend blijven monitoren.

- Afspraken met de leidsters en ouders:

1. Ouders delen tijdens de intake bij Kinderopvang Villa Lobelia de juiste informatie over het

wel/niet vaccineren van het kind.

2. Bij elke plaatsing wordt een zorgvuldige afweging gemaakt over de plaatsing van het kind en onder welke omstandigheden dit gebeurt.

3. Mocht er een besmettelijke kinderziekte voorkomen bij een niet-ingeënt kind of binnen hetzelfde gezin, dan kan Kinderopvang Villa Lobelia ervoor kiezen om gedurende de ziekteperiode/ incubatieperiode het kind en gezinsleden de toegang tot de opvang te weigeren.

- Verschon

*Bij Kinderopvang Villa Lobelia vinden we het belangrijk dat alle handelingen tijdens het verschoonmoment veilig en hygiënisch plaatsvinden.

- Afspraken met de leidsters:

1. Maak gebruik van het opstapje, dit doet een kind onder begeleiding.

Kinderen die nog wat 'onstabiel' lopen of het opstapje spannend vinden krijgen een handje met opstappen.

2. Een vieze luier wordt dichtgeplakt met de 'zij-strips' en daarna meteen weggegooid.

3. Poep luiers worden eerst in een geurzakje gestopt voordat zij worden weggegooid.

4. Begeleid het kind van de commode af.

5. Het verschoonkussen wordt direct na elke verschoning gereinigd met spray en papieren handdoek. Of met een wegwerp-allesreiniger-doekje.

6. Het verschoonkussen wordt nooit gereinigd met een billendoekje.

7. Een kind dat is doorgelekt wordt nooit in de keuken gewassen maar bij de wastafel.

8. Handen wassen gebeurt na elke verschoning en altijd bij de wastafel, nooit in de keuken.

In de kastjes onder de wastafel liggen reservekleding, handdoeken en wasgel. In geval van nood kan een kind daar gewassen worden met warm water. Vieze kleding wordt in een zakje gedaan en meegegeven aan ouders.

- Desinfecteren

*Desinfectie is nodig wanneer sprake is van (bloederige) diarree of wanneer er op een andere wijze sprake is van bloedcontact, bijvoorbeeld een bloedneus, wondjes en andere lichaamssappen zoals braaksel.

- Afspraken met de leidsters:

1. Desinfecteer alle oppervlakten die in aanraking zijn geweest met het bloed of (bloedige) diarree. Oppervlakten zoals aankleedkussen, speelgoed, thermometer schoonmaken met 70% alcohol.

2. Let op: reinig het onderdeel éérst met water en allesreiniger voordat je alcohol gebruikt.

3. Voor de handen gebruik je handalcohol 70%. Ook hier geldt dat je je handen eerst met water en zeep wast.

4. Verontreinigd wasgoed en speelgoed wordt gewassen op minimaal 60°C.

- Thermometer en gebruik van crème

*Om vast te stellen of een kind koorts heeft, kan het nodig zijn om een kind te temperen. Daarnaast is het soms, als een kind schrale billen heeft, nodig om het in te smeren met crème. Het is van belang dat dit op een hygiënische wijze gebeurt.

- Afspraken met de leidsters:

1. Indien aanwezig worden er hoesjes gebruikt voor de thermometer.
2. Indien er geen hoesjes aanwezig zijn maak je de thermometer voor gebruik eerst schoon met water en zeep.
3. Crème brengen we **nooit** aan met onze handen maar altijd met een papieren tissue/spatel.
4. De thermometer wordt na ieder gebruik eerst met water en allesreiniger gereinigd, waarna met alcohol 70%.
5. Bevestig de beschermhoes van de thermometer na het reinigen meteen weer op de thermometer.

- Medicatie

* Het kan zijn dat een kind medicatie toegediend moet krijgen. Uiteraard is het van belang dat hier met de grootste zorgvuldigheid wordt omgegaan.

- Afspraken met de leidsters:

1. Ouders geven voor het toedienen van medicijnen **altijd** vooraf toestemming op het daarvoor bestemde formulier.
2. Om misverstanden te voorkomen vult de ouder het formulier zelf in.
3. De leidster maakt gebruik van een afvinklijst zodat wordt voorkomen dat een kind zijn medicatie dubbel krijgt toegediend.
4. Het geven van paracetamol doen wij bij Kinderopvang Villa Lobelia niet, ook niet op doktersrecept.
5. De houdbaarheidsdatum wordt gecheckt voordat het medicijn wordt toegediend.
6. Het medicijn wordt bewaard volgens voorschrift.
7. Het medicijn wordt alleen toegediend als het thuis ook al eens is gegeven.
8. Medicijn wordt alleen toegediend als het wordt overhandigd in originele verpakking met bijsluiter
9. Medicijnverklaringen worden tot drie maanden nadat het kind de opvang heeft verlaten bewaard. Daarna wordt het vernietigd (i.v.m. privacy).

Als er ondanks alle voorzorgsmaatregelen toch op verkeerde wijze medicatie is toegediend en het kind vergiftigd raakt, volg dan de volgende stappen op:

- Ga na wat het kind verkeerd heeft ingenomen
- Licht meteen de huisarts in en leg de situatie uit

Als het kind buiten bewustzijn is/ niet meer ademt:

- Roep om hulp, zorg dat de andere kinderen veilig zijn
- Bel of laat 112 bellen, zet op luidspreker
- Controleer de ademhaling
- geen ademhaling> start reanimatie
- Volg de handelingen op vanuit de alarmcentrale

- Spenen

*Sommige kinderen vinden het fijn om even een speen bij zich te dragen. Echter brengen spenen een aantal risico's met zich mee. Zo kan een kind stikken in een kapotte speen. Daarnaast is een speen een bron van ziektekiemen.

- Afspraken met de leidsters:

1. Vervang (reserve) spenen op tijd; bij intensief gebruik om de 6 weken, anders om de 3 maanden. Attendeer ouders op het meebrengen van een nieuwe speen.

2. Check spenen op scheuren en kapotte onderdelen.
3. Bewaar spenen in het bakje van het kind.
4. De spenen worden wekelijks uitgekookt (op woensdag) met behulp van de ronde magnetron sterilisator.

- Binnenklimaat

*Binnen een kinderopvanglocatie is het zeer belangrijk dat het binnenklimaat optimaal is. Dit milieu wordt gecreëerd door het geluid, de luchtkwaliteit en de temperatuur. Dit binnenklimaat staat in directe verbinding met de mate van overdracht van ziektekiemen.

*Er zijn drie factoren die aangeven hoe gezond het binnenklimaat is, te weten: de temperatuur, de luchtvochtigheid en de hoeveelheid kooldioxide.

Om het binnenmilieu optimaal te houden verversen wij regelmatig de lucht op verschillende manieren.

1. Ventileren: door middel van het openzetten van een kiertje van een raam of deur.
2. Luchten: door een korte periode van +/- 10 minuten de lucht te verversen. Alle ramen en deuren worden wijd opengezet.
3. Airconditioning; wij hebben op onze groepen en de grote slaapkamer (slaapkamer 1) airco geplaatst. Zorg dat de airco op de juiste temperatuur is ingesteld (zie volgende alinea).

- Afspraken met de leidsters:

Op de volgende momenten ventileren we extra:

- tijdens het koken
- tijdens (en na) een beweegactiviteit
- tijdens het buitenspelen
- als er een onaangename (poep)geur op de groep hangt
- gedurende het slapen
- tijdens het opmaken van de bedden en het opvouwen van de was
- tijdens het stofzuigen, dweilen en andere schoonmaakactiviteiten.

N.B. Gebleken is dat ventileren en luchten van groot belang zijn om besmetting met een virus te voorkomen.

Plaatsing en onderhoud van airconditioning

Om een gezond en comfortabel binnenklimaat voor kinderen en medewerkers te waarborgen, is er op de groepen en slaapkamer 1 (de grote slaapkamer) airconditioning geïnstalleerd. Met name tijdens warme periodes draagt de airco bij aan het voorkomen van oververhitting en het creëren van een aangename speel-, rust- en werkomgeving. De airco is vakkundig geïnstalleerd door een erkend installateur en voldoet aan de geldende veiligheidsvoorschriften. De binnen unit is op een veilige hoogte geplaatst, buiten bereik van kinderen. Snoeren, leidingen en overige onderdelen zijn veilig weggewerkt, zodat er geen risico bestaat op struikelen, beknelling of ander letsel.

Afspraken met betrekking tot het onderhoud van de airconditioning:

- Laat de mechanische ventilatie/ airco iedere vijf jaar meten en opnieuw inregelen en leg de resultaten vast in een logboek.
- Maak de ventilatiekanalen van de airco/ mechanische ventilatie elke vijf tot zeven jaar schoon.
- Filters van een airco/ mechanische ventilatie worden gereinigd en vervangen conform instructies van de leverancier.
- Eventuele klachten over temperatuur, tocht of technische storingen worden direct gemeld aan de leidinggevende.

- Jaarlijks worden de afspraken rondom het gebruik van de airconditioning geëvalueerd en indien nodig aangepast.

Afspraken ten aanzien van het gebruik van de airconditioning

Het gebruik van airco's brengt tevens een risico mee voor het binnenmilieu. Hoewel de mechanische ventilatie en airco bedoeld is voor het optimaliseren van het binnenmilieu, kan deze bij verkeerd gebruik of slecht onderhoud het binnenmilieu juist verslechteren. De organisatie houdt zich aan een aantal werkafspraken om te voorkomen dat de mechanische ventilatie en airco het binnenmilieu verslechtert in plaats van verbetert. Tijdens het gebruik van de airconditioning worden de volgende veiligheids- en gezondheidsmaatregelen in acht genomen:

- Alleen medewerkers bedienen de airconditioning.
- Controleer bij het gebruik van de airco of deze op de juiste temperatuur staat ingesteld.
- Medewerkers letten erop dat kinderen niet langdurig onder of direct voor de luchtstroom van de airco spelen, zitten of slapen.
- De temperatuur wordt ingesteld op een aangenaam niveau, waarbij grote temperatuurverschillen tussen binnen en buiten worden vermeden.
- Medewerkers controleren regelmatig of de installatie naar behoren functioneert.
- Tijdens het gebruik blijft er aandacht voor voldoende ventilatie en luchtverversing binnen de groepsruimten.
- De temperatuur wordt bij gebruik ingesteld tussen de 19 en 21 graden Celsius, afhankelijk van de buitentemperatuur en het comfort van de kinderen.
- Het verschil tussen de binnen- en buitentemperatuur bedraagt bij voorkeur niet meer dan 6 graden Celsius om gezondheidsklachten te voorkomen.
- De airco wordt alleen gebruikt wanneer dit noodzakelijk is vanwege de temperatuur in de groepsruimte.
- De deuren en ramen blijven zoveel mogelijk gesloten wanneer de airco in gebruik is, zodat het systeem optimaal functioneert.
- Bij het verlaten van de groepsruimte aan het einde van de dag wordt gecontroleerd of de airco is uitgeschakeld of volgens de gemaakte afspraken is ingesteld.

Temperatuur:

- Wat betreft de speelruimte geldt dat die niet lager mag zijn dan 17° C niet hoger dan 25 ° C.
- Wat betreft de slaapruimte geldt dat die niet lager mag zijn dan 15° C niet hoger dan 21° C.
- Temperatuurschommelingen worden voorkomen door op tijd actie(s) te ondernemen.
- Er zijn in alle ruimtes ramen, deuren en/of **roosters** aanwezig die opengezet kunnen worden om de lucht te verversen.

Luchtvochtigheid:

De luchtvochtigheid hoort tussen de 30% en de 70% te zijn.

Kooldioxide:

In de wasruimte/voorraadhok/ cv ketel bevindt zich een gecertificeerde kooldioxide meter. De meter geeft een signaal als de waarde te hoog is.

CO2:

Een CO2 waarde van tussen de 650 ppm en 800 ppm is ideaal. Er zijn in alle groeps- en slaapruimtes CO2/temperatuurmeters aanwezig.

Afspraken met de leidsters:

CO2 waarde	Luchtkwaliteit en actie
lager dan 650 ppm	Geen actie er is sprake van een zeer goede luchtkwaliteit.
lager dan 800 ppm	Geen actie er is sprake van een goede luchtkwaliteit.
hoger dan 800 ppm	Er wordt gestart met extra ventileren de leidster doet een raam open en/of deur op een kier.
hoger dan 1000 ppm	Het extra ventileren alleen is niet genoeg er moet meer geventileerd worden de ramen én deuren van de groepsruimte gaan open.
hoger dan 1200 ppm	Het CO2 gehalte is veel te hoog er moeten grote maatregelen genomen worden, alle beschikbare ramen en deuren worden zo wijd mogelijk opengezet.

Afspraken met de leidsters:

1. Voor het slaapmoment lezen we de temperatuur en CO2 af.
2. We ventileren extra in de slaapkamer als de temperatuur boven de 21 graden uitkomt of wanneer de CO2 boven de 800ppm is.
3. We noteren de waardes en ondernomen acties op de daarvoor bestemde lijsten.
4. Als de CO2/ temperatuur te hoog zijn wordt er geventileerd/ gelucht.
5. Tijdens een drukke activiteit wordt ook extra geventileerd/gelucht.

Binnenklimaat in de slaapkamer

In beide slaapkamers is extra mechanische ventilatie geplaatst, deze is eenvoudig te bedienen. Daarnaast kan er in de kleine slaapkamer een extra ventilatierooster open en in de grote slaapkamer kan een deur naar buiten open. Hierdoor kan de ruimte continu worden voorzien van verse lucht en blijft het binnenklimaat aangenaam en gezond.

- Hygiëne op de buitenspeelplaats

Bij kinderopvang Villa Lobelia maken we gebruik van een grote buitenruimte voorzien van een grote zandbak.

Afspraken met de leidsters

1. De speelplaats wordt elke dag **voordat** er naar buiten wordt gegaan gecheckt op afvalresten, gevaarlijke voorwerpen, sigaretten etc.
2. Ook de zandbak wordt elke dag **voordat** er naar buiten wordt gegaan gecheckt op zwerfvuil en dierenontlasting.
3. Schep uitwerpselen van honden en katten met ruim zand eromheen uit.
3. Verschoon het zand wanneer er uitwerpselen van honden of katten in liggen, die er mogelijk langer dan drie weken in hebben gelegen.
6. De zandbak wordt aan het eind van de dag afgesloten met het groene zandbak-net.
7. De zandbak heeft een rubberen band en het kunstgras is voorzien van een kattenverjager en de leidsters zien er op toe dat de kinderen hier niet mee spelen en spreken de kinderen hier op aan en leggen uit dat het geen speelgoed is.

- Insecten en teken

Afspraken met de leidsters

1. Zoet eten en drinken wordt beperkt, dus ook buiten.
2. Indien een kind wordt gebeten door een teek, dan wordt deze zo snel mogelijk verwijderd met een tekenpincet of tekenlepel.
3. Het wondje wordt daarna gedesinfecteerd.
4. De plek van de beet wordt gemarkeerd met een stift
5. Datum van de beet wordt genoteerd en uiteraard aan ouders meegedeeld.

6. Hoe leren we kinderen omgaan met kleine risico's?

- Hoe leren we de kinderen omgaan met kleine risico's

*Vallen en opstaan hoort bij het groter groeien. Echter moet dit wel binnen veilige kaders plaatsvinden waarbij het duidelijk is wat wel en wat niet is toegestaan op de groep zodat eht op de groep veilig blijft voor alle kinderen. Als een kind zich op de opvang verwond is dat namelijk erg vervelend en gevaarlijk. Daarom proberen we de kans zo klein mogelijk te maken we afspraken met de kinderen.

- Een aantal belangrijke afspraken met de kinderen:

1. Bij activiteiten binnen- en buiten de opvang houden we ons aan bepaalde regels
2. We luisteren goed naar de leidsters tijdens de uitleg van de regels.
3. We doen elkaar geen pijn op de groep.
4. We gebruiken de (gevaarlijke) materialen waarvoor de bedoeld zijn
5. We gaan niet lopen met (gevaarlijke) materialen (b.v. een schaar).
6. Deuren worden open en dicht gedaan door de leidsters, niet door de kinderen.
7. We gooien niet met speelgoed en doen elkaar geen pijn met speelgoed
8. We doen elkaar geen pijn maar zijn lief voor elkaar.
9. We rennen niet op de groep
10. We ruimen het speelgoed netjes op als we ermee klaar zijn zodat niemand erover kan struikelen
11. We eten en drinken aan tafel, lopen met eten en drinken is gevaarlijk en onhygiënisch
12. We dragen antislipsokken, sloffen of blote voeten
13. We niezen in onze elleboog en snuiten onze neus in een papieren tissue.
14. We wassen onze handen
15. We dragen een ketting als we naar de wc gaan.
16. We gebruiken netjes het opstapje als we naar de wc gaan.

Aanvullende afspraken met de leidsters zodat kinderen op de juiste wijze kunnen omgaan met kleine risico's:

1. Zie erop toe dat de kinderen zich aan de hiervoor besproken veiligheids- en hygiëne afspraken houden.
2. Leg de regels op dagelijkse basis uit aan de kinderen tijdens een rustig (tafel)moment.
3. Zet de pictogrammen actief in om de regels en afspraken voor kinderen visueel te maken. Hierdoor zullen de regels nog beter blijven.
4. Betrek ouders bij de regels door hen te informeren over de regels die er op de groep gelden. Deel de informatie tijdens de overdracht en maandelijkse nieuwsbrief. periodiek of via de ouderapp

7. Grensoverschrijdend gedrag

Door medewerkers

Grensoverschrijdend gedrag door volwassenen of door kinderen onderling kan een enorme impact hebben op het welbevinden van het getroffen kind. Daarom beschrijven we in dit beleid hoe grensoverschrijdend gedrag door zowel de aanwezige volwassenen als kinderen, zoveel mogelijk wordt beperkt.

Het gaat om het risico op grensoverschrijdend gedrag door beroepskrachten, beroepskrachten in opleiding, stagiairs, vrijwilligers, overige aanwezige volwassenen en kinderen. Onder grensoverschrijdend gedrag vallen zowel seksuele, fysieke als psychische grensoverschrijdende handelingen, maar ook pestgedrag van kinderen onderling.

Om de kans op grensoverschrijdend gedrag te verkleinen, is het vier-ogen-principe van kracht. Dit houdt in dat de opvang zodanig wordt georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker in opleiding, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. In hoofdstuk 8 gaan we nader in op de wijze waarop we het vier-ogen- principe hebben vormgegeven.

Tussen kinderen onderling

Ook kan het voorkomen dat kinderen onderling zich (onbewust) schuldig maken aan grensoverschrijdend gedrag. Alhoewel de doelgroep die wij opvangen nog erg jong is zullen we hier toch alert op zijn. Binnen de Meldcode Kindermishandeling volgen we de route die hier specifiek voor is opgesteld. Deze route is voor ons leidend bij een vermoeden van grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. We zullen bij een vermoeden uiteraard direct ouders betrekken en inlichten.

Kennisbevordering Meldcode

Door goede kennis van pedagogisch medewerkers kan grensoverschrijdend gedrag beperkt worden. De Meldcode Kindermishandeling is hierbij leidend. Door kennis te hebben over de Meldcode zal de leidster grensoverschrijdend gedrag bij een collega eerder herkennen. Door kennis kan de leidster haar argument ook beter onderbouwen als zij besluit om haar collega feedback te geven. Op die manier kan er op tijd worden ingegrepen.

Tevens maakt het kennen van de Meldcode ook de leidster zelf meer bewust van haar handelen. Ze zal beter reflecteren op haar eigen handelen. Tijdens vergaderingen komt de meldcode keer op keer terug. De specifieke stappen worden herhaald, maar ook de verschillende vormen van kindermishandeling en de signaleringslijst. Daarnaast worden er (fictieve) voorbeelden van de verschillende soorten kindermishandeling besproken.

Aandacht functionaris

Binnen Kinderopvang Villa Lobelia is een aandacht functionaris aangesteld; Patricia Razay, zij is tevens houder van de organisatie. De aandacht functionaris heeft een coördinerende rol m.b.t. het signaleren en handelen bij vermoedens van kindermishandeling. Patricia is tevens verantwoordelijk voor het leggen van contact met externe partijen zoals Veilig Thuis. Uiteraard mogen de leidsters ook altijd zelf contact opnemen met Veilig Thuis voor het inwinnen van vrijblijvend advies.

Open aanspreekcultuur

Er heerst een open aanspreekcultuur bij Kinderopvang Villa Lobelia en er is continu aandacht voor scholing en reflectie. Door het kleinschalige karakter van de locatie is er regelmatig persoonlijk contact en zijn er korte communicatielijnen. Het geven van feedback gebeurt op een prettige manier vanuit een de basishouding 'vertrouwen'. Het geven van feedback op de juiste manier vormt een vast onderdeel van onze teamvergaderingen. Hier kunnen we altijd nog in groeien. We oefenen met voorbeelden. Wij vinden het belangrijk dat de leidsters zich ten allen tijde vrij voelen om een niet-pluisgevoel bespreekbaar te maken.

Verder zullen we de volgende maatregelen nemen om grensoverschrijdend gedrag met elkaar te voorkomen:

- Alle medewerkers hebben een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en zijn gekoppeld in het Personenregister Kinderopvang (PRK).
- Medewerkers kennen het vier-ogen-beleid en zorgen ervoor dat dit wordt gehandhaafd.
- Medewerkers spreken elkaar aan als ze merken dat het vier-ogen-beleid niet goed wordt nageleefd.
- De houder spreekt de medewerkers aan als zij merkt dat het vier-ogen-beleid niet goed wordt nageleefd.
- Medewerkers spreken elkaar of de leiding op gepaste wijze aan over mogelijk ongewenst gedrag.
- De onderwerpen: grensoverschrijdend gedrag, meldcode en het geven van feedback komen elke vergadering terug als vaste agendapunten.

Wat te doen bij een vermoeden van kindermishandeling?

Mochten ouders of signalen afgeven van kindermishandeling of een gebeurtenis zelf melden bij ons, dan zal er zorgvuldig volgens de **Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling** worden gewerkt. Het stappenplan van de meldcode hangt op de locatie, samen met de sociale kaart. De Meldcode van Kinderopvang Villa Lobelia is opgenomen in de bijlage. Leidsters mogen altijd vrijblijvend contact opnemen met Veilig Thuis om advies in te winnen.

Mochten medewerkers/vrijwilligers/groepshulp/stagiaire signalen van kindermishandeling afgeven of melden dan zal er zorgvuldig volgens de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling worden gewerkt. Uiteraard is de aandacht functionaris hierbij nauw

betrokken.

Leidsters moeten bij aanwijzingen van een geweld- of zedendelict tegen een kind door een collega, contact opnemen met de houder/aandacht functionaris. Vermoedt de leidster dat de houder zich hier schuldig aan maakt, dan moet de leidster zelf aangifte doen bij de politie.

Ouders kunnen met aanwijzingen van geweld tegen een kind ook direct contact opnemen met de vertrouwensinspecteur van het onderwijs tel. 0900-1113111.

Er geldt een meldplicht in de kinderopvang wanneer een medewerker zich schuldig maakt aan een geweld- zedendelict. Dit houdt in dat de houder een melding maakt bij de vertrouwensinspecteur van het Onderwijs. De vertrouwensinspecteur overlegt met de houder of er aangifte bij de politie gedaan moet worden. Bij aangifte zal de politie het voorval verder onderzoeken.

De Meldcode inclusief sociale kaart ligt op de locatie ter inzage en is per mail opvraagbaar.

8. Achterwacht/ EHBO / Vier-ogen-principe

Achterwachting

Externe achterwacht

Indien er slechts 1 pedagogisch medewerker aanwezig is dient er ten alle tijdens een achterwacht beschikbaar te zijn. Dit betekent dat wanneer er een noodsituatie is, er altijd een achterwacht beschikbaar is, die binnen vijftien minuten aanwezig kan zijn op de opvanglocatie. De achterwacht is telefonisch bereikbaar tijdens de opvangtijden. De personen weten welke dagen ze beschikbaar moeten zijn en hun telefoonnummer staat duidelijk zichtbaar genoteerd op de telefoonlijst.

De volgende personen zijn bereikbaar als achterwacht:

Naam	Tel nr	Binnen .. min aanwezig	Dagen beschikbaar
Lisa (stagiaire)	0652033699	15 min	maandag, dinsdag en vrijdag
Lidiya	0611591887	15 min	Woensdag
Anouk	0615637371	15 min	Wo, do vrij
Mourad	0651851126	15 min	Ma t/m vrij
Samira (groepshulp)	0626381149	15 min	ma/tm vrij

Interne achterwacht

Als de BKR wordt overschreden moet er een tweede volwassene op de locatie aanwezig zijn om te kunnen ondersteunen. De roosters zijn zo ingedeeld dat er een stagiaire/ groepshulp/houder aanwezig is als interne achterwacht tijdens openen/sluiten. Tussen de middag gaan de medewerkers tussen 13:00-14:30 met pauze. De leidsters en stagiaires verlaten het pand tijdens hun pauze alleen als er een interne achterwacht aanwezig is. Meer over de drie uren afwijking staat beschreven in het hoofdstuk 'drie uren afwijking' in het pedagogisch beleidsplan.

Ondersteuning door andere volwassene

Indien er slechts 1 leidster op de groep nodig is, gaat de voorkeur uit naar extra ondersteuning van een groepshulp of stagiaire of de houder. Dit betekent dat als er een noodsituatie ontstaat, er extra ondersteuning aanwezig is.

EHBO

Het kan gebeuren dat een kind gewond raakt. Soms is het kind zo gewond, dat het verdere verzorging behoeft. Snel en adequaat handelen kan dan van levensbelang zijn. Om dit te kunnen waarborgen is het noodzakelijk dat er altijd iemand met een geldig certificaat Kinder-EHBO aanwezig is. Gedurende een dag bij Kinderopvang Villa Lobelia is er altijd tenminste 1 iemand aanwezig met een geldig EHBO-certificaat.

Op onze locatie hebben de volgende medewerkers een geldig en geregistreerd certificaat voor kinder-EHBO:

Naam	Instituut	Geldig tot
Patricia Razay	Savitea	30-08-2027
Valerie Baarslag-Verhagen	Savitea	24-5-2027
Jennifer Dolman	EHBO Maasstad	02-05-2028
Samira Aedo (groepshulp)	Savitea	15-2-2027

Naam	Instituut	Geldig tot
Sharona van der Bas	EHBO maasstad	1-11-2027
Naomi Hoedeman	Schok en pomp medische trainingen	14-2-2027

EHBO/BHV wordt jaarlijks geëvalueerd en de nodige herhaling wordt aangeboden.

Vier-ogen-principe

Binnen een kinderopvanglocatie is het wettelijk verplicht om een sluitend vier-ogen /orenprincipe beleid toe te passen. Het is een belangrijk onderdeel van het verkleinen van het risico op grensoverschrijdend gedrag, dit door te voorkomen dat volwassenen zich ergens in de opvang langere tijd ongehoord of ongezien kunnen voelen, met alle mogelijke gevolgen van dien.

Vanuit de wet wordt geëist dat de opvang zodanig wordt georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene.

Wij werken op de volgende wijze aan het vier- ogen- principe:

- Bij Kinderopvang Villa Lobelia wordt gebruik gemaakt van camera-apparatuur. In elke ruimte is een camera aanwezig. De ruimtes waar de kinderen voornamelijk verblijven. Groep 1, 2 de hal, de slaapkamers en de buitenruimte zijn voorzien van een camera. Ouders zijn hiervan op de hoogte en hebben toestemming gegeven.
- De locatie biedt momenteel plek aan 22 kinderen. Dit betekent dat er bij een volle kind-bezetting dagelijks met 4 of 5 pedagogisch medewerkers gewerkt wordt op een dag. Op die manier kijkt er het grootste gedeelte van de dag een collega mee.
- de stagiaire en groepshulp worden ingeroosterd met een vroege of late dienst zodat zij op de momenten dat de pedagogisch medewerker alleen op de groep aanwezig is (tijdens het openen, tussen de middag en afsluiten van de locatie) mee kunnen kijken/ onaangekondigd naar binnen kunnen lopen.

- Zowel Patricia als haar man/ medevennoot (Dhr. M. Elia) als Lidiya (achterwacht) hebben toegang tot de camerabeelden. Zij kijken mee en registreren dit in een aparte Whatsapp groep, dit doen zij door een screenshot te maken van de camerabeelden. In verband met de privacy van de pm-ers en kinderen worden de registraties wekelijks verwijderd.
- Tevens is de locatie voorzien van een grote lichte ramen. Ieder moment van de dag kunnen mensen hierdoor naar binnen kijken
- Het open karakter van de locatie door zowel de grote open ramen voorin als de doorschijnende hekken achterin dragen bij aan de mogelijkheid dat er op onverwachte momenten een volwassene mee kan kijken.
- Ook in de slaapkamer is een camera en babyfoon aanwezig. Hierdoor kan men de slaapkamer zien en horen.

Bijlage 1: Protocol 'Kindermishandeling en Grensoverschrijdend gedrag'

Protocol 'kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag' voor de kinderopvang

De meldcode inclusief afwegingskader en de meldplicht van
Kinderopvang Villa Lobelia

Tweede versie, januari 2022

Auteur en contact: Suzanne Plaisier MSc, beleidsmedewerker BOinK (030-2331400)
Opgesteld in samenwerking met aandachtfunctionarissen in de kinderopvang
Datum: juni 2018

Inleiding

Wanneer Kinderopvang Villa Lobelia wordt geconfronteerd met signalen van kindermishandeling in de thuissituatie, een geweld- of zedendelict door een medewerker van de kinderopvang of seksueel grensoverschrijdend gedrag door kinderen op de opvang is het van belang dat hier op een professionele manier mee wordt omgegaan. Dit protocol is, met inachtneming van geldende wetgeving, opgesteld om kinderopvangorganisaties handvatten te bieden in dit soort situaties.

Verantwoordelijkheden binnen kinderopvangorganisaties

Het is van belang dat verantwoordelijkheden van medewerkers van kinderopvangorganisaties, waar het gaat om vermoedens van kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag, goed zijn vastgelegd. De verantwoordelijkheden per functie¹ zijn:

- **De beroepskracht/pedagogisch medewerker** dient deskundig te zijn in het herkennen en bespreken van signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld en kindermishandeling. Onder signaleren wordt verstaan het waarnemen en interpreteren van aanwijzingen in gedrag en lichamelijk welzijn van het kind, in het gedrag van de ouders en in de gezinsomgeving die mogelijk wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling. Deze signalen dienen zo snel mogelijk te worden neergelegd bij de aandacht functionaris. De beroepskracht dient ook alert te zijn op signalen die wijzen op een geweld- of zedendelict gepleegd door een collega of signalen die wijzen op seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. Er wordt geadviseerd om de deskundigheidsbevordering van beroepskrachten op dit onderwerp een structurele plek te geven in het scholingsplan.
- **De aandacht functionaris** heeft een centrale en adviserende rol in de stappen rond het signaleren en handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling in huiselijke kring. Het advies is daarom om een aandacht functionaris aan te stellen. Deze beroepskracht is meestal een leidinggevende of ervaren senior en dient het onderwerp huiselijk geweld en kindermishandeling binnen de instelling te borgen. Hiertoe dient de aandacht functionaris deskundig te zijn in het signaleren, handelen en delen van zorg en op de hoogte te zijn van de werkwijze van de meldcode en de afspraken binnen de eigen organisatie. De aandacht functionaris heeft tevens contact met externe partijen als bijvoorbeeld [Veilig Thuis](#). De scholing van de aandacht functionaris zou een structurele plek moeten krijgen in het scholingsplan.
- **De houder of directie** draagt de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van dit protocol. De houder/directie is verantwoordelijk voor het opnemen van de meldcode in het zorgbeleid en/of veiligheidsbeleid en dat deze aansluit op werkprocessen binnen de organisatie. De houder/directie draagt er zorg voor dat beroepskrachten binnen de organisatie op de hoogte zijn van de meldcode en ernaar kunnen handelen. De houder/directie stelt een aandacht functionaris aan en geeft deze mandaat en de ruimte deze functie naar behoren uit te oefenen. De houder/directie is bij het vermoeden van een geweld- of zedendelict door een collega verplicht om in contact te treden met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs en ook tot het doen van aangifte als er sprake is van een reëel vermoeden. De directie vervult daarnaast een centrale rol in de route bij signalen van een mogelijk geweld- of zedendelict door een collega en de route grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

---

¹ De functies van medewerkers binnen dit protocol zijn zo generiek mogelijk beschreven. Er kan voor gekozen worden om functies te wijzigen. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de scheiding van (eind)verantwoordelijkheden en functieniveaus binnen de organisatie (zie ook bijlage 7).

Indeling van dit protocol

Dit protocol bestaat uit twee delen:

1. Kinderopvangorganisaties zijn sinds 1 juli 2013 wettelijk verplicht een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te hebben, net als in de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en justitie. Vanaf 1 januari 2019 is het daarnaast verplicht om binnen de meldcode te werken met een afwegingskader. Deze verandering in wetgeving is de aanleiding voor het opstellen van dit protocol. In deel 1 is de aangepaste meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling opgenomen.
2. Sinds 1 juli 2013 geldt er ook een meldplicht specifiek voor de kinderopvang indien een medewerker wordt verdacht van een geweld- of zedendelict. Deze meldplicht houdt in dat houders van kinderopvangorganisaties verplicht zijn om te overleggen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs bij aanwijzingen van een geweld- of zedendelict door een medewerker. Indien na dit overleg het vermoeden blijft bestaan heeft de houder ook een aangifteplicht. Ook medewerkers hebben een aangifteplicht indien het vermoeden de houder zelf betreft. Zij hebben ook de mogelijkheid om contact op te nemen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. Deel 2 van dit protocol gaat uitgebreid in op de te nemen stappen in het kader van de meldplicht.

Dit protocol is speciaal toegeschreven op de kinderopvangbranche en is bedoeld voor iedereen die erin werkzaam is. Ieder deel in dit protocol is in beginsel van toepassing op verschillende situaties, hoewel niet altijd direct duidelijk hoeft te zijn welk deel van dit protocol moet worden ingezet. Het kan immers zijn dat er signalen bij een kind worden geconstateerd, maar niet duidelijk is of er thuis iets aan de hand is of dat er juist op de opvang iets is gebeurd. Daarom is stap 1 altijd: in kaart brengen van signalen. Door één protocol te hanteren wordt heel veel informatie op één plek verzameld.

NB. In dit protocol wordt meermaals gesproken over beroepskracht. Hier kan pedagogisch medewerker of gastouder gelezen worden tenzij expliciet anders vermeld staat.

Deel 1. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie

1. Inleiding

Dit deel van het protocol kindermishandeling gaat in op de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (in de thuissituatie).

1.1. Wijzigingen in de meldcode

De wetgeving waarin de meldcode is vastgelegd wijzigt per 2019. Vanaf dat moment is het verplicht om met een afwegingskader te werken. Een afwegingskader beschrijft wanneer en op basis van welke overwegingen, het melden van vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling als noodzakelijk wordt beschouwd. Het afwegingskader formuleert daarnaast wanneer hulpverlening bieden of organiseren (ook) tot de mogelijkheden behoort. Het afwegingskader is opgenomen in stap 4 van de meldcode. In stap 5 van de meldcode wordt vervolgens een beslissing genomen op basis van de afweging die gemaakt is in stap 4. De stappen 1 tot en met 3 van de meldcode wijzigen inhoudelijk niet.

1.2. Definitie kindermishandeling en huiselijk geweld

Kindermishandeling is elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Kenmerken van kindermishandeling kunnen zijn: angst, onmacht, isolement, eenzaamheid en loyaliteit.

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis).

De combinatie van kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling. De handelwijze bij huiselijk geweld is hetzelfde als bij kindermishandeling of een vermoeden daarvan.

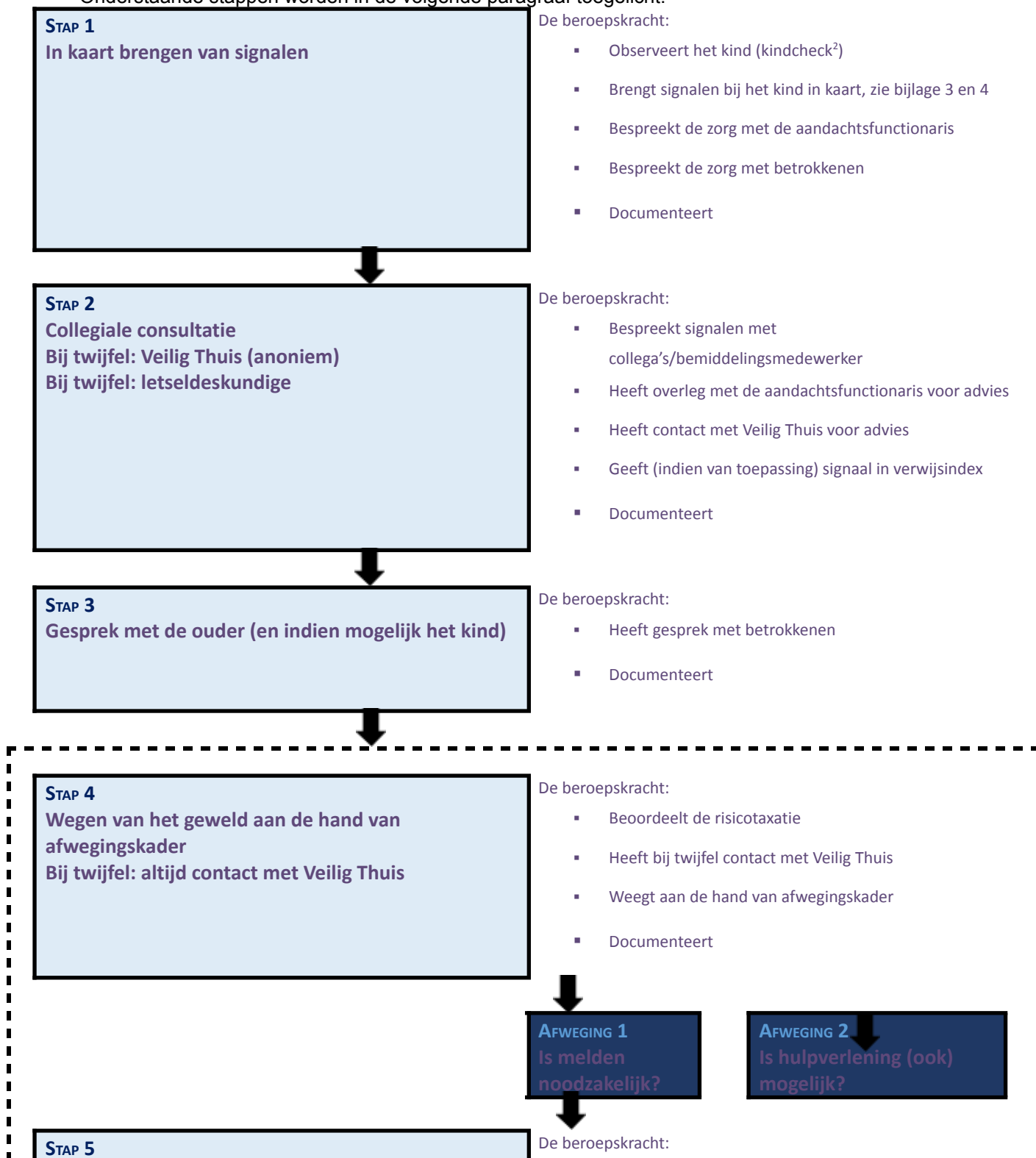
In bijlage 1 zijn de (definities van) verschillende vormen kindermishandeling opgenomen.

1.3. Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk staat het stappenplan van de meldcode kindermishandeling mét afwegingskader centraal. De hoofdstukken hierna bieden meer achtergrondinformatie voor wat betreft het werken met de meldcode. Hoofdstuk drie gaat in op de wettelijke verplichtingen die samenhangen met de meldcode. In hoofdstuk vier wordt ingegaan op wat er moet gebeuren na een melding.

2. De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling met afwegingskader

Onderstaande stappen worden in de volgende paragraaf toegelicht.

²De kindcheck is onderdeel van de meldcode, maar gericht op professionals die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun kinderen en daarom niet beschikken over kindsignalen. In de kinderopvang kunnen feitelijk op dagelijkse basis 'kindchecks' plaatsvinden.

Beslissen over het doen van een melding en het inzetten van noodzakelijke hulp

- Beslist aan de hand van de uitkomsten (van het afwegingskader)
- Bespreekt een melding met de betrokkenen
- Documenteert

NB. Met [Veilig Thuis](#) kan op ieder moment contact opgenomen worden voor (anoniem) advies.

De meldcode in de praktijk: een voorbeeld van hoe een proces kan lopen

Stap 1

Je hebt als beroepskracht een onderbuikgevoel over een bepaald kind dat er iets niet pluis is. Signalen kunnen heel concreet zijn, maar dit hoeft niet. Het kan zijn dat je door allerlei (kleine) signalen bij elkaar opgeteld het idee hebt dat er iets mis is. Wanneer je met ouders spreekt over bepaalde zorgen hebben zij steeds excuses, bagatelliseren de zorgen en/of komen niet voldoende in actie in jouw optiek. Je blijft je zorgen maken. Je houdt de dingen die je constateert goed bij, net als de gespreksmomenten die je hebt (gehad) met ouders. Je bespreekt je zorg ook met de aandachtsfunctionaris.

Stap 2

Vervolgens ga je in gesprek met collega's. Hebben zij ook signalen geconstateerd? En wat vinden zij van de signalen die jij hebt gezien? Of in het geval van gastouderopvang neem je contact op met de bemiddelingsmedewerker. Je vraagt de aandachtsfunctionaris om advies en/of er wordt contact opgenomen met Veilig Thuis om de situatie (anoniem) voor te leggen. Over wie contact opneemt met Veilig Thuis zijn duidelijke afspraken gemaakt binnen de organisatie. Alle acties die ondernomen worden, worden goed bijgehouden in het kind dossier.

Stap 3

Op basis van de kennis die je nu hebt opgedaan, ga je in gesprek met de ouders en in sommige gevallen ook met het kind. Dit kan zo nodig met ondersteuning van de aandachtsfunctionaris, of bijvoorbeeld de bemiddelingsmedewerker of een leidinggevende. Ook hier zijn duidelijke afspraken over gemaakt binnen de organisatie. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt.

Stap 4

Je weegt de signalen op basis van het afwegingskader. Je beantwoordt de twee vragen: is melden noodzakelijk? En vervolgens: is hulp bieden en/of organiseren voor de ouders en het kind/de kinderen ook mogelijk? Deze hoofdvragen moeten worden beantwoord door een aantal vragen over de situatie te beantwoorden (het afwegingskader staat in onderstaande paragraaf).

Het kan zijn dat je zorgen na het gesprek met ouders zijn verminderd of zijn weggenomen. Bijvoorbeeld omdat ouders aangeven dat zij zelf hulp hebben gezocht vanwege problemen in de opvoeding waar zij tegenaan lopen en het moeilijk vinden hiermee om te gaan. In zo'n geval kan besloten worden de meldcode te stoppen. Houd goed vinger aan de pols en biedt ondersteuning aan ouders door er te zijn voor de kinderen én met ouders mee te denken over de problemen in de opvoeding die zij tegenkomen. Hiervoor kunnen ook samenwerkingspartners worden benaderd (zie in bijlage 2 de sociale kaart. Deze dient te worden aangepast/ingevuld voor de eigen situatie).

Stap 5

Je maakt de beslissing of melden bij Veilig Thuis noodzakelijk is en/of dat hulpverlening kan worden georganiseerd. Deze beslissing leg je vast in het dossier van het kind/de kinderen.

2.1. De stappen van de meldcode en het afwegingskader

De stappen die worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt, maar deze volgorde staat niet vast en kan in de praktijk anders verlopen. Waar het om gaat, is dat de beroepskracht op enig moment in het proces alle stappen heeft doorlopen, voordat hij/zij besluit om al dan niet een melding te doen. Als er gedurende het doorlopen van de stappen in de meldcode geen zorgen meer bestaan dan kan de meldcode worden afgesloten. Dit wordt dan gedocumenteerd.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De beroepskracht brengt de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of juist ontkrachten in kaart en legt deze vast. De beroepskracht legt ook alle contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroeg signalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom belangrijk om uit te gaan van de signalen die de beroepskracht bij het kind of in de interactie tussen ouder en kind waarneemt. Bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling kan gebruik worden gemaakt van de signalenlijsten (bijlage 3 en 4) en de observatielijst (bijlage 5).

Het is gebruikelijk om in deze stap in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten, tijdens een tien-minutengesprek of op een ander gepland moment. Hierbij gaat het vooral om het benoemen van feitelijkheden en zaken die opvallen. Daarnaast kan het kind in de groep geobserveerd worden alsook de ouder met het kind tijdens contactmomenten.

Alle signalen dienen te worden verzameld waardoor het duidelijker wordt welke zorgen er zijn en of deze zorgen gegrond zijn. De beroepskracht vraagt de aandachtsfunctionaris om te helpen bij het onderbouwen van de zorgen.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Gastouders maken hierover duidelijke afspraken met hun gastouderbureau. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd. Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend. Deze kunnen in het kind dossier worden bewaard, dat in een gesloten kast (met slot) of digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die worden verzameld. Bij het verwerken van deze gegevens wordt rekening gehouden met de [Algemene Verordening Gegevensbescherming](#).

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of zijn gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kunt u meteen advies vragen aan Veilig Thuis. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kan zo nodig in hetzelfde gesprek een melding worden gedaan zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet om de veiligheid van het kind zoveel mogelijk te waarborgen. In noodsituaties kan overigens ook contact worden gezocht met de Raad voor de Kinderbescherming en/of de politie om hulp worden gevraagd.

Stap 2: Collegiale consultatie en bij twijfel Veilig Thuis en/of een letseldeskundige

De beroepskracht bespreekt de signalen met de aandachtfunctionaris. Dit is de medewerker werkzaam binnen De kinderopvangorganisatie met specifieke deskundigheid op het terrein van kindermishandeling en huiselijk geweld. Het wordt aanbevolen om bij twijfel advies te vragen aan Veilig Thuis of een letseldeskundige. Dit is doorgaans een taak voor de aandachtfunctionaris (of dit wordt in overleg met de aandachtfunctionaris opgepakt).

Overleg is - afhankelijk van de interne afspraken van kinderopvangorganisatie - mogelijk met de volgende interne collega's: de leidinggevende, de bemiddelingsmedewerker (van het gastouderbureau), de gedragswetenschapper, de aandachtfunctionaris of een collega uit dezelfde groep. Extern is consult mogelijk met de jeugdverpleegkundige of jeugdarts van het consultatiebureau of de GGD. Indien de kinderopvangorganisatie deelneemt aan het zorgadviesteam (ZAT) is het ook mogelijk om het kind binnen dit team te bespreken. Tevens kan worden samengewerkt met het Centrum voor Jeugd en Gezin, het buurtteam, etc.

Consult bij Veilig Thuis of deskundige op het gebied van letselduiding

Indien de aandachtfunctionaris ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij het kind, kan advies worden gevraagd bij Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding. Veilig Thuis kan een eerste weging maken of het terecht is dat er zorgen zijn over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling. Ook kan Veilig Thuis worden betrokken als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders c.q. meerderjarige huisgenoten betrokken zijn. Een letseldeskundige kan worden ingezet ter duiding van letsels waarbij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling speelt. Zorgvuldig handelen vereist dat de aandachtfunctionaris bij elk vermoeden nagaat of advies moet worden gevraagd bij Veilig Thuis of een letseldeskundige.

Consult bij zorgadviesteam

Voor het bespreken in het zorgadviesteam wordt een intakegesprek met de ouders en/of aandachtfunctionaris gevoerd door het maatschappelijk werk of een ander lid van het zorgadviesteam. Door de ouder continu te betrekken en mee in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden.

Om het kind 'open' (niet anoniem) te bespreken in het zorgadviesteam en met andere externe deskundigen is schriftelijke toestemming van de ouder vereist. Indien de beroepskracht/aandachtfunctionaris in het contact transparant en integer is, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. In de meeste gevallen wordt toestemming door de ouder gegeven. Gespreksvaardigheid om in gesprek te gaan over zorgen en het vragen om toestemming van de ouder is een specifieke deskundigheid en kan door middel van scholing worden aangeleerd. Ook kan de beroepskracht/aandachtfunctionaris advies krijgen van Veilig Thuis of het zorgadviesteam over het in gesprek gaan met de ouder. Indien de ouder weigert, kan dit een zorgelijk signaal zijn en moet het worden meegenomen in de weging (stap 4). Het kind kan overigens anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgacties.

Vanaf stap 2 is het raadzaam registratie in de Verwijsindex Risicjongeren te overwegen indien de kinderopvangorganisatie op dit systeem is aangesloten. Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 3: Gesprek met de ouder (en indien mogelijk met het kind)

De aandachtfunctionaris bespreekt de signalen met de ouders, en indien mogelijk met het kind. De kinderopvangorganisatie kan er echter ook voor kiezen dat het gesprek door de beroepskracht wordt gevoerd, eventueel samen met aandachtfunctionaris, bemiddelingsmedewerker of leidinggevende. In die gevallen wordt het gesprek altijd voorbereid met de aandachtfunctionaris. Ook kan tijdens de voorbereiding ondersteuning worden gevraagd aan Veilig Thuis. In de voorbereiding is het van belang rekening te houden met emoties van de ouder(s) en het kind, zoals boosheid, verdriet en angst veroorzaakt door onmacht, loyaliteit, isolement en schaamte.

Voor het gesprek met de ouders (en eventueel het kind) kunnen de volgende stappen worden gevolgd:

1. Leg de ouders (en eventueel het kind) het doel uit van het gesprek;
2. Beschrijf de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan, geef daarbij geen waardeoordeel of eigen interpretatie;
3. Nodig de ouders uit om een reactie hierop te geven. Vraag hoe ouders dit ervaren. Ga respectvol om met de emoties;
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen er is gezien, gehoord en/of waargenomen. Leg uit waarom je het gedrag zorgelijk vindt: wat zijn de effecten voor het kind;
5. Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouders expliciet uit tot het geven van hun mening en vraag door over kind gerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt het kind zich thuis? Hoe reageren de ouders daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert het kind hierop? Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen? Wat vinden de ouders daarvan? Hoe ervaren de ouders de opvoeding en hun rol als ouders? Indien de ouders de zorgen herkennen, kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Ouders moeten vaak eerst worden gemotiveerd zodat de zorgen over hun kind kunnen worden gedeeld. Het helpt dan om ouders meer informatie te geven over de ontwikkeling van het kind en de effecten voor het kind in de huidige situatie. Vraag naar wat het met de ouders doet. Het benoemen van hun emoties kan de motivatie tot veranderen vergroten. Maak steeds duidelijk dat jullie beiden hetzelfde doel hebben: het beste voor het kind. Als ouders niet te motiveren zijn en de zorgen blijven ontkennen is het raadzaam Veilig Thuis om advies te vragen en een melding te overwegen. Ook kan Veilig Thuis betrokken worden als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders c.q. meerderjarige huisgenoten betrokken zijn.

Indien wordt besloten om ook met het kind zelf te spreken, is het van belang dat het kind zich veilig genoeg voelt om het gesprek te voeren (bijlage 6). Maak hierbij de afweging of het in het belang van het kind zelf is om dit gesprek te voeren. Hierover kan ook advies worden gevraagd aan Veilig Thuis. Beloof tijdens een dergelijk gesprek nooit geheimhouding, maar geef wel aan dat de signalen serieus zullen worden afgewogen. Belangrijk is ook dat het kind niet wordt ondervraagd, maar dat het kind met name de ruimte wordt gegeven om zijn verhaal te vertellen. Zie voor tips ook [de handreiking participatie van kinderen 2018](#).

Stap 4: Wegen van het geweld en bij twijfel altijd raadplegen van Veilig Thuis en Stap 5: Beslissen aan de hand van afwegingskader

De beroepskracht weegt in samenwerking met de aandachtfunctionaris op basis van de signalen, van het (extern) ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Daarnaast wordt de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling gewogen aan de hand van het afwegingskader en al dan niet in overleg met Veilig Thuis.

Voor de weging is het van belang dat in het dossier de signalen, de gesprekken en de stappen worden beschreven en vastgelegd die al zijn gezet. Bij twijfel over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling is het verplicht om Veilig Thuis te raadplegen.

Veilig Thuis kan helpen een risicotaxatie (inschatting van risicofactoren) uit te voeren en kan helpen bepalen of het verstandig is zelf hulp te bieden of organiseren of een melding te doen.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd. Leidt weging tot de conclusie dat er geen zorgen (meer) zijn, dan kan de Meldcode in stap 4 worden afgesloten.

Als de zorgen blijven bestaan dan wordt in stap 5 besloten, op basis van het afwegingskader, of melden noodzakelijk is én of het mogelijk is om passende hulp te organiseren.

Het afwegingskader

- *Afweging 1: Is melden noodzakelijk?*
- *Afweging 2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren mogelijk?*

Het is van belang dat beide afwegingen in deze volgorde worden genomen. Een beroepskracht vraagt zich eerst af of melden noodzakelijk is, aan de hand het afwegingskader. Vervolgens besluit de signalerende beroepskracht of het bieden van hulp tot de mogelijkheden van zowel deze beroepskracht als de betrokkenen behoort. Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis worden beantwoord.

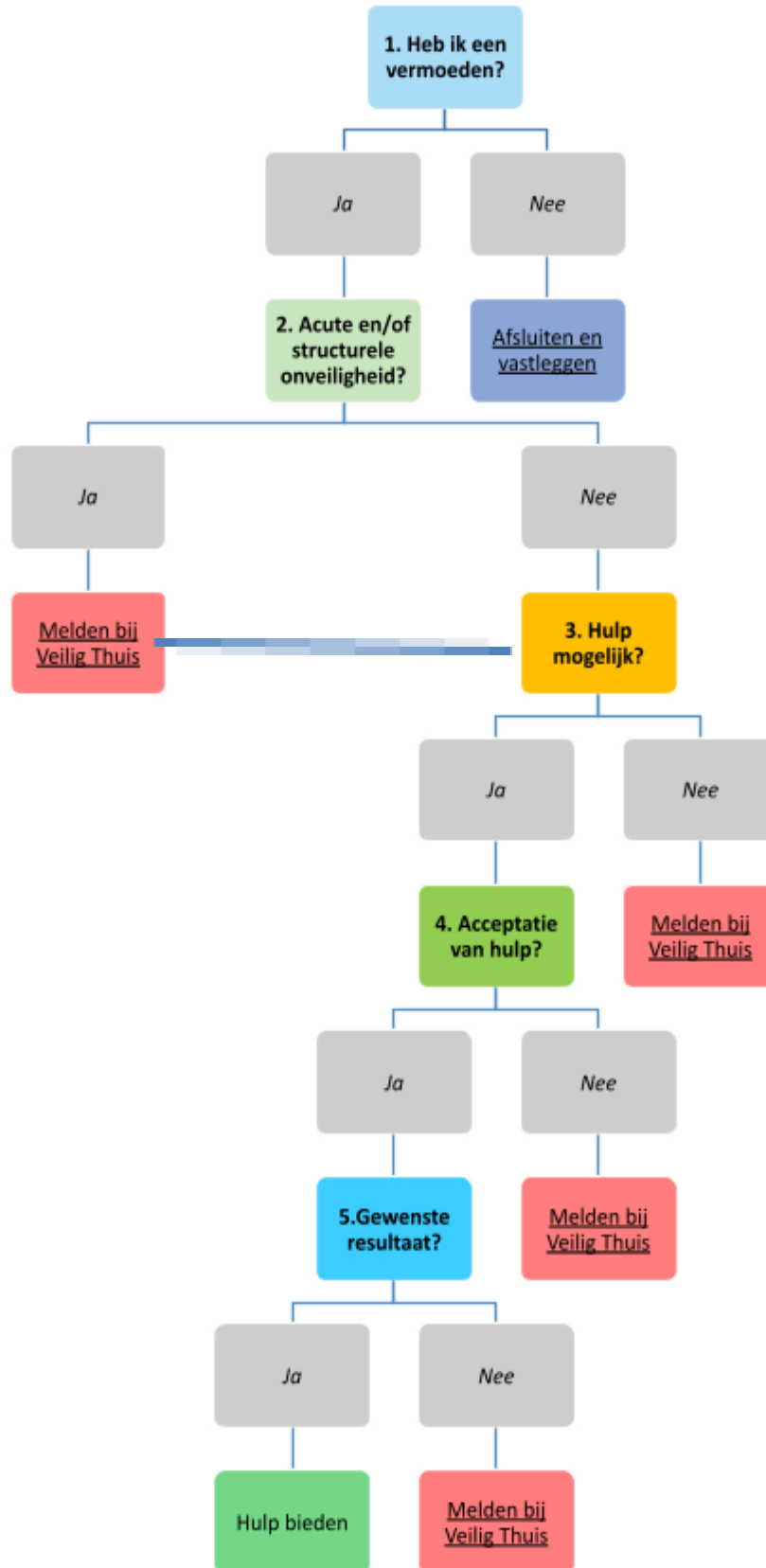
NB. Beroepskrachten in de kinderopvang hebben geen hulpverlenende rol. Zij kunnen echter wel hulp organiseren rondom een gezin. Hiervoor kan een beroep gedaan worden op samenwerkingspartners van Kinderopvang Villa Lobelia. Beroepskrachten kunnen ouders daarnaast ondersteunen door bijvoorbeeld extra opvang te bieden aan de kinderen en uiteraard kunnen zij aan kinderen een veilige omgeving bieden. De kinderopvang kan van grote toegevoegde waarde zijn aangezien zij goed vinger aan de pols kunnen houden. Zij zien kinderen en ouders immers zeer regelmatig. Onderlinge samenwerking en afstemming tussen sectoren (bijvoorbeeld met het onderwijs) is hierbij erg belangrijk.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

Meldnorm 1:	In ALLE gevallen van <i>acute onveiligheid</i> en/of <i>structurele onveiligheid</i> en <i>disclosure</i> .
Meldnorm 2:	In alle ANDERE gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Meldnorm 3:	Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Het afwegingskader in beeld

	1. <u>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</u> Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier Ja: Ga verder met afweging 2 <i>Als wordt ingeschat dat er géén zorgen zijn over (een dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling, sluit de beroepskracht het doorlopen van de meldcode af en vermeldt deze conclusie in het kinddossier. Een veelvoorkomende situatie is dat er wel zorgen zijn, maar dat deze zorgen geen (dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling betreffen. Bijvoorbeeld omdat er kindproblematiek is waargenomen in combinatie met pedagogische onmacht van ouders, echter zonder dat dit de (emotionele) veiligheid van het kind bedreigt. Ook dan sluit de beroepskracht de meldcode af en noteert deze conclusie in hetzelfde dossier. Hulp kan vervolgens worden georganiseerd, geboden en geëvalueerd voor de gesignaleerde, niet tot onveiligheid leidende, problemen.</i> <i>Wanneer een beroepskracht op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden heeft van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling volgt de tweede afwegingsvraag.</i>
Meldnorm 1	2. <u>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</u> Nee: Ga verder met afweging 3 Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen. <i>Ernstige onveilige en/of schadelijke situaties dienen áltijd gemeld te worden bij Veilig Thuis, ook wanneer een beroepskracht inschat dat hij en de organisatie mogelijkheden hebben om hulp te bieden of te organiseren. Met deze melding kan Veilig Thuis vroegere, maar ook eventuele toekomstige signalen van huiselijk geweld over de betrokkenen, combineren.</i>
Meldnorm 2 en 3	3. <u>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</u> Nee: Melden bij Veilig Thuis Ja: Ga verder met afweging 4 <i>Bij effectieve hulp rondom huiselijk geweld en/of kindermishandeling is veiligheid het hoofddoel. Goede hulp bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling is gericht op alle leden in een (gezins)systeem: minderjarigen en volwassenen, pleger(s) en slachtoffer(s). Er wordt met alle betrokkenen samengewerkt in het maken, evalueren en uitvoeren van veiligheids- en hulpplannen.</i> 4. <u>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</u> Nee: Melden bij Veilig Thuis Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5. <i>In deze afwegingsvraag staan de mogelijkheden van de betrokkenen tot het aanvaarden van hulp bij (dreigend) huiselijk geweld en/of kindermishandeling centraal. Het gaat erom dat de betrokkenen, alle leden van het (gezins)systeem, maar ook het (bredere) netwerk van (informele) steunfiguren bereid en in staat zijn de voorgestelde hulp direct aan te gaan.</i> <i>In het afwegingskader leidt de vierde afwegingsvraag tot een melding indien hulp wordt afgehouden. Vaak is bij aanvang niet helemaal helder hoezeer de betrokkenen bereid en in staat zijn zich in te zetten. De redenen om de hulp te aanvaarden kunnen divers zijn. Hun motivatie kan vooral intrinsiek of extrinsiek van aard zijn. Ook de mogelijkheden van de betrokkenen en hun netwerk verschillen. Door direct en in samenwerking met de betrokkenen en ketenpartners veiligheidsafspraken en hulpverleningsafspraken te maken wordt vaak helder wat de bereidheid en de mogelijkheden van de betrokkenen zijn.</i>
	5. <u>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</u> Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners. <i>De beantwoording van deze afwegingsvraag leidt tot een melding bij Veilig Thuis indien wordt vastgesteld dat hulp onvoldoende resultaat oplevert: (het risico op) onveiligheid duurt voort, onveiligheid herhaalt zich of hulp stagneert.</i> ▪ Het gaat dus om situaties waarin hulpverleners hulp bieden bij zorgen over onveiligheid én de hulp binnen de gewenste termijn niet leidt tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en het welzijn van de betrokkenen (en/of de ontwikkeling van minderjarigen) ▪ De problematiek ernstiger of groter blijkt dan verwacht ▪ De uitvoering van het veiligheid- en/of hulpverleningsplan is vastgelopen. <i>Om deze laatste afwegingsvraag zorgvuldig te beantwoorden is het nodig dat binnen de hulp die beroepskrachten bieden, duidelijk is afgesproken met betrokkenen uit het (gezins)systeem en met andere hulpverleners met wie wordt samengewerkt, aan welke doelen en resultaten wordt gewerkt. Hoe en door wie wordt vastgesteld of de veiligheid voldoende is bereikt? Hoe wordt de veiligheid gemonitord en gedurende welke periode? Wanneer sprake is van een acuut onveilige situatie of structureel onveilige situatie is het van belang dat, na het doen van een melding bij Veilig Thuis, in de eerste plaats met Veilig Thuis duidelijk is besproken en afgesproken wat de termijn is (in dagen, weken of maanden) waarbinnen specifiek genoemde resultaten ten aanzien van de veiligheid behaald moeten zijn.</i>

Uitwerking meldnormen in vijf afwegingsvragen in stap 4 van de meldcode

Het is van belang dat goed wordt gekeken wanneer de vragen samen met Veilig Thuis moeten worden doorlopen. Als er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid of disclosure, moet je melden bij Veilig Thuis en moeten de vragen drie tot en met vijf altijd met Veilig Thuis worden doorlopen. Indien er sprake is van 'weet het niet', ga je uit van 'Nee'.

Definitie en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn de volgende definities en voorbeelden opgesteld. Onder iedere definitie staan een aantal praktijkvoorbeelden uit de kinderopvangsector.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	▪ Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft ▪ (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe ▪ Poging tot verwurging ▪ Wapengebruik ▪ Geweld tijdens de zwangerschap ▪ (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar ▪ Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking) ▪ Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel

	▪ Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt ▪ Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn ▪ Acut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs ▪ Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Voorbeelden uit de praktijk van acute onveiligheid:

- Van een kind op de buitenschoolse opvang is bekend dat de ouders in scheiding liggen en dat deze scheiding moeizaam verloopt. Aan het kind is dit merkbaar in gedrag: stil, terughoudend soms angstig. Dit gedrag is duidelijk veranderd. Op een dag zijn beide ouders aanwezig op de opvang tijdens het brengen en de situatie escaleert. Vader en moeder krijgen een woordenwisseling die leidt tot een fysieke confrontatie. Dit gebeurt voor de ogen van hun eigen kind, maar ook van andere kinderen.
- 's Morgens wordt een kind gebracht en je merkt dat hij erg stil is. Vader heeft geen tijd en komt niet binnen maar loopt meteen terug naar zijn auto en vertrekt naar zijn werk. Het kind begint te huilen en je merkt dat hij niet wil dat je hem optilt. Normaal wil hij altijd opgetild worden dus dit valt je direct op. Als je vraagt waarom je hem niet op mag tillen zegt hij 'au'. Je tilt zijn truitje op en ziet een gesp van een riem op zijn ruggetje staan.
- De ouders van een kind zijn uit elkaar. Op de dag dat moeder en hun kind zullen verhuizen, sluit vader moeder op terwijl haar baby op de opvang is. Moeder weet zich te bevrijden en haalt haar baby op, maar wil toch gewoon terug naar huis omdat ze zich vreselijk schaamt. We weten haar over te halen om eerst familie en vervolgens de politie te bellen zodat ze veilig kan verhuizen.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld/onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	▪ Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. ▪ Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger. ▪ Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties.

Voorbeelden uit de praktijk van structurele onveiligheid:

- Een ouder komt regelmatig haar kinderen halen van de opvang met een alcohollicht om haar heen. Aan de kinderen is qua gedrag niets merkbaar, maar het is wel al opgevallen dat ze er onverzorgd uitzien, te kleine schoenen dragen en ongezond eten en drinken. Bij navraag blijkt dat er soms voor de kinderen helemaal geen eten in huis is.
- Je merkt al langere tijd van een kind dat hij liever bij jou wil blijven en echt niet naar huis toe wil. Als je vraagt waarom het hij niet naar huis wil geeft hij aan dat mama nooit tijd voor hem

heeft en altijd alleen moet eten. Moeder is alleenstaand en heeft het financieel niet breed. Er zijn verschillende schulden en moeder moet alle dagen werken om rond te kunnen komen. Het komt dan ook wel eens voor dat moeder op het laatste moment in moet springen voor een collega en het opvangkind alleen moet eten en soms ook alleen naar bed moet gaan. Het kind is echter nog niet op een leeftijd dat het goed voor zichzelf kan zorgen en alleen thuis kan blijven. Moeder geeft aan dat het echt niet anders kan. Hoe kan zij immers anders nieuwe kleren of speelgoed kopen. Je hebt het al regelmatig met moeder besproken, maar ze neemt het in jouw ogen niet serieus.

- Een kind in de peutergroep is met drie jaar en tien maanden nog niet zindelijk. Moeder heeft op aandringen van de pedagogische medewerkers hierover al eerder contact opgenomen met de ouder-kind adviseur, maar komt afspraken niet na omdat ze “druk is met een verhuizing”. Het gezin staat op school bekend als problematisch, maar de school heeft hier verder geen grip op, volgens de ib-er. Moeder maakt een chaotische indruk. De ib-er geeft aan dat ze er bij moeder “niet doorheen komt”. De basisschool wil de peuter niet toelaten als het kind met vier jaar niet zindelijk is. Het kind dreigt hierdoor tussen wal en schip te vallen, wat gezien de thuissituatie niet wenselijk is. Er komt opnieuw een gesprek met moeder en de ontwikkelingsconsulent van de kinderopvangorganisatie om te bespreken dat moeder de zindelijkheidstraining met hulp van de ouder-kind adviseur moet gaan oppakken. Als zij dit niet doet, wordt contact opgenomen met Veilig Thuis.
- Op de voorschool is een kind met zeer lastig te hanteren en onveilig gedrag vertoont: volwassenen en andere kinderen pijn doen zonder aanwijsbare redenen, op banken klimmen en er vanaf vallen, recht voor een kind in de zandbak gaan staan en zand in de ogen van het andere kind strooien, etc. Als dit met moeder wordt besproken, zegt zij dat er niets aan de hand is en dat het komt omdat de pedagogische medewerkers niet streng genoeg zijn. Na veel moeizame gesprekken gaat zij akkoord met externe ondersteuning op de groep, maar ze wil beslist niet dat dit in het dossier wordt opgenomen, dan wel overgedragen aan de basisschool als het kind vier jaar wordt. Ook wil zij geen hulpverlening inschakelen of het kind verder laten onderzoeken.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partner stalking, huwelijksdwang, eer gerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Voorbeelden uit de praktijk van disclosure:

- Je vangt als gastouder in het huis van de ouder op en speelt verstoppertje met de kinderen. Op het moment dat jij je wil gaan verstoppen zegt een kind dat je niet in de voorraadkast mag komen. Dit is namelijk voor stoute kindjes. Als je hem vraagt waarom het voor stoute kindjes is zegt hij dat hij altijd in de kast moet als hij niet luistert. Zijn grote zus komt eraan en zegt tegen het kind dat hij dat niet van papa en mama mocht zeggen en dat als hij het weer zegt hij vanavond weer in de kast wordt opgesloten. Dan moet je maar luisteren zegt zijn grote zus. Als je aan zijn zus vraagt of zij ook wel eens in de kast moet zegt ze dat ze nu altijd luistert maar haar broertje er wel in moet zitten in het donker.
- Een peuter vertelt een verhaal over een boos familielid en dat hij pijn had. Na doorvragen blijkt dat hij aan zijn piemel had gezeten en volgens het familielid was dit heel erg stout. Het familielid heeft er daarom als straf sambal op gesmeerd.
- Moeder komt naar het kinderdagverblijf met een blauw oog. Ze heeft een vage verklaring dat haar man haar per ongeluk geraakt heeft, omdat hij geschrokken was: moeder was per ongeluk op de hond gaan staan. Hun peuter vertelt later die dag dat hij gezien heeft dat vader een borstel naar moeder gegooid heeft. Dit wordt met moeder besproken. Moeder gaat ermee akkoord dat er een gesprek komt met haar, met vader en met een pedagogisch medewerker van de voorschool.

Wanneer is hulpverlening (ook) mogelijk?

Nadat is besloten of een melding noodzakelijk is zal ook worden besloten, bij voorkeur door de aandachtfunctionaris, of de beroepskracht hulp kan bieden/organiseren (zie ook de opmerking hierover op pagina 13). Daarvoor gelden de volgende vereisten:

Vereisten voor het organiseren of bieden van goede hulp bij geweld:

- Er is voldoende zicht op (on)veiligheid
- Er is voldoende zicht op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen)
- Alle betrokken beroepskrachten hebben de focus op het stoppen van geweld en een (duurzaam) herstel van de veiligheid. Er wordt gewerkt aan het herstel van directe veiligheid en het wegnemen van de oorzaken van geweld
- Hulp is gericht op het versterken van de veerkracht en het herstel van de schade die is veroorzaakt door (de dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling bij de betrokkene(n)
- Er is sprake van een gezamenlijke analyse en plan met doelen en evaluatiemomenten van de beroepskrachten. Dit plan is op maat gemaakt met *alle* betrokkenen binnen het gezin of huishouden, waarbij de doelen van begeleiding en/of hulpverlening helder zijn gesteld
- Indien meerdere beroepskrachten betrokken zijn, zijn er afspraken over samenwerking en casusregie op de veiligheid (en multidisciplinaire) hulpverlening.

Hulp bieden/organiseren is onvoldoende mogelijk indien de beroepskracht binnen de (samenwerkings)mogelijkheden van diens organisatie:

- Onvoldoende zicht heeft op (on)veiligheid in het heden
- Onvoldoende zicht kan krijgen op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen)
- Onvoldoende mogelijkheden heeft om passende en samenhangende hulp te bieden met veiligheid als resultaat
- Constateert dat onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

3. Wettelijke verplichtingen

3.1. Beroepsgeheim en wettelijk meldrecht

Algemene zwijgplicht

Iedere beroepskracht die individuele cliënten³ (jeugd)hulp, zorg, steun of een andere vorm van begeleiding biedt heeft een beroepsgeheim. Dit geldt ook voor beroepskrachten in de kinderopvang. Deze zwijgplicht, zoals het beroepsgeheim ook wel wordt genoemd, verplicht de beroepskracht om, kort gezegd, geen informatie over kinderen en ouders aan derden te verstrekken, tenzij daarvoor toestemming bestaat. Voor de kinderopvang geldt dat hiervoor dus toestemming van ouders noodzakelijk is. Doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlening zo laag mogelijk te maken en de cliënt het vertrouwen te geven dat hij vrijuit kan spreken. Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is. Dit is het geval bij ernstige vormen van huiselijk geweld of kindermishandeling, waarbij de betrokkenen zelf niet of onvoldoende mee kunnen of willen werken.

Wettelijk meldrecht

Iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht heeft het wettelijk recht om, zo nodig zonder toestemming van (de ouders van) hun cliënt, vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld, bij Veilig Thuis te melden. Daarnaast omvat het meldrecht het recht voor de beroepskracht om, zonder toestemming van de cliënt, op verzoek van Veilig Thuis informatie over betrokkene te verstrekken. De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

3.2. Verantwoordelijkheid

In de meldcode dient de organisatie vast te leggen wie binnen de organisatie de stappen doorloopt. In bijlage 7 is opgenomen wie welke verantwoordelijkheden heeft binnen Kinderopvang Villa Lobelia. Deze verantwoordelijkheden kunnen worden vertaald naar de eigen organisatie. Daarnaast moet de organisatie in de meldcode vastleggen wie eindverantwoordelijk is voor de beslissing om wel of geen melding te doen.

Jaarlijks overleg

In de meldcode dient de organisatie vast te leggen dat een van de aandachtsfunctionarissen minimaal eenmaal per jaar overleg voert met de directie of de bestuurder van de organisatie om, op basis van een kort schriftelijk jaarverslag van de aandachtsfunctionaris, te bezien op welke wijze de implementatie en de werking van de meldcode in het komend jaar kan worden bevorderd en welk aandeel de directie/bestuurder en de aandachtsfunctionaris hierin zullen hebben.

Overleg over scholing van de medewerkers

In het jaarlijks overleg, zoals hierboven bedoeld, adviseert de aandachtsfunctionaris in ieder geval ook over de wijze waarop de directie/bestuurder in het komend jaar vorm zou kunnen geven aan zijn in de wet vastgelegde verantwoordelijkheid voor scholing van de medewerkers die met de meldcode moeten werken.

---

³In dit hoofdstuk wordt gesproken over 'cliënt(en)' omdat het algemene wetgeving betreft voor de verschillende sectoren die werken met de meldcode. Voor de kinderopvang gaat het uiteraard om kinderen en hun ouders.

3.3. Documentatie en vertrouwelijkheid binnen de meldcode

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen schriftelijk vastgelegd. Binnen kinderopvangorganisaties dienen er afspraken te worden gemaakt wie hiervoor verantwoordelijk is. Dit geldt voor iedere stap bij het doorlopen van de meldcode. Tevens is het van belang dat er met de gegevens vertrouwelijk wordt omgegaan. In het geval van signalen die kunnen duiden op kindermishandeling wordt geadviseerd dit in het kinddossier op te nemen (zie bijlage 8). Het kinddossier wordt bewaard in een gesloten kast of digitaal achter een wachtwoord. Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend.

3.4. Deskundigheid eerdergerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eerdergerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eerdergerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis. Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigt plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eerdergerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein.

3.5. Verwijsindex risicojongeren

De verwijsindex heeft tot doel om beroepskrachten uit verschillende organisaties die met hetzelfde kind te maken hebben met elkaar in contact te brengen als zij beiden risico's signaleren met betrekking tot, kort gezegd, een veilige ontwikkeling naar volwassenheid van het kind. Doel daarvan is te komen tot een gezamenlijke aanpak van de problematiek van het kind en zijn gezin. De organisatie moet zijn medewerkers op de hoogte stellen van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex Risicojongeren. Dit geldt alleen voor organisaties die bevoegd zijn een melding te doen in dit systeem.

4. Na de melding

Een melding is geen eindpunt. Als de kinderopvangorganisatie een melding doet bespreekt de beroepskracht/aandachtsfunctionaris in zijn contact met Veilig Thuis ook wat hij/zij zelf, na de melding (binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening) kan doen om het kind of de gezinsleden te beschermen en te ondersteunen. De betrokkenheid van de beroepskracht bij het kind en ouders en mogelijke gezinsleden houdt niet op na de melding. Er wordt verwacht dat de beroepskracht, naar de mate van zijn mogelijkheden, het kind blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met Veilig Thuis om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen. Veilig Thuis houdt degene die de melding heeft gedaan op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet. Wanneer er sprake is van (een vermoeden van) kindermishandeling in de thuissituatie van één van de kinderen van de kinderopvangorganisatie kan dit ook impact hebben op de (andere) beroepskrachten en andere kinderen. Het is belangrijk dat de betreffende kinderopvangorganisatie hier aandacht aan besteedt, bijvoorbeeld in teamoverleggen of tijdens intervisie.

4.1. Interne evaluatie

Het is belangrijk dat de toepassing van de meldcode systematisch wordt geëvalueerd. Dit kan de aandachtsfunctionaris, leidinggevende en/of directie op zich nemen. Aangeraden wordt dat de uitvoering van de evaluatie door een ander wordt gedaan dan degene die zelf actief binnen het proces is geweest. Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.

Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden geregistreerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard. De gegevens worden geregistreerd en bewaard om bijvoorbeeld in kaart te kunnen brengen hoe vaak vermoedens van kindermishandeling binnen de gehele kinderopvangorganisatie voorkomen en op welke wijze daarmee wordt omgegaan. Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Deel 2. Meldplicht bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker

1. Inleiding

Sinds juli 2013 geldt er een meldplicht in de kinderopvang wanneer er aanwijzingen bestaan van een geweld- of zedendelict tegen een kind door een medewerker. Deze meldplicht houdt in dat de houder dit moet melden bij [de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs](#). De vertrouwensinspecteur overlegt met de houder of er aangifte moet worden gedaan bij de politie. Zo ja, dan onderzoekt de politie of de werknemer het misdrijf heeft gepleegd.

Medewerkers moeten bij aanwijzingen van een geweld- of zedendelict tegen een kind door een collega contact opnemen met hun werkgever. Vermoedt de medewerker dat de houder zich hier schuldig aan maakt, dan moet de medewerker aangifte doen bij de politie (zie 1.1.). Ouders kunnen met aanwijzingen van geweld tegen een kind ook contact opnemen met de vertrouwensinspecteur. Het is aan de houder (= het bevoegd gezag binnen de kinderopvangorganisatie) om te regelen of de houder zelf in contact treedt met de vertrouwensinspecteur of dat een leidinggevende (bijvoorbeeld een locatiemanager of directeur) dat namens hem/haar doet. Daar waar 'houder' in het stappenplan staat, kan daarom ook de gedelegeerde persoon worden gelezen.

1.1. Melding door een medewerker over de houder zelf

Indien de medewerker aanwijzingen heeft dat de houder zelf een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is, dan is de medewerker verplicht tot het doen van aangifte bij de politie. Hij/zij kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de medewerker begeleiden bij het doen van aangifte.

1.2. Melding door een ouder over een medewerker of leidinggevende

Indien een ouder aanwijzingen heeft dat een medewerker of leidinggevende een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is, dan kan de ouder contact opnemen met de vertrouwensinspecteur. Daarnaast heeft de ouder de (reguliere) rechtsplicht om bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit aangifte te doen bij de politie. De vertrouwensinspecteur zal de ouder adviseren om contact op te nemen met een leidinggevende van de kinderopvanginstelling. Betreft het de leidinggevende dan is het advies om contact op te nemen met de houder. Zodra de kinderopvangorganisatie door de ouder is geïnformeerd, ontstaat voor hem/haar de meldplicht.

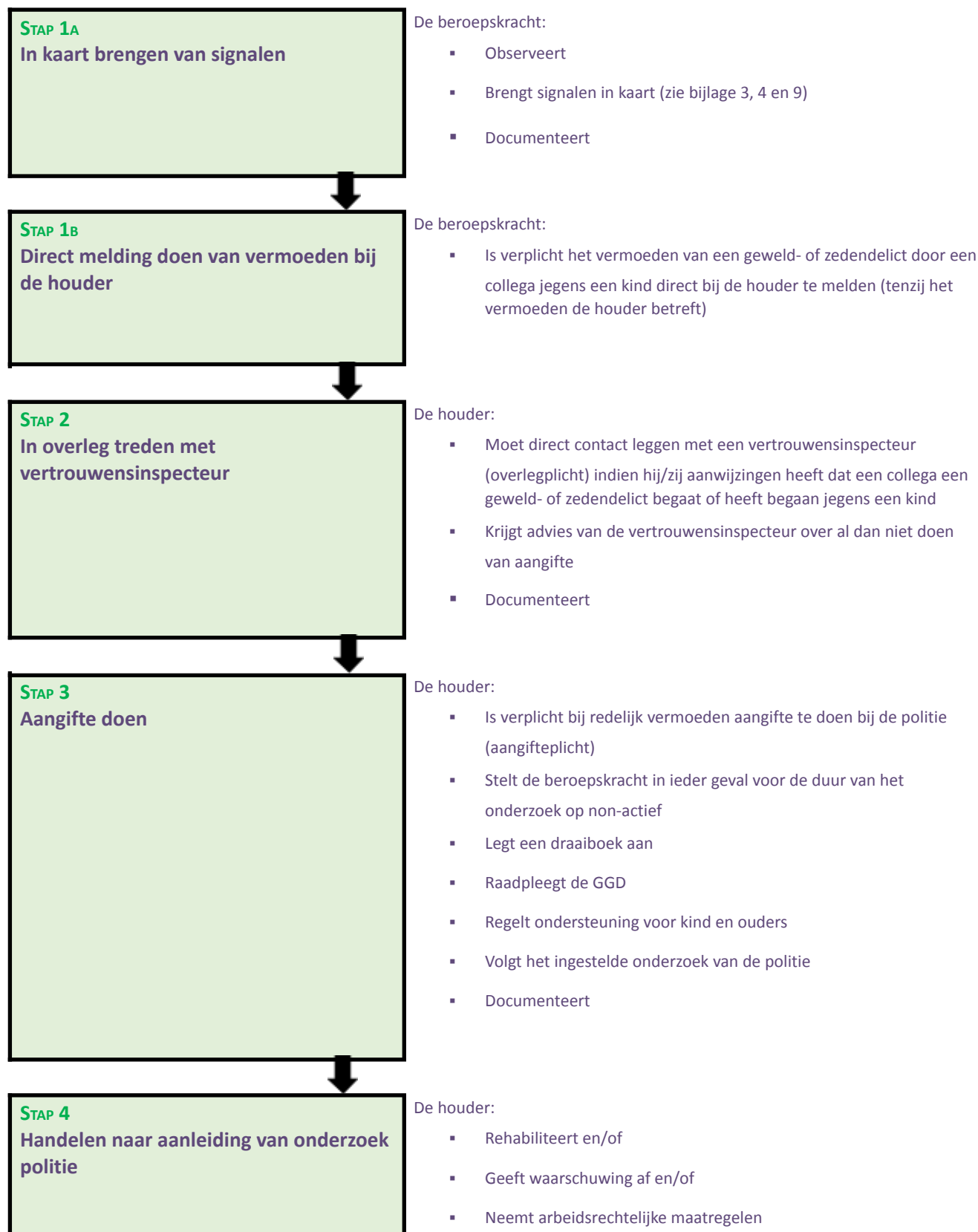
1.3. Melding door een ouder over een gastouder/volwassen huisgenoot

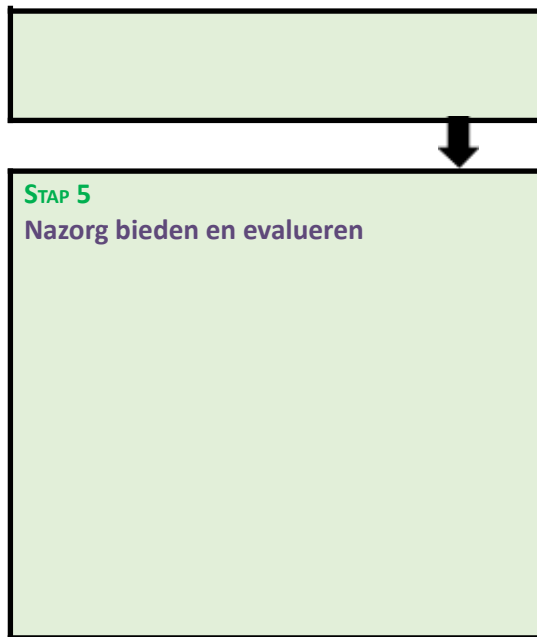
De situatie binnen de gastouderopvang wijkt af van de situatie in een kindercentrum. De gastouder werkt alleen, er is in de meeste gevallen geen arbeidsrelatie met het gastouderbureau en vaak is er regelmatig een volwassen huisgenoot aanwezig in de woning waar de kinderen worden opgevangen. Hoewel de bemiddelingsmedewerker van het gastouderbureau de gastouder begeleidt, is de kans op signalering door de bemiddelingsmedewerker zelf gering vanwege haar/zijn beperkte aanwezigheid tijdens opvanguren. De melding van een vermoeden van een mogelijk geweld- of zedenmisdrijf zal daarom in de praktijk vooral worden gedaan door de ouder. Zie hiervoor paragraaf 1.2.

1.4. Leeswijzer

Dit deel gaat eerst in op het stappenplan wanneer er een vermoeden bestaat dat een medewerker een geweld- of zedendelict heeft gepleegd tegen een kind. Daarnaast komen er preventieve maatregelen aan bod.

2. Stappenplan bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker. Onderstaande stappen worden in de volgende paragraaf toegelicht.

- Documenteert

De houder:

- Biedt nazorg aan ouders en kinderen
- Biedt nazorg aan beroepskrachten
- Organiseert ouderavonden
- Verwijst door naar externe hulp
- Evalueert de procedures
- Documenteert

2.1. Toelichting op het stappenplan

Stap 1A: Signaleren

De beroepskracht of bemiddelingsmedewerker heeft een vermoeden of een signaal opgevangen of iemand laat doorschemeren dat er iets niet goed zit in de relatie tussen het kind en een collega werkzaam binnen de kinderopvangorganisatie.

De signalerende beroepskracht zal eerder ongewenste omgangsvormen van een collega naar een kind signaleren dan direct misbruik constateren. Niet in alle gevallen waarin beroepskrachten menen dat er niet goed met kinderen wordt omgegaan door een collega, is er sprake van een mogelijk geweld- of zedendelict. Desondanks mag niet aan deze signalen voorbij worden gegaan en zal onderzocht moeten worden wat er bij het kind wordt gesignaleerd.

De beroepskracht of bemiddelingsmedewerker dient altijd direct de houder op de hoogte te stellen van zijn/haar twijfels en niet zelf een afweging te maken.

Vermoedens zijn er in uiteenlopende gradaties. Als de beroepskracht of bemiddelingsmedewerker zich met een vermoeden over een collega geconfronteerd ziet, moeten de volgende acties ondernomen worden:

- Raadpleeg de signalenlijsten in bijlage 3, 4 en 9
- Documenteer wat is waargenomen
- Leg het signaal direct bij de houder neer

Stap 1B: Direct melding doen van vermoeden van geweld- of zedendelict jegens een kind bij houder

Wanneer een beroepskracht of bemiddelingsmedewerker vermoedt dat een collega binnen de kinderopvangorganisatie zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet de beroepskracht of bemiddelingsmedewerker dit direct melden bij de houder. Deze stap wordt zorgvuldig gedocumenteerd.

In het stappenplan wordt ervan uitgegaan dat een beroepskracht of een bemiddelingsmedewerker een mogelijk vermoeden van kindermishandeling door een collega direct meldt bij de houder. In de praktijk kunnen ook de volgende personen deze melding van vermoeden van kindermishandeling door een medewerker doen:

a. Melding door het kind

Als de melding van een geweld- of zedendelict afkomstig is van een kind, is opvang en steun voor het kind het eerste aandachtspunt. De beroepskracht bij wie het slachtoffer de klacht meldt, is verplicht dit meteen te melden bij de houder. Deze laat weten discreet te zullen handelen, maar belooft geen geheimhouding aan het kind. Naast Veilig Thuis worden zo nodig anderen ingeschakeld voor hulp. De ouders van het betrokken kind worden geïnformeerd. Aan de ouders wordt eveneens opvang en steun geboden. Het waarborgen van het gevoel van veiligheid van het kind is het uitgangspunt van dit handelen.

b. *Melding door de ouder*

Als de melding van de ouders komt, moet deze melding altijd serieus worden genomen. Feiten en constatering en zullen bij ouders worden nagevraagd. De beroepskracht geeft de melding direct door aan de houder. De ouder kan bij een redelijk vermoeden ook zelf contact opnemen met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

c. *Melding door derden*

Als de melding van derden komt, dient uitgezocht te worden over welke informatie deze persoon/personen precies beschikt/beschikken en waarop deze informatie is gebaseerd. De beroepskracht geeft de melding door aan de houder.

Melding over leidinggevende

Wanneer de melding van toepassing is op de leidinggevende dient door de constaterende beroepskracht direct de houder te worden ingeschakeld.

Melding over de houder/directie

Een bijzondere situatie betreft het geval dat het vermoeden het gedrag van de houder/directie zelf betreft. Het gaat hierbij immers om de situatie waarin het niet meer mogelijk is om intern hogerop melding te doen. In dat geval is de constaterende beroepskracht verplicht om aangifte te doen bij de politie. De beroepskracht kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. De vertrouwensinspecteur kan de beroepskracht begeleiden bij het doen van aangifte.

Stap 2: In overleg treden met vertrouwensinspecteur

De houder is verplicht om direct in overleg te treden met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

De vertrouwensinspecteur gaat samen met de houder na of er een redelijk vermoeden bestaat en adviseert de houder over aangifte. Wanneer er geen sprake is van een redelijk vermoeden, is nader onderzoek redelijkerwijs niet aan de orde. De houder zal in gesprek gaan met betrokkenen om de mogelijk verstoorde werkhouding te herstellen. Indien de uitkomst is dat er een redelijk vermoeden bestaat van een gewelds- of zedendelict dan heeft de houder een aangifteplicht.

De houder is verantwoordelijk voor de registratie in deze stap.

Aangifteplicht voor houder

Indien de houder aangifte doet, treedt de vertrouwensinspecteur terug. Indien de houder weigert om aangifte te doen terwijl de vertrouwensinspecteur concludeert dat er een redelijk vermoeden bestaat, geldt de volgende escalatieladder:

1. Coördinator vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs probeert de houder te overreden
2. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs probeert de houder te overreden
3. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs legt contact met de burgemeester (het college van B&W) van de betreffende gemeente
4. De burgemeester zal de (zed en)politie inschakelen dan wel andere activiteiten vanuit zijn bevoegdheden initiëren.

NB. Het is aan de houder om te regelen of de houder zelf meteen in contact treedt met de vertrouwensinspecteur of dat een leidinggevende of locatiemanager dat namens de houder doet.

Stap 3: Aangifte doen

Indien na het overleg met de vertrouwensinspecteur blijkt dat er een redelijk vermoeden bestaat van een geweld- of zedendelict, dan heeft de houder een meldplicht.

Als deze stap wordt gezet, is er vanzelfsprekend nog steeds geen sprake van 'schuld' van de beroepskracht over wie het vermoeden is geuit: 'beschuldigd' staat niet gelijk aan 'schuldig'.

In geval van een reëel vermoeden neemt de houder, naast het doen van aangifte, de volgende maatregelen:

- a. Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief
- b. Legt een draaiboek aan
- c. Raadpleegt Veilig Thuis en/of lokale GGD
- d. Regelt opvang van en/of ondersteuning voor kind(eren) en ouders

a. Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief

In geval van een reëel vermoeden van een mogelijk geweld- of zedenmisdrijf, wordt de betreffende betrokken persoon in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief gesteld.

Als het een gastouder betreft, is er meestal geen sprake van een arbeidsrelatie tussen gastouder en gastouderbureau. De houder dient, omdat het een vermoeden betreft, maatregelen te treffen die er voor zorgen dat de betreffende gastouder gedurende het onderzoek geen kinderen opvangt.

Daarnaast dienen de maatregelen zodanig te zijn dat een gastouder eveneens gerehabiliteerd kan worden indien uit het onderzoek van de politie blijkt dat de vermoedens niet juist zijn. Ook is het van belang mee te nemen dat een gastouder bij meerdere gastouderbureaus kan zijn ingeschreven. Bovenstaand geldt ook voor een vrijwilliger binnen de kinderopvangvoorziening.

b. Draaiboek aanleggen

De houder, of degene die in opdracht van de houder met deze taak belast is, draagt zorg voor een zorgvuldige procedure en legt een draaiboek aan (zie bijlage 10).

c. Raadplegen Veilig Thuis en/of GGD

Veilig Thuis kan de kinderopvangorganisatie adviseren en ondersteuning bieden. Ook de GGD kan worden geraadpleegd. Voor adressen van de lokale GGD zie de sociale kaart in bijlage 2.

d. Het regelen van opvang voor kind(eren) en ouders

- Voor de ondersteuning voor het kind en de ouders kan een beroep worden gedaan op een instelling als de GGD of Veilig Thuis. (Het calamiteitenteam van) GGD is gespecialiseerd in het begeleiden van organisaties bij calamiteiten. In overleg met ouders en GGD en/of Veilig Thuis, wordt gezien of de opvang in de kinderopvangorganisatie kan worden gecontinueerd dan wel dat er een andere oplossing moet worden geboden
- De kinderopvangorganisatie informeert de ouders van het betreffende kind over de mogelijkheid aangifte te doen bij de politie
- De houder of directie houdt contact, toont betrokkenheid en informeert de ouders regelmatig over de voortgang van het onderzoek en andere zaken die voor de ouders van belang zijn
- De ouders van de overige kinderen moeten worden geïnformeerd. Er kan gekozen worden om kinderen elders onder te brengen. Veilig Thuis kan worden ingeschakeld voor advies hoe bijvoorbeeld te handelen met de eigen kinderen van de beroepskracht.

Na het doen van aangifte stelt de politie in de regel een onderzoek in. De politie voert gesprekken met alle betrokkenen. Het initiatief voor het instellen van een onderzoek ligt bij de politie. De houder en directie dienen het onderzoek van de politie te volgen en zelf geen stappen te ondernemen die indruisen tegen de bewijslast van de politie.

Stap 4: Handelen naar aanleiding van het onderzoek van de politie

Het onderzoek van de politie kan leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de houder, directie of leidinggevende verschillende mogelijkheden om te handelen.

Rehabilitatie van de medewerker

De politie kan op grond van het verrichte onderzoek constateren dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat er sprake is van een geweld- of zedendelict. De betrokken beroepskracht, die voor de duur van het onderzoek geschorst of op non-actief was gesteld, wordt door de houder of directie van de organisatie in zijn functie in ere hersteld. In een dergelijke situatie moeten het belang van de beroepskracht en het algemeen belang worden afgewogen en zou het bijvoorbeeld wenselijk kunnen zijn de betreffende beroepskracht binnen de kinderopvangorganisatie over te plaatsen.

Indien na het onderzoek van de politie blijkt dat er een klacht is ingediend op valse gronden, kan de directie de betrokken beroepskracht een rehabilitatietraject aanbieden. De directie kan dan tevens maatregelen nemen tegen degene die valselyk een beschuldiging heeft geuit. Dit kan variëren van de eis dat excuses worden aangeboden, tot schorsing of tot verwijdering.

Waarschuwing afgeven

De houder of directie kan besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, met de mededeling dat herhaling van het ongewenste gedrag arbeidsrechtelijke gevolgen heeft. Die waarschuwing kan dan worden opgenomen in het personeelsdossier.

Arbeidsrechtelijke maatregelen

Wanneer de houder of directie constateert dat er op grond van het verrichte onderzoek van de politie aanleiding is om aan te nemen dat kindermishandeling heeft plaatsgevonden, neemt de houder/directie maatregelen van arbeidsrechtelijke aard, zoals ontslag wegens een dringende reden op grond van art. 677 en art. 678 boek 7 BW, of ontbinding van de arbeidsovereenkomst via de kantonrechter (art. 685 boek 7 BW). In het geval dat het een gastouder betreft, dient de overeenkomst tussen het gastouderbureau en de gastouder per direct te worden beëindigd, evenals de overeenkomst tussen de gastouder en ouder. In geval er een arbeidsovereenkomst bestaat tussen de gastouder en ouder, dan geldt ontslag zoals boven beschreven. In het geval dat het een vrijwilliger betreft, wordt de samenwerking per direct opgezegd.

Alle beslissingen worden zorgvuldig afgewogen en zorgvuldig geregistreerd door de houder of directie.

Stap 5: Nazorg bieden en evalueren

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie nazorg biedt aan alle betrokkenen. Ook het evalueren van de genomen stappen is belangrijk om in mogelijke toekomstige situaties adequaat te kunnen handelen.

Nazorg

Nazorg aan betrokken ouders en hun kinderen kan worden geboden door middel van ouderavonden, het uitnodigen van deskundigen daarbij of specifieke doorverwijzing. De kinderopvangorganisatie kan zich hier in laten adviseren door de GGD. Voor de kinderen kan, als dit nodig is of als de ouders van de kinderen dit nodig achten, extra hulp worden ingezet.

Het is belangrijk om bijzondere aandacht te hebben voor de psychische belasting van de overige beroepskrachten naar aanleiding van bovenstaand traject. Wanneer er getuigen zijn onder de beroepskrachten kan met hen apart worden besproken wat nodig is om het gebeurde te verwerken. Bij hen kunnen gevoelens van boosheid, onmacht, verdriet, schaamte en schuldgevoel een rol spelen. Andere beroepskrachten kunnen ook kampen met deze gevoelens. Hier kan aandacht aan worden besteed in de teamoverleggen en daar waar nodig ook individueel.

Als binnen een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is de kans groot dat ook de media hiervan op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe er wordt omgegaan met de pers (zie bijlage 11).

Evalueren

Het is belangrijk het gehele proces en de verschillende stappen te evalueren. Dit is de verantwoordelijkheid van houder of directie.

- De houder of directie evalueert met medewerkers dat wat er gebeurd is en de procedures die zijn gevolgd
- Zo nodig wordt de zaak doorgesproken met andere betrokkenen
- Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht
- Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden gedocumenteerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard
- Blijf alert op signalen. Mogelijk zijn er meer slachtoffers.

3. Preventieve maatregelen

Vanuit de Wet kinderopvang is het een vereiste voor dagopvang en bso dat het risico op grensoverschrijdend gedrag door beroepskrachten, beroepskrachten in opleiding, stagiairs, vrijwilligers en overige aanwezige volwassenen zoveel mogelijk wordt beperkt. De organisatie kan verschillende preventieve maatregelen nemen die het risico op grensoverschrijdend gedrag van een beroepskracht kunnen verminderen:

Scholing: ongewenste omgangsvormen en signalen van seksueel misbruik moeten worden opgemerkt. Beroepskrachten kunnen hierop geschoold worden.

Screening personeel: de wervings- en selectieprocedure van beroepskrachten moet strikt worden uitgevoerd. Screening van personeel door de werkgever moet beginnen bij de sollicitatieprocedure. Heeft de werknemer gaten in zijn/haar cv? Heeft hij goede referenties? Waarom is hij/zij weggegaan bij zijn vorige werkgever? Dit zijn allemaal vragen die beantwoord en beoordeeld moeten worden wil een kandidaat verder gaan in een procedure.

Transparant werken: informeer ouders tijdens het intakegesprek dat er wordt gewerkt met de meldcode. Benoem duidelijk dat er een meldplicht is voor wanneer er vermoedens zijn van een mogelijk geweld- of zedendelict door een collega en dat er een stappenplan wordt gehanteerd wanneer er een vermoeden is van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. Informeer ouders bij wie zij binnen de organisatie terecht kunnen. Dit zou bijvoorbeeld de aandachtsfunctionaris kunnen zijn.

Open cultuur: het moet gewoon zijn elkaar aan te spreken of te bevragen en te overleggen met de leidinggevenden over vermoedens. De kinderopvangorganisatie dient tijd in te plannen voor regelmatig overleg, werkbegeleiding en intervisie.

Geraadpleegde bronnen

- Basisdocument het afwegingskader in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, 2017
- Basismodel Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, versie 2016
- Geldende wetgeving
- Het Vlaggensysteem, Movisie en Sensoa 2010
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor de branche kinderopvang inclusief bijbehorende handleiding, 2013
- Voorbeeldprotocol van de [Landelijke Vakgroep Aandachtsfunctionarissen](#) (LVAK), 2018

Bijlagen bij deel 1 en 2

Bijlage 1. De verschillende vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld

Kindermishandeling komt voor in alle lagen van de bevolking en in alle leeftijdscategorieën. Vaak komen verschillende vormen tegelijkertijd voor. Bij iedere vorm van mishandeling is er ook sprake van psychische mishandeling. Het kind niet beschermen tegen de mishandeling door de andere ouder is ook mishandelen.

Zo veel mogelijk vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling worden in deze bijlage nader toegelicht, inclusief vormen van seksueel geweld, genitale verminking en eengerelateerd geweld. Specifieke vormen van geweld vragen specifieke kennis en vaardigheden van beroepskrachten. Ontbreekt deze specifieke deskundigheid, dan is het verstandig dat de aandachtsfunctionaris bij signalen die mogelijk kunnen duiden op zo'n specifieke vorm van geweld, meteen een beroep doet op Veilig Thuis. Hieronder staat een opsomming van vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Lichamelijke mishandeling

Ouders verwonden het kind of staan toe dat het kind wordt verwond. (Anders dan ten gevolge van een ongeluk.)

Voorbeelden van lichamelijke mishandeling:

- slaan, stampen, schoppen, opzettelijk laten vallen, verbranden, vergiften, verstikken
- meisjesbesnijdenis: een ingreep aan de uitwendige geslachtsdelen van een meisje (zie onder een uitgebreide beschrijving).
- Shaken Baby Syndroom: verzameling van signalen en symptomen die het gevolg zijn van het heftig door elkaar schudden van een baby.

Lichamelijke verwaarlozing

Het kind onthouden wat het voor zijn lichamelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft. Ouders zijn niet in staat of bereid tot het verschaffen van minimale zorg ten aanzien van de lichamelijke behoeften.

Voorbeelden van lichamelijke verwaarlozing:

- niet zorgen voor voldoende of geschikt eten
- niet zorgen voor schone, aan de weersomstandigheden aangepaste, passende kleding
- niet zorgen voor geschikt onderdak
- niet zorgen voor geschikte medische, tandheelkundige en geestelijke gezondheidszorg
- niet zorgen voor voldoende hygiëne
- niet zorgen voor voldoende toezicht.

Psychische mishandeling

Het toebrengen van schade aan de emotionele en/of persoonlijkheidsontwikkeling van het kind.

Voorbeelden van psychische mishandeling zijn:

- het bedreigen of uitschelden van een kind als een systematisch patroon van kleineren en denigreren
- het kind tot zondebok maken
- het belasten van een kind met een te grote verantwoordelijkheid
- eisen stellen waaraan een kind niet kan voldoen
- het blootstellen van een kind aan extreem, onberekenbaar of ongepast gedrag

- het opsluiten of vastbinden van het kind als middel van straf of controle.

Psychische verwaarlozing

Het kind onthouden wat het voor zijn geestelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft. Voorbeelden van psychische verwaarlozing zijn:

- niet zorgen voor voldoende aandacht, respect, genegenheid, liefde en contact
- niet zorgen voor voldoende ruimte voor toenemende autonomie
- niet zorgen voor regelmatige schoolgang, onthouden van onderwijs
- blootstellen aan huiselijk geweld.

Seksueel misbruik

Seksueel contact met een kind hebben of pogen te hebben, ter bevrediging van de seksuele gevoelens van de ouder/verzorger of anderen en/of uit geldelijk gewin.

Voorbeelden van seksueel misbruik zijn:

- aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij geen genitaal contact plaatsvindt (bijvoorbeeld ongepast kussen, strelen van borsten)
- aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij genitaal contact plaatsvindt
- penetratie door vingers, voorwerpen of penis
- pornografisch materiaal laten zien of opnemen.

Vrouwelijke genitale verminking (VGV)

Vrouwelijke genitale verminking, ook wel meisjesbesnijdenis genoemd, is een ingreep aan de uitwendige geslachtsorganen. De lichtste vorm is een sneetje in de voorhuid van de clitoris. De meest verminkende vorm is de infibulatie of faraonische besnijdenis, waarbij de hele clitoris, de kleine schaamlippen en een deel van de grote schaamlippen worden verwijderd. Na hechting van wat over is van de grote schaamlippen, blijft alleen een kleine opening over voor menstruatiebloed en urine. Vrouwelijke genitale verminking is een traditioneel gebruik dat vooral voorkomt in een aantal Afrikaanse landen. De traditie is daar soms verweven geraakt met het geloof, zowel islamitisch als christelijk. De ingreep vindt meestal plaats bij jonge meisjes, de exacte leeftijd verschilt per land. Alle vormen van vrouwelijke genitale verminking zijn in Nederland strafbaar. Ook inwoners van Nederland die hun dochter in het buitenland laten besnijden plegen een strafbaar feit en kunnen in Nederland worden vervolgd.

Belangrijk: bij een vermoeden van VGV dient door de aandachtsfunctionaris direct contact te worden opgenomen met Veilig Thuis.

Eergerelateerd geweld

Eergerelateerd geweld is geestelijk of lichamelijk geweld dat wordt gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in reactie op een schending van de eer van een man, vrouw of familie. Onder eergerelateerd geweld vallen bijvoorbeeld bedreiging met eermoord, aanzetten tot zelfmoord, mishandeling of verminking, verstoting of bedreiging daarmee en uithuwelijking. Eerwraak is de meest extreme vorm omdat het slachtoffer hierbij wordt vermoord.

Belangrijk: bij een vermoeden van eer gerelateerd geweld dient door de aandachtsfunctionaris direct contact te worden opgenomen met Veilig Thuis.

Bijlage 2: Sociale kaart Kinderopvang Villa Lobelia versie 2026

Instantie	Tel	Email	Adres
Politie Nood	112		Bruggehoofd 11,3223 DB, Hellevoetslui s
Politie (geen spoed) wijkagent	0900-8844	Jerry de Bruijn Bart Veelers Koos Coenraad Jim Baks Heidi Westerbrink Thalisa van Heukelen	
Huisartsenpraktijk De Struyten MC	0181313000	www.huisartsendestruytenmc.praktijkinfo.nl	Woordbouwe rplein 1, 3224 XL Hellevoetslui s
Logopedie Centrum wgf snijders	0181-321134	Info@logopedie.nu	Rondostraat 1 3223 PB Hellevoetslui s
Veilig Thuis	0800-2000	www.vooreenveiligthuis.nl	
Raad van de Kinderbescherming	0104431100		Laan op zuid 45, 3070 DB Rotterdam
Augeo Academy	0343 - 53 60 50	helpdesk@augeo.nl	
Vertrouwenspersoon Malou Kloet	0653996785	maloukloet@gmail.com	
Vertrouwensinspecteu r van onderwijs	0900- 1113111		
Consultatiebureau CJG Rijnmond	0882010000		Vliet 2, 3224 HE Hellevoetslui s

Centrum voor Jeugd en Gezin <u>Sociaal gebiedsteam</u> <u>Maatschappelijk</u> werker Fenny Pielage	0640595591	f.pielage@kwadraad.nl	'' ''
GGD Algemeen www.ggdrotterdamrijnmond.nl	0104339966		.. ..
GGD Afd: Infectieziekten GGD Afd:Jeugdgezondheid szorg	0104339884		
Opvoedpoli Rijnmond@opvoedpoli.nl	0889961100	Rijnmond@opvoedpoli.nl	Mozartlaan 150, 3055 KM Rotterdam
Integrale Vroeghulp www.integralevroeghulp.nl Rotterdam Rijnmond		Ellen Hartog Mdointegralevroeghulpmo@rotterdam.nl	Jeugdgezond heid churchillaan 11, 7e 3527
Maatschappelijk werk	0889004000 140181	Info@sociaalgebiedsteam.nl	Vliet 2, 3224 Hellevoetslui s
Speel O Theek			
BOINK (belangenver. voor ouders)	030-2317914	boink@boink.info	Herenstraat 39 3512 KB Utrecht
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)	030-274 91 11	info@rivm.nl	
Nederlands Jeugdinstituut	030- 230 63 44	info@nji.nl	Catharijnesi ngel 47 3511 GC Utrecht
Belastingdienst	0800 - 0543		
Enver	0689990611	JorienKoster@Enver.nl	

Jeugdzorgwerker en team coaching on the job-voorne putten.	Jorien Koster		
Nina Leerlijn Scholing medewerkers	055-2040025	info@leerlijnkinderovang.nl	

Bijlage 3. Signalenlijst kindermishandeling 0- tot 4-jarigen

Als kinderen mishandeld, verwaarloosd en/of misbruikt worden, kunnen er signalen zijn. Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren die aangeven dat er iets met het kind aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling (chtscheiding, overlijden van een familielid, enzovoort). Hoe meer signalen van deze lijst bij een kind te herkennen zijn, hoe groter de kans dat er sprake kan zijn van kindermishandeling.

Het is niet de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het 'bewijs' te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst worden geconstateerd. Een goed beargumenteerd vermoeden is voldoende om in actie te komen. Deze lijst is niet uitputtend, er kunnen zich andere signalen

voordoen die hier niet vermeld staan. Ook kunnen signalen in deze lijst overlappen met signalen in de lijst van kinderen van 4 tot en met 12 jaar (bijlage 4).

De signalen die in deze lijst worden vermeld, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling. Aan het einde van de lijst zijn nog enkele signalen opgenomen die meer specifiek zijn voor seksueel misbruik. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er aan de hand zou kunnen zijn, is het van belang de hele context van de gezinssituatie erbij te betrekken. Daarom worden ook een aantal signalen van ouders en gezin genoemd. In overleg met aandachtsfunctionaris kan er over zorgelijke signalen altijd worden overlegd met Veilig Thuis.

1. Psychosociale signalen

Ontwikkelingsstoornissen

- Achterblijven in taal-, spraak-, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling
- Schijnbare achterstand in verstandelijk ontwikkeling
- Regressief gedrag (terugval in ontwikkeling)
- Niet zindelijk op leeftijd waarvan men het mag verwachten

Relationele problemen

Ten opzichte van de ouders:

- Totale onderwerping aan de wensen van de ouders
- Sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de ouders
- Onverschilligheid ten opzichte van de ouders
- Kind is bang voor ouders
- Kind vertoont heel ander gedrag als ouders in de buurt zijn

Ten opzichte van andere volwassenen:

- Bij oppakken houdt het kind zich opvallend stijf
- Bevriezing bij lichamelijk contact
- Allemansvriend
- Lege blik in ogen en vermijden van oogcontact
- Waakzaam, wantrouwend

Ten opzichte van andere kinderen:

- Speelt niet met andere kinderen
- Is niet geliefd bij andere kinderen
- Wantrouwend
- Terugtrekken in eigen fantasiewereld

Gedragsproblemen

- Plotselinge gedragsverandering
- Geen of nauwelijks spontaan spel, geen interesse in spel
- Labiel, nerveus
- Depressief
- Angstig
- Passief, in zichzelf gekeerd, meegaand, apathisch, lusteloos
- Agressief
- Hyperactief
- Niet lachen, niet huilen
- Niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn
- Eetproblemen
- Slaapstoornissen
- Vermoeidheid, lusteloosheid

2. Medische signalen

Lichamelijke kenmerken (specifiek voor lichamelijke mishandeling)

- Blauwe plekken/striemen
- Krab-, bijt- of brandwonden
- Botbreuken
- Littekens

Voedingsproblemen

- Ondervoeding
- Voedingsproblemen bij baby's
- Steeds wisselen van voeding
- Veel spugen
- Matig groeien, ondanks voldoende hoeveelheid voeding
- Weigeren van voeding
- Achterblijven in lengtegroei

Verzorgingsproblemen

- Slechte hygiëne
- Ernstige luieruitslag
- Onvoldoende kleding
- Onvoldoende geneeskundige en tandheelkundige zorg

- Veel ongevallen door onvoldoende toezicht
- Herhaalde ziekenhuisopnamen
- Recidiverende ziekten door onvoldoende zorg
- Traag herstel door onvoldoende zorg

3. Kenmerken ouders/gezin

Ouder/kind relatiestoornis

- Ouder draagt kind als een 'postpakketje'
- Ouder troost kind niet bij huilen
- Ouder klaagt overmatig over het kind
- Ouder heeft irreële verwachtingen ten aanzien van het kind
- Ouder toont weinig belangstelling voor het kind

Signalen ouder

- Geweld in eigen verleden
- Apathisch en (schijnbaar) onverschillig
- Onzeker, nerveus en gespannen
- Onderkoeld brengen van eigen emoties
- Negatief zelfbeeld
- Steeds naar andere artsen/ziekenhuizen gaan ('shopping')
- Afspraken niet nakomen
- Kind opeens van kinderopvangorganisatie afhaken
- Aangeven het bijna niet meer aan te kunnen
- Psychiatrische problemen
- Verslaafd

Gezinskenmerken

- 'Multi-probleem' gezin
- Ouder die er alleen voorstaat
- Regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- Isolement
- Vaak verhuizen
- Sociaal-economische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, et cetera
- Veel ziekte in het gezin
- Draaglast gezin gaat draagkracht te boven

- Geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen

4. Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijke kenmerken

- Verwondingen aan genitaliën
- Vaginale infecties en afscheiding
- Jeuk bij vagina en/of anus
- Problemen bij het plassen
- Recidiverende urineweginfecties
- Pijn in de bovenbenen
- Pijn bij lopen en/of zitten
- Seksueel overdraagbare ziekten

Relationele problemen

- Angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of voor een man of vrouw in het bijzonder

Gedragsproblemen

Afwijkend seksueel gedrag:

- Excessief en/of dwangmatig masturberen
- Angst voor lichamelijk contact of juist zoeken van seksueel getint lichamelijk contact
- Niet leeftijdsadequaat seksueel spel
- Niet leeftijdsadequate kennis van seksualiteit
- Angst om zich uit te kleden
- Angst om op de rug te liggen
- Negatief lichaamsbeeld: ontevredenheid over, boosheid op of schaamte voor eigen lichaam
- Schrikken bij aangeraakt worden
- Houderige motoriek (onderlichaam 'op slot')
- Geen plezier in bewegingsspel

5. Signalen die specifiek zijn voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld

Gedragsproblemen

- Aggressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader of moeder (sommige kinderen, met name jongens, kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan)
- Opstandigheid
- Angst
- Negatief zelfbeeld

- Passiviteit en teruggetrokkenheid
- Zichzelf beschuldigen
- Verlegenheid

Problemen in sociaal gedrag en competentie:

- Wantrouwen ten aanzien van de omgeving
- Gebrek aan sociale vaardigheden

6. Signalen die specifiek zijn voor Pediatric Condition Falsification (PCF) en Factitious Disorder by Proxy (FDP)

Factitious Disorder by Proxy PCF (oude term: syndroom Münchhausen by Proxy (MBPS)) is een ernstige vorm van kindermishandeling. Degene met dit syndroom (vaak moeder), komt liefdevol en bezorgd over, zoekt zeer regelmatig intensieve medische hulp voor een kind, maar is zelf degene die het kind bewust ziek maakt. Dit door toediening van middelen of het toebrengen van verwondingen of infecties. PCF kan zeer ingrijpende vormen aannemen: ca. 10% van de kinderen die aan PCF worden blootgesteld overlijdt aan de gevolgen van PCF. Pediatric Condition Falsification (PCF) is het hoofddeel van de diagnose bij het kind. Factitious Disorder by Proxy (FDP) is het andere deel dat betrekking heeft op het mishandelende gedrag en de intenties van ouders. In principe is dit een bewust proces dat na verloop van tijd overgaat in minder bewuste patronen. Het hoofdmotief is om aandacht en erkenning af te dwingen van artsen en andere professionals. De ouder doet dit voor zichzelf, in de rol van zeer goede ouder.

Hoe is PCF te herkennen:

- Onderzoeksgegevens kloppen niet met het ziektebeeld
- Medische gegevens over eerdere behandelingen zijn moeilijk te verkrijgen
- Symptomen verdwijnen wanneer ouder en kind worden gescheiden
- Een broertje of zusje is overleden of eveneens vaak ziek
- De moeder schrikt niet terug voor ingrijpende onderzoeken of het onder narcose brengen van het kind en daar zelfs op aandringt
- Voorvallen vinden in de avonden en weekenden plaats waarbij een beroep wordt gedaan op andere artsen
- De volgende klachten worden gepresenteerd: bewusteloosheid, insulten, apneu, diarree, overgeven, koorts, lethargie
- Het kind heeft een aanzienlijke ziektegeschiedenis met steeds andere klachten
- De moeder is werkzaam in de gezondheidszorg of beschikt over een zeer grote medische kennis
- Het verhaal van moeder bevat kleine tegenstrijdigheden
- Vaak van arts wisselen

Het onderscheid met postnatale depressie bij de moeder, wiegendood of kinderen die niet goed groeien veroorzaakt door iets anders dan PCF, is dat in deze gevallen de moeders vaak dankbaar zijn als ze worden ontlast van de zorg voor hun kind, terwijl PCF-moeders die zorg niet willen uitbesteden.

7. Signalen van kinderen die geconfronteerd zijn met seksueel grensoverschrijdend gedrag van een ander kind

Naast onderstaande signalen kunnen de specifieke signalen bij seksueel misbruik (zie punt 4 van deze bijlage) duiden op seksueel overschrijdend gedrag van kinderen onderling.

- Het kind heeft angst voor een bepaald kind
- Het kind is consequent boos op een ander kind
- Het kind komt geschrokken, bang of verward terug nadat het met een ander kind of kinderen alleen is geweest
- Het kind wil consequent niet spelen met een bepaald kind

8. Signalen van kinderen die seksueel grensoverschrijdend gedrag vertonen naar andere kinderen

Naast onderstaande signalen kunnen de specifieke signalen bij seksueel misbruik (zie punt 4 van deze bijlage) duiden op seksueel overschrijdend gedrag van kinderen onderling.

- Het kind creëert een soort isolement rond het kind (apart nemen, zich afzonderen van de groep)
- Het kind domineert of vertoont macht over een ander kind
- Veelvuldige seksistische uitingen

9. Kinderpornografie

Onder 'productie van kinderpornografie' wordt verstaan: het vervaardigen van een afbeelding en/of het vastleggen op film, foto of iedere andere soort van informatiedrager, van kinderen beneden de leeftijd van 18 jaar, die seksuele gedragingen moeten ondergaan, plegen en/of dulden.

Kinderen die gebruikt zijn voor het maken van kinderpornografie kunnen signalen afgeven die duiden op seksueel misbruik. Daarnaast kan het kind de volgende signalen laten zien:

- Extreme angst voor het maken van foto's
- Angst voor opnamen met videoapparatuur

Bijlage 4. Observatielijst

Deze observatielijst kan een instrument zijn om de signalen beter in kaart te brengen. De lijst is niet uitputtend en dient als hulpmiddel te worden gebruikt.

Vragen over 'opvallend gedrag van een kind'

Naam kind (evt. initialen): _____

Jongen/meisje

Leeftijd: _____

1. Sinds wanneer vertoont het kind opvallend gedrag?

- ☐ laatste weken
- ☐ laatste maanden
- ☐ sinds _____

2. Het opvallende gedrag bestaat uit (meer dan één antwoord mogelijk):

- ☐ (zeer) meegaand gedrag
- ☐ gebrek aan vertrouwen in anderen
- ☐ ouwelijk, zorgend gedrag
- ☐ verzet, passief
- ☐ verzet, actief
- ☐ agressief
- ☐ angstig
- ☐ druk
- ☐ negatief zelfbeeld
- ☐ angst voor lichamelijk contact
- ☐ seksueel uitdagend gedrag
- ☐ gespannen
- ☐ faalangstig
- ☐ signalen uit de signalenlijsten (zie bijlage 3 en 4) _____

3. Hoe is de verhouding tot broertjes en zusjes? (meer dan één antwoord mogelijk):

- ☐ prettig
- ☐ geen aansluiting
- ☐ bang
- ☐ plagerig
- ☐ agressief naar jongere kinderen
- ☐ bazig
- ☐ wordt gepest
- ☐ pest broertje/zusje
- ☐ anders, namelijk _____

4. Hoe is de verhouding tot andere kinderen? (meer dan één antwoord mogelijk):

- ☐ prettig
- ☐ geen aansluiting
- ☐ bang
- ☐ plagerig
- ☐ agressief naar jongere kinderen
- ☐ bezig
- ☐ wordt gepest
- ☐ pest andere kinderen
- ☐ anders, namelijk _____

5. Hoe is de uiterlijke verzorging van het kind, zoals kleding en dergelijke?

- ☐ over het algemeen verzorgd
- ☐ over het algemeen onverzorgd
- ☐ sterk wisselend
- ☐ anders, namelijk _____

6. Hoe is de verhouding tot moeder?

---

7. Hoe is de verhouding tot vader?

---

8. Hoe is de verhouding tot de beroepskrachten?

---

9. Hoe is het contact tussen de ouders en de beroepskrachten?

---

10. Zijn er bijzonderheden over het gezin te melden? Indien mogelijk ook de bron vermelden.

---

11. Is er de laatste tijd iets in het gedrag of in de situatie van het kind veranderd?

---

12. Wat is er bij u bekend over eventuele broertjes en zusjes?

---

13. Wat zijn volgens u de problemen?

Bijlage 5. In gesprek met ouders en kinderen

Openheid is een belangrijke grondhouding in het contact met de ouders. Zoek daarom in de drie routes zo snel mogelijk contact met de betreffende ouders om de signalen te bespreken. Soms zal, als sprake is van een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, door het gesprek met de ouders het vermoeden worden weggenomen. In dat geval zijn de volgende stappen in de route niet nodig. Het is belangrijk hiervan wel een verslag te maken voor in het kinddossier. Worden de zorgen door het gesprek niet weggenomen, dan worden ook de volgende stappen gezet. Heeft een beroepskracht behoefte aan ondersteuning bij een gesprek, dan kan hij daarover ook advies vragen aan een collega, de leidinggevende of aan de aandachtsfunctionaris. Ook kan er advies worden gevraagd aan Veilig Thuis.

Gesprek met kinderen

Ook als een kind nog jong is, is het van belang dat de beroepskracht het gesprek met het kind aangaat, tenzij dat niet mogelijk is omdat het kind te jong is of het te belastend is. De beroepskracht beoordeelt in overleg met de leidinggevende of een gesprek zinvol en mogelijk is. Al dan niet in overleg met de aandachtsfunctionaris. Ook hierin kan Veilig Thuis om advies worden gevraagd.

In bepaalde situaties kan het van belang zijn om een kind even alleen te spreken over de signalen, zonder dat de ouders daarbij aanwezig zijn. Als uitgangspunt geldt dat de ouders hierover vooraf worden geïnformeerd. In verband met de veiligheid van het kind, van de beroepskracht, of die van anderen, kan worden besloten om toch een eerste gesprek met het kind te voeren zonder dat de ouders hierover van te voren worden geïnformeerd. De leidinggevende dient op de hoogte te zijn dat een dergelijk gesprek plaatsvindt. Dit kan schriftelijk worden vastgelegd in het kinddossier.

Tips voor het gesprek

- bepaal van tevoren het doel van het gesprek
- voer het gesprek met een open houding
- sluit aan bij waar het kind op dat moment mee bezig is, bijvoorbeeld spel, een tekening of knutselen
- ga op dezelfde ooghoogte zitten als het kind en kies een rustig moment uit
- steun het kind en stel het op zijn gemak
- gebruik korte zinnen
- vraag belangstellend en betrokken, maar vul het verhaal niet in voor het kind
- begin met open vragen (Wat is er/is er iets gebeurd? Wanneer is dat gebeurd? Hoe komt dat?) en wissel deze af met gesloten vragen (Ben je gevallen? Heb je pijn? Ging je huilen? Vond je dat leuk of niet leuk?)
- vraag niet verder wanneer het kind niets wil of kan vertellen
- houd het tempo van het kind aan, niet alles hoeft in één gesprek
- laat het kind niet merken dat je van het verhaal schrikt
- Val de ouders (of andere belangrijke personen voor het kind) niet af, in verband met loyaliteitsgevoelens
- geef aan dat je niet geheim kunt houden wat het kind vertelt. Leg uit dat je met anderen gaat kijken hoe je het beste kunt helpen. Leg het kind uit dat je het op de hoogte houdt van elke stap die je neemt. Het kind moet nooit zelf de verantwoordelijkheid krijgen in de keuze van de te nemen stappen
- vertel het kind dat het heel knap is dat hij/zij het allemaal zo goed kan vertellen

- let tijdens het gesprek goed op de non-verbale signalen van het kind
- stel geen “waarom”-vragen
- stop het gesprek wanneer de aandacht bij het kind weg is.

Kindermishandeling aanpakken is een zaak van volwassenen

Het doel van een gesprek met een kind is het ondersteunen en het laten uiten van gevoelens en gedachten van het kind. Het doel van een gesprek is *niet* om via het kind de situatie te onderzoeken. Het kind is het slachtoffer en kan hierdoor in een onveilige situatie terecht komen of gaan worstelen met loyaliteit ten opzichte van de ouder. Het is belangrijk dat de beroepskracht zich bewust is van de sterke loyaliteitsgevoelens van een kind ten opzichte van zijn/haar ouders. De beroepskracht moet in het gesprek met het kind nooit de ouders afvallen, al hebben ze nog zulke afschuwelijke dingen gedaan. Het kind zal over het algemeen geen vertrouwen meer hebben in iemand die zijn ouders veroordeelt. Wel kan het gevoel van het kind worden verwoord of bevestigd.

Wees bij een vermoeden van seksueel misbruik terughoudend in het gesprek met het kind in verband met mogelijke toekomstige bewijslast. Wees met name voorzichtig met het stellen van gesloten vragen. Hierdoor kan het namelijk gebeuren dat het kind woorden in de mond gelegd wordt. Het gesprek heeft niet tot doel het bewijs van seksueel misbruik te leveren. Laat dat over aan een deskundige op het gebied van letselduiding en vraag advies bij Veilig Thuis. Indien er vermoedens zijn van een mogelijk geweld- of zedendelict door een collega is het belangrijk dat een bevoegde deskundige het kind hoort. De kinderopvangorganisatie dient conform de stappen uit route 2 ‘Route bij signalen mogelijk geweld- of zedendelict door een collega’ te handelen.

Beloof nooit geheimhouding

Het is belangrijk nooit op voorhand geheimhouding aan een kind te beloven. Veel kinderen willen in eerste instantie alleen iets vertellen als wordt beloofd om het tegen niemand anders te zeggen. Als deze belofte wordt gegeven, komt de beroepskracht voor een groot dilemma te staan als het kind vertelt dat het mishandeld wordt: hij moet dan of het vertrouwen van het kind schaden of medeplichtig worden aan het in standhouden van een schadelijke situatie. De beroepskracht die een kind geheimhouding belooft uit angst dat het kind anders blijft zwijgen, moet zich bewust zijn van de consequenties van deze belofte. Als een beroepskracht geen geheimhouding wil toezeggen kan hij/zij het kind wel beloven dat hij/zij geen stappen zal ondernemen zonder dit van tevoren aan het kind te vertellen.

Gesprek met de ouder(s) en/of verzorger(s)

Normaal gesproken zal een gesprek over de signalen worden gevoerd met de ouders. Dit is niet alleen van belang als de ouders mogelijkerwijs betrokken zijn bij het huiselijk geweld of de mishandeling, maar ook als dit niet aan de orde is. De ouders behoren te worden geïnformeerd over wat er bij hun kind speelt.

In het gesprek met de ouder gaat het erom dat de beroepskracht of de aandachtsfunctionaris:

- het doel van het gesprek uitlegt
- de signalen, dit wil zeggen de feiten die hij/zij heeft vastgesteld en de waarnemingen die hij/zij heeft gedaan, bespreekt
- de ouder uitnodigt om daarop te reageren

- de reactie van de ouder interpreteert en dit checkt bij de ouder.

Voorkomen moet worden dat de beroepskracht of aandachtfunctionaris eigen meningen of interpretaties van feiten ter sprake brengt.

Een gesprek met (een van) de ouders kan achterwege blijven in verband met de veiligheid van het kind of die van anderen. Bijvoorbeeld als de beroepskracht redenen heeft om aan te nemen dat hij/zij het kind dan uit het oog zal verliezen omdat de ouders het kind bij de kinderopvangorganisatie weg zullen halen of niet meer zullen brengen of dat het geweld zal escaleren. Overleg dit altijd met de aandachtfunctionaris en leidinggevende. Het is belangrijk ook dit vast te leggen in het kinddossier.

Bijlage 6. Verantwoordelijkheden binnen de organisatie met betrekking tot de meldcode

Om het voor beroepskrachten / gastouders mogelijk te maken in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en de stappen van de meldcode te kunnen zetten, draagt Kinderopvang Villa Lobelia er zorgt voor dat:

De houder of directie:

- Kinderopvang Villa Lobelia neemt de meldcode op in het veiligheids- of gezondheidsbeleid van de kinderopvangorganisatie
- Kinderopvang Villa Lobelia stelt een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling (mogelijk de direct leidinggevende of bemiddelingsmedewerker) aan. Dit is Patricia Razay.
- neemt de deskundigheidsbevordering op in het scholingsplan
- biedt regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aan aan beroepskrachten, zodat zij voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de meldcode
- laat de meldcode en bijbehorende routes aansluiten op de werkprocessen binnen de kinderopvangorganisatie
- zorgt ervoor dat er voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de beroepskrachten te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de meldcode
- evalueert de werking van de meldcode regelmatig en zet zo nodig acties in gang om de toepassing van de meldcode te optimaliseren
- geeft binnen de kinderopvangorganisatie en onder ouders bekendheid aan het doel en de inhoud van de meldcode
- maakt afspraken over de wijze waarop Kinderopvang Villa Lobelia haar beroepskrachten zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen
- maakt afspraken over de wijze waarop Kinderopvang Villa Lobelia de verantwoordelijkheid opschaaft indien de signalering en verwijzing voor een kind stagneert;
- draagt eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de meldcode en het eventueel doen van een melding
- investeert in de opleidingen voor aankomend beroepsbeoefenaren: zorgt voor kennis en vaardigheden inzake het herkennen van en omgaan met een vermoeden van seksueel misbruik, waarbij de ontwikkeling van de seksualiteit van kinderen en het bespreekbaar maken van de eigen normen en waarden aan de orde komt
- investeert in nascholing van zittend personeel in de kinderopvangorganisatie (staf/management en beroepskrachten): zorgt voor kennis en vaardigheden inzake het herkennen van en omgaan met een vermoeden van seksueel misbruik, waarbij de ontwikkeling van de seksualiteit van kinderen en het bespreekbaar maken van de eigen normen en waarden aan de orde komt
- investeert in een open aanspreekcultuur binnen kinderopvangorganisaties: zorgt voor een open cultuur waarbinnen op professionele wijze reflectie op normen en waarden, werkwijze en handelen plaatsvindt

- investeert in een goede 'zorgstructuur' binnen kinderopvangorganisaties: zorgt voor voldoende lucht in teams, vertrouwenspersonen, vertrouwenscommissie (als van toepassing), structurele agendering, bij- en nascholing, etc.

De direct leidinggevende / bemiddelingswerker / senior pedagogisch medewerker die als aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is aangesteld:

- functioneert als vraagbaak binnen de kinderopvangorganisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag
- herkent signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld
- heeft kennis van de stappen volgens de meldcode
- stelt taken vast van een ieder (wie doet wat wanneer) en legt deze in de meldcode vast
- vult de sociale kaart in de meldcode in
- neemt deel aan het zorgadvies-team (indien dit beschikbaar is)
- voert de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uit
- voert de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uit
- legt samenwerkingsafspraken vast met ketenpartners
- coördineert de uitvoering van de meldcode bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
- waakt over de veiligheid van het kind bij het nemen van beslissingen
- neemt zo nodig contact op met Veilig Thuis voor advies of melding
- evalueert de genomen stappen met betrokkenen
- ziet toe op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin
- ziet toe op dossiervorming en verslaglegging.

De beroepskracht / gastouder:

- herkent signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld
- overlegt met de direct leidinggevende of bemiddelingsmedewerker bij zorg over een kind aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld
- voert afspraken uit die zijn voortgekomen uit het overleg met de direct leidinggevende of bemiddelingsmedewerker, zoals observeren of een gesprek met de ouder
- bespreekt de resultaten van deze ondernomen stappen met de direct leidinggevende of bemiddelingsmedewerker.

De houder, directie, de leidinggevende, de beroepskrachten en gastouders zijn *niet* verantwoordelijk voor:

- het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld
- het verlenen van professionele hulp aan ouder of kind (begeleiding).

Bijlage 7. Het kind dossier

In een kind dossier kunnen de volgende gegevens worden vastgelegd:

- datum, plaats, situatie en overige aanwezigen
- observaties van het kind
- signalen die duidelijk maken welke zorgen gezien en gehoord worden
- eventuele signalen die een vermoeden van seksueel grensoverschrijdend gedrag bevestigen of ontkrachten
- contacten over de signalen
- gegevens die verstrekt zullen worden, aan wie en wat de reden daarvoor is
- stappen die worden gezet
- wat er ondernomen is om toestemming te krijgen, indien de ouder geen toestemming geeft voor uitwisselen van gegevens
- besluiten die worden genomen
- vervolg aantekeningen over het verloop.

Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk:

- worden ook veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een veronderstelling. Maak een vervolg aantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht
- vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd
- leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een beroepskracht die hierin geschoold is.

Bijlage 8. Signalen die kunnen duiden op mogelijk geweld- of zedendelict door een collega

Wanneer een beroepskracht vermoedens heeft van een geweld- of zedendelict door een collega, is de beroepskracht verplicht dit te melden bij de houder.

Deze bijlage bestaat uit 2 delen:

1. Ongewenste omgangsvormen
2. Signalen die kunnen duiden op kindermishandeling gepleegd door een beroepskracht.

Ongewenste omgangsvormen en deze signalen kunnen ook duiden op ander gedrag. Het is daarom belangrijk om ook de signalenlijsten (bijlage 3 en 4) te raadplegen om tot heldere onderbouwing te komen.

1. Ongewenste omgangsvormen

Een beroepskracht of bemiddelingsmedewerker kan een niet-pluis-gevoel hebben over het gedrag van een andere collega of gastouder. Deze zullen vaak te maken hebben met ongewenste omgangsvormen. Ongewenste omgangsvormen komen tot uiting in verbaal, fysiek of ander non-verbaal gedrag. Dit gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die hiermee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Onder ongewenste omgangsvormen worden handelingen verstaan van alle vormen van discriminatie, agressie, seksuele intimidatie, pesten en treiteren (hieronder beschreven). Ook gaat het om combinaties van dit gedrag en andere vormen van ongewenst gedrag die in het verlengde liggen of overeenkomen met het hieronder beschreven gedrag.

Seksuele intimidatie

Onder seksuele intimidatie wordt verstaan: ongewenste seksuele toenadering, verzoeken om seksuele gunsten of ander verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag.

Voorbeelden van verbale seksuele intimidatie:

- aanspreekvormen: bijvoorbeeld Alexia verbasteren tot Asexia
- kinderen aanspreken met "Hé lekker ding!"
- seksuele dubbelzinnigheden
- uitnodigen tot seksueel contact
- seksueel getinte grappen maken
- stoere verhalen over seksuele prestaties vertellen
- seksueel getinte opmerkingen maken over iemands uiterlijk

Voorbeelden van fysieke seksuele intimidatie:

- handtastelijkheden
- dwingen tot zoenen, knuffelen, strelen, geslachtsgemeenschap
- geslachtsdelen (laten) strelen of betasten boven of onder de kleding
- uitkleden

Voorbeelden van non-verbale seksuele intimidatie:

- staren, gluren, lonken
- iemand met de ogen uitkleden
- seksueel getinte cadeautjes geven
- confrontatie met kinderporno
- het kind (deels) ontbloot filmen of fotograferen
- het maken van obscene gebaren
- iemand seksueel geladen afbeeldingen/brieven/berichtjes sturen of geven.

Agressie en geweld

Er wordt gesproken van agressie en geweld als het kind psychisch en/of fysiek, verbaal of non-verbaal wordt lastiggevallen, bedreigd of aangevallen. Er zijn vier vormen van agressie en geweld:

1. Verbaal: schelden, schreeuwen, treiteren en beledigen
2. Non-verbaal: tegen iemand aan drukken, vasthouden, expres naar je toetrekken
3. Psychisch: lastig vallen, onder druk zetten, bedreigen met fysiek geweld en irriteren
4. Fysiek: schoppen, slaan, bijten, vastgrijpen en klemzetten

Discriminatie

Onder discriminatie wordt verstaan: elke vorm van ongerechtvaardigd onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur die ten doel heeft of tot gevolg kan hebben dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens in de werk- of studie-gerelateerde situatie teniet wordt gedaan of aangetast alsmede iedere uiting in woord, gebaar of geschrift. Hierbij is sprake van ontoelaatbare opvattingen over achterstelling van mensen, doelbewuste belediging of van grievend handelen jegens anderen op grond van diens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, seksuele geaardheid of op enige andere grond.

Pesten en treiteren

Onder pesten en treiteren wordt verstaan: gedragingen waarbij sprake is van stelselmatig, gedurende een langere periode, psychisch of fysiek vernederen, kwetsen of anderszins lastigvallen van een persoon.

2. Signalen met betrekking tot seksueel misbruik door een beroepskracht of gastouder

- sterke afhankelijkheid van een kind ten opzichte van een beroepskracht of gastouder
- beroepskracht of gastouder creëert een soort isolement rond het kind (bijvoorbeeld apart nemen zonder dat daar een duidelijke aanleiding voor is of dat daar verslag van volgt)
- veelvuldige seksistische uitingen
- gespannen sfeer in de opvang
- kind is bang, gespannen, wanneer specifieke beroepskracht dienst heeft of telkens wanneer het met de specifieke beroepskracht of gastouder te maken heeft
- extreem concurreren met kinderen/collega's om de aandacht van de verdachte beroepskracht of gastouder.

Bijlage 9. Een draaiboek aanleggen

Er wordt geadviseerd dat de kinderopvangorganisatie een draaiboek opstelt als zich in de organisatie incidenten voordoen waarbij er vermoedens bestaan van een mogelijk geweld- of zedendelict door een collega. Dit geldt ook voor wanneer er sprake is van ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. In dit draaiboek wordt vanaf het eerste moment van melding geregistreerd hoe men heeft gehandeld en wie men op welk tijdstip heeft geïnformeerd en waarover.

Een draaiboek bestaat uit een registratie van een aantal actiepunten:

- omschrijving incident
- omschrijving van de maatregelen richting betrokken beroepskracht (non-actiefstelling)
- contact met politie
- consultatie van deskundigen
- de 'andere' ouders informeren
- activiteiten met kinderen
- omgaan met de pers
- nieuwe meldingen
- afronding
- nazorg
- opheffen crisissituatie

Bijlage 10. Omgaan met de media

Als binnen een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is de kans groot dat ook de media hiervan op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe omgegaan zal worden met de pers. Naast onderstaande aandachtspunten kan ook de GGD hierbij ondersteuning bieden.

Enkele aandachtspunten bij het omgaan met de pers:

- denk na over de keuze van een passieve of actieve opstelling. Door zelf de pers te informeren wordt wellicht erger voorkomen en wordt de regie min of meer in eigen handen gehouden
- wijs een vaste, liefst geëfende persoon aan die de contacten met de pers onderhoudt. Overweeg daarbij of een persoon van buiten het team (bijv. een externe adviseur of een bestuurslid) te verkiezen is omdat deze toch wat verder van de zaak afstaat
- denk goed na over de boodschap: wat willen we wel/niet vertellen en hoe formuleren we dat kort en concreet?
- selecteer: wie staan we wel te woord en wie niet?
- noteer voorwaarden: bijv. vragen vooraf op papier, afspraken over inzien en mogen corrigeren van tekst voor publicatie
- wanneer wordt de pers ingelicht? In ieder geval niet voordat personeel, ouders en kinderen goed zijn ingelicht
- wat is ons belang en van (direct) betrokkenen om in te gaan op vragen van de pers? Wat is wenselijk, wat is nodig?
- Betrach openheid binnen grenzen: vertel de waarheid, tot de feitelijke kern beperkt. Noem geen namen, bewandel geen zijpaden
- zorg voor een adempauze: niet direct reageren in bijvoorbeeld een live uitzending, vragen vooraf inzien, terug (laten) bellen, afspraak later op de dag
- doe de contacten met de pers nooit alleen: bereid de boodschap samen met anderen voor, neem iemand mee of laat iemand mee luisteren, evalueren samen.

Bijlage 2: Algehele schoonmaaklijst RIVM

Algemeen								
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinigen	naspoelen	drogen	desinfecteren
Afvalbakken		•	•	allesreiniger	•			
Deuren		•	•	allesreiniger	•			
Deurknoppen	•		•	allesreiniger	•			
Gordijnen			•	wasmiddel	•			
Lamellen/ jaloezieën			•	allesreiniger	•			
Losse aircosystemen			•		•			
Plafond			•		•			
Ramen			•	allesreiniger	•			
Radiatoren			•		•			
Telefoon		•	•	allesreiniger	•			
Vensterbanken		•	•	allesreiniger	•			
Ventilatioeroosters			•		•			
Vloeren (glad)	•		•	vloerreiniger	•			
Vloeren (tapijt)	•		•		•			
Wanden tot 1.20 m			•	allesreiniger	•			
Wanden boven 1.20 m			•		•			

Groepsruimten									
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinigen	naspoelen	drogen	desinfecteren	opmerkingen
Binnenkant kasten			•	allesreiniger	•				1 x per jaar
Binnenkant open kasten			•	allesreiniger	•				4 x per jaar
Box			•	allesreiniger	•				maandelijks
Boxkleed (plastic)	•			allesreiniger	•				
Boxkleed (textiel)		•		wasmiddel	•				wekelijks machinaal op 60°C of langste programma op 40°C
Deurmat	•				•				stofzuigen
Hoezen om matrassen en banken			•	wasmiddel	•				maandelijks machinaal op 60°C of langste programma op 40°C
Knuffelbeesten			•	wasmiddel	•		•		maandelijks machinaal op 60°C of langste programma op 40°C
Speelgoed baby's (in de mond)	•			allesreiniger	•				
Speelgoed (niet in de mond)			•	allesreiniger	•				maandelijks
Speel-, werkvlakken en meubilair	•			allesreiniger	•				
Thermometer			•	Allesreiniger, toegelaten middel ctqb	•			•	na gebruik
Thee-, hand- en vaatdoeken	•			wasmiddel	•				ieder dagdeel vervangen
Verkleedkleden			•	wasmiddel	•				maandelijks machinaal op 60 °C of langste programma op 40 °C
Verschoonhoek	•			allesreiniger	•				zie ook paragraaf 3.4
Watertafel			•		•		•		na gebruik
Zand/watertafel			•		•				4 x per jaar

Keuken								
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinigen	naspoelen	drogen	desinfecteren
Aanrecht / spoelbak / kranen	•			allesreiniger	•		•	
Afvalbak (buitenzijde)	•			allesreiniger	•			
Afvalbak (binnenzijde)			•	allesreiniger	•			
Afzuigkap			•	afwasmiddel	•			
Broodtrommel			•		•		•	
Filter vaatwasser			•					
Fornuis	•			allesreiniger	•			
Keukenmaterialen	•			afwasmiddel	•			
Koelkast			•	allesreiniger	•		•	
Magnetron / oven	•			allesreiniger	•			
Snijplank	•			afwasmiddel	•			
Thee-, hand- en vaatdoeken	•			wasmiddel	•			

Slaapkamer									
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinigen	naspoeien	drogen	desinfecteren	opmerkingen
Bedjes			•	allesreiniger	•				maandelijks
Beddengoed persoonsgebonden!		•		wasmiddel	•				machinaal, bij zichtbaar vuil direct
Beddengoed niet persoonsgebonden	•			wasmiddel	•				machinaal na iedere wisseling bed
Dekbedden/dekens			•	wasmiddel	•		•		maandelijks machinaal op 60 °C of langste programma op 40 °C

Sanitair									
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinigen	naspoeien	drogen	desinfecteren	opmerkingen
Deurklinken/ handgrepen/ lichtschakelaars	•			allesreiniger	•				
Douche/bad	•			allesreiniger	•				na gebruik
Houder toiletpapier	•			allesreiniger	•				
Potjes	•			allesreiniger	•				na gebruik
Toiletwanden	•			allesreiniger	•				
Toiletvloeren	•			vloerreiniger	•				
Toiletten	•			sanitair reiniger	•				na ieder dagdeel
Wastafels/ kranen	•			allesreiniger	•				

Buitenruimte									
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinigen	naspoelen	drogen	desinfecteren	opmerkingen
Afvalbakken			•	allesreiniger	•				zo nodig
Buitenspeelgoed			•	allesreiniger	•				zo nodig
Zand in de zandbak			•		•				zie ook paragraaf 8.1

Schoonmaakmaterialen									
	dagelijks	wekelijks	periodiek	product	reinigen	naspoelen	drogen	desinfecteren	opmerkingen
Doekjes / mop	•			wasmiddel	•				
Emmers	•			allesreiniger	•				
Stofzuiger			•		•				
Werkkast			•	allesreiniger	•				na ieder dagdeel

Bijlage 3: Formulieren

Ongevallenregistratieformulier

Naam Kind	
Aanwezigen	
Datum	
Tijd	
Wat is er gebeurd?	
Wie was er bij het ongeval betrokken?	
Wie zijn de getuigen?	
Is er Eerste Hulp verleend en zo ja, door wie?	
Welke acties hebben er plaatsgevonden tijdens de Eerste Hulp?	
Zijn ouders ingelicht en zo ja, wanneer, en door wie?	
Had het ongeval voorkomen kunnen worden en zo ja, Hoe?	
Moet er een aanpassing in het beleid plaatsvinden en zo ja, Wat?	
Moet er een aanpassing aan de locatie plaatsvinden en zo ja, Wat?	

Bijlage 4: Medicijntoedieningsformulier

MEDICIJNTOEDIENINGSFORMULIER	
<i>Algemene gegevens</i>	
Naam kind	
Naam ouder	
Naam pedagogisch professional	
Datum	
<i>Gegevens medicijn</i>	
Naam geneesmiddel	
Houdbaar tot en met	
Dient zo en zo bewaard te worden	
Periode verstrekken geneesmiddel (max. 1 week)	
Dit medicijn is voorgeschreven op	doktersvoorschrift/ verzoek van ouders (doorhalen wat niet van toepassing is)
Dit medicijn is gecheckt op aanlevering in originele verpakking	
☐	
<i>Wijze van toediening</i>	
Hoe?	
Wanneer? (Tijdstippen)	
Hoeveel? (dosering)	
Overige aanwijzingen (tijdens het eten/ staand/ liggend etc.)	

Kinderopvang Villa Lobelia is niet aansprakelijk voor de eventuele bijwerkingen die kunnen optreden als gevolg van het door haar personeel toegediende geneesmiddel/zelfzorgmiddel.

<i>Datum toediening</i>	<i>Tijdstip van toediening</i>	<i>Toegediend door</i>

Hierbij geef ik; de ouder van _____ [naam kind] toestemming om zijn / haar kind tijdens het verblijf bij Kinderopvang Villa Lobelia het hierboven genoemde geneesmiddel / zelfzorgmiddel toe te dienen bij het hierboven genoemde kind.

Voor akkoord,

Ouder
Plaats en datum:
graag tekenen hieronder

Villa Lobelia
Plaats en datum:
graag tekenen hieronder

Naam:

Naam: